

A bankszolgálat javítása A pénzküldés gyorsítása

SOKSZOR kapok leveleket ügyfeleimtől, barátaimtól, akik általam pénzt küldtek Európába és a címzettől kapott levélből azt látják, hogy a pénz a körülményekhez képest gyorsan érkezett meg.

ILYENKOR ezt a pénzküldeményt alapos vizsgálat alá veszem, mikor küldtem el, milyen európai bank vagy intézet útján és megpróbálom összes küldeményeimet úgy irányítani, hogy azok is ily gyorsan érjenek rendeltetési helyükre.

EZZEL a vizsgálattal, a pénzküldemények elemzésével egy egész osztály van bankházamban megbízva.

ILYEN módon javítom, tökéletesítem pénzküldési rendszeremet. A mai nehéz közlekedési, meglehetősen rossz postai viszonyok között, rendkívül fontos. Ha egy hajót a pénzküldő rosszul választ meg, sokszor hetekig tartó késedelemnek teszi ki azokat a küldeményeket, amelyeket ezzel a hajóval küldött.

HOGY pedig ez a rendszer, amelylyel a pénzküldeményeket azok megérkezése után elemzem és pontosan megvizsgálom, mily jó eredménnyel működik, mutatja az a sok elismerő köztöltő levél, amelyet a pénzküldőkől kapok.

A KÖZEL jövőben be fogok e helyen egy pár ilyen levelet mutatni. Addig is bárkinek szívesen szolgálok bármilyen felvilágosítással, tanáccsal és utabiztosítással.

KISS EMIL, Bankár

133 Second Avenue, New York

Budapesti iroda: Kerepesi-ut 1.

A VASUTAK A MAGYARORSZÁGI MAGÁNTULAJDON TERVEZETE A MELLETT VANNAK BOTBÜNTETÉSSSEL

A vasúttársaságok képviselői gyűlést tartanak, ahol megbeszéljük, milyen módon lehet jobb szolgálatot adni.

NEW YORK, jul. 8. — A vasúttársaságok kezdenek lassan ráismélni, hogy a magántulajdon ideje kezd lassan lejárni. Hogy ennek elejét tudják venni, Daniel Willardnak, a Baltimore & Ohio vasúttársaság alelnökének a hívására a vasúttársaságok vezetői összejönnek, hogy megbeszéljék a teendőket, amik mellett ennek elejét vehetik.

Annnyit máris tudnak a vasúttársaságok vezetői, hogy jobb szolgálatot kell adni, mint amilyen a jelenlegi állapotok mellett. A gyűlésükön, amelyet New Yorkban tartanak, éppen ezért először azokat a módosításokat beszélik meg, amelyek mellett jobb szolgálatot képesek adni.

Növelni fogják a kocsik számát. A meglévő kocsikat sokkal jobb állapotba akarják hozni. A munkáskérdés is aggasztja a vasúttársaságokat. A Cummins-Esch-törvényt jogot ad nekik a nehézségek elsimítására, de nem döntő érvényű a határozatuk.

A helyzetet, ami ennek következtében előállt, a munkások alaposan kihasználják eddig is. A munkáskérdés is aggasztja a vasúttársaságokat. A Cummins-Esch-törvényt jogot ad nekik a nehézségek elsimítására, de nem döntő érvényű a határozatuk.

FRANCIAORSZÁG NAGY BAJOK ELŐTT ÁLL

Franciaország csak nehezen képes végrehajtani az újraépítés munkáját. Igen sokan vesztek el a háborúban.

A születési arányszám nagyon kicsi Franciaországban.

PARIS, jul. 8. — Talán az összes volt hadviselő országok közül Franciaország az egyetlen, amely a legnehezebb problémákkal kénytelen megküzdnie az újraépítés munkáját keresztülvéendő.

Ezek a problémák súlyosan nehezedezik az egész országra és hatásukat az állami élet minden egyes fázisában éreztetik.

A problémák közül a legfontosabbak ezek: Először: Franciaországnak 1.364.000 fia pusztult el a világháborúban. Az ország férfi lakosságának ötvenhárom százaléka vesztett el tizenötötől harmincegig esztendő között.

Másodszor: Franciaországban a születési arányszám sokkal kisebb, mint akármelyik más országban.

Harmadszor: Anyagiakban az ország rettenetes károkat szenvedett. Ném kevesebb, mint 3720 város és falu a háború alatt teljesen tönkrement.

Negyedszor: Nagy gondokat okoz a kormányának az adózási rendszer is, tekintettel arra a sanyaru helyzetre, amiben az ország népe van most, aminek szintén a háború az oka.

Ötödször: Franciaországnak nagyszerű kolóniái vannak a munkaerő hiányában és a szakértői vezetés hiányában azonban ezeket nem képes kihasználni felénnyire sem.

Hatodszor: Az országot állandóan fenyegeti a német veszedelem. Franciaországban semmitől sem félnek jobban, mint Németországtól és attól, hogy Nagy-Britannia és az Egyesült Államok esetleg nem jön majd a segítségükre.

A NÉMETEK IMPORTÁLNAK AMERIKÁBA

A németek minden kísérletet megtesznek arra, hogy épen olyan nagy mennyiségben importáljanak Amerikába, mint a háború előtt.

A németek szándéka nem mindenben teljesedett eddig.

NEW YORK, jul. 8. — A new yorki vámhivatal hivatalos jelentése és a magánúton szerzett értesülések mind arról számolnak be, hogy a németek mindent elkövetnek abban az irányban, hogy az Egyesült Államokba azokat a cikkeket, amelyek a háború előtt szállítottak, sokkal olcsóbban szállítsák, mint amennyit azt a cikkeket az amerikai kereskedők kénytelenek adni.

Németország tényleg nagymennyiségű cikkeket szállít az Egyesült Államokba, az letagadhatatlan tény.

Amerikában nagyon jól tudják azt, hogy a németek először a gyermekjáték iparban akarják visszaszerezni azt a helyüket, amely meg volt nekik a háború előtt. Amerikában azonban azt is nagyon jól tudják, hogy Németországnak ez a törekvése eddig nem járt sikerrel.

Ebben a kérdésben nagy harc kell, hogy kifejlődjék a két ország között. A helyzet az, hogy Németországban az amerikai kereskedők is erősen dolgoznak azon, hogy a holmijukat el tudják helyezni. Jelenleg úgy áll a dolog, hogy például az amerikai varrógépek sokkal nagyobb kelete van Németországban, mint a németek.

Es nagyon sok cikkel vannak Németországban. Az amerikai kereskedők nem vásárolnak most semmitféle portékát Németországban, mert olyan magas árakat kérnek értük.

A new yorki szocialisták gyűléseznek

A szocialisták gyűlésén elfogadták a platformot és megállapodtak a jelöltekben. Nagy rend a gyűlésen.

Ragasszkodnak a nemzetközi szocializmus elvéhez.

NEW YORK, jul. 8. — Az állam szocialistái tegnap tartották itt meg az évenként szokásos konvenciójukat. A konvenció, egyhangú lelkesedéssel Jacob Panken municipal courti bírót jelölték a New York állami szenátorságra szocialista jelöltként.

Az állami tiszteket meg a következők szerepelnek: Kormányzó: Joseph D. Cannon, helyettes kormányzó: Jessie Wallace Hughan, secretary of state: Charles W. Noonan, controller: Philip Randolph, egy néger, a Messenger című magazin szerkesztője, state treasurer: Hattie F. Kruger, attorney general: Darwin J. Messerole, state engineer: Vladimir Karapoff, a Cornell egyetemén a villamos mechanika tanára.

Az állami konvenció kimondta, hogy mindenben hozzájárul a szocialista párt platformjához, főleg, ami a nemzetközi szocializmus eszméjét illeti.

ÖMÉLT KÉRNEK A SZÜLŐHAZÁBÓL.

Gancz Lipót Máramarosziget Akasztaltnai nagybátyja címét kéri Szabó Fanny, VI. Dalnok-utca 1. I. 10. Budapest.

Németh Béla Komáromgyermelyi szül. volt Eszterházy, Sisk, Canada lakos címét kéri utca, Németh Bálint Gyermely.

Lichtenberger Györgyné sz. Huber Etel 953 Princeton Str. Akron, O. jelenlegi címét kéri: Gy. Németh Józsefné sz. Huber Erzsébet, Huber Mária és Huber Paula VII. Erzsébet körút 48. III. 14. Budapest.

VISSZAADJÁK AZ IDEGENEK TULAJDONAIT

A háború alatt lefoglalt idegen javak közül 150,000,000 dollár értékűt rövidesen vissza fognak adni.

A "Trading with the enemy" törvényt megmodosították.

WASHINGTON, jul. 8. — A "Trading with the enemy" törvényt a kongresszus június ötödikén megmodosította. Ennek a megmodosításnak a következménye, hogy az idegeneknek a háború alatt lefoglalt javából 150,000,000 dollár értékűt vissza fognak adni. Erre vonatkozólag tegnap hivatalos kijelentést tett. A háború alatt lefoglalt idegen javak nem kevesebbet, mint 500,000,000 dollár értéket képviseltek.

Ebben a 150,000,000 dollárban benne van a német nagyvállalatok birtoka, az összes ellenséges idegen követések birtoka, a lefoglalt magánvagyonok egy része és azoknak a nőknek a tulajdona, akik szövetséges, vagy semleges államoktól lettek, ellenséges idegenekhez mentek férjhez és mint ilyeneknek, a tulajdonukat a kormány lefoglaltatta.

Az alien enemy custodian kijelentette, hogy formális átadás nem lesz. Mindenki, aki a lefoglalt javaira jogot formál, jelentse be az igényét az ő hivatalánál. Ő az igény bejelentését tovább szíjaztatja az elnöknek, aki minden egyes esetben határozni fog.

Azoknak az államoknak, amelyek a háború előtt és alatt is egy ideig ellenséges idegenek közé számítottak és csak később lettek önállóak, az alattvalói, a lefoglalt javuk visszaadására vonatkozó kérelmükben kötelesek kimutatni, hogy ratifikálta az országuk a békeszerződést legalább három nagybatalalommal.

Az alien enemy custodian kijelentette, hogy formális átadás nem lesz. Mindenki, aki a lefoglalt javaira jogot formál, jelentse be az igényét az ő hivatalánál. Ő az igény bejelentését tovább szíjaztatja az elnöknek, aki minden egyes esetben határozni fog.

Azoknak az államoknak, amelyek a háború előtt és alatt is egy ideig ellenséges idegenek közé számítottak és csak később lettek önállóak, az alattvalói, a lefoglalt javuk visszaadására vonatkozó kérelmükben kötelesek kimutatni, hogy ratifikálta az országuk a békeszerződést legalább három nagybatalalommal.

Az alien enemy custodian kijelentette, hogy formális átadás nem lesz. Mindenki, aki a lefoglalt javaira jogot formál, jelentse be az igényét az ő hivatalánál. Ő az igény bejelentését tovább szíjaztatja az elnöknek, aki minden egyes esetben határozni fog.

Azoknak az államoknak, amelyek a háború előtt és alatt is egy ideig ellenséges idegenek közé számítottak és csak később lettek önállóak, az alattvalói, a lefoglalt javuk visszaadására vonatkozó kérelmükben kötelesek kimutatni, hogy ratifikálta az országuk a békeszerződést legalább három nagybatalalommal.

KORONÁK HELYETT

küldjön dollárokat Magyarországra. A dollár külföldi kereslete miatt, Magyarországra a dollár árfolyama jobb mint itt.

Az American Express Company elad külföldi checket és pénztalványt dollár értékben, magyarországi pénzküldésre. Jugoszláviába szintén csakis dollárértékben eszközöl átutalásokat.

Romániába és Czecho-Slovákiába azonban azoknak helyi pénznemében eszközöl átutalásokat. A pénzküldési árjegyzék ma, mely változásnak van kitéve, a következő:

- 100 CSEHO SLOVÁK KORONA . . . \$2.70
- 100 ROMÁN LEI . . . \$2.70

(Póstadij csak 25 cent bármily összegnél.)
Nagyobb összegnél ár-engedmény.

Ezen utalványok bármelyikét megkaphatja bármely American Express Railway irodában, fiókügynökségnél vagy az American Express Company irodáiban New York, Boston, Philadelphia, Baltimore, Washington, Buffalo, Pittsburgh, Cleveland, Cincinnati, Chicago, Detroit, Minneapolis, Milwaukee, St. Louis, Kansas City, San Francisco, Los Angeles, Seattle és Montrealban.

Vagy írjon anyanyelvén a következő címre:

AMERICAN EXPRESS COMPANY
Foreign Money Order Department "F"
65 Broadway, New York
Clevelandi irodánk: 2048 East 9th Street
Bármikor és bárhová küld pénzt, követelje az American Express Company nyugtáját. Ez megóvja Önt a károsodástól.

KETTŐS TRAGÉDIA

YOSEMITE, Cal., július 8. — Gertrude Kistler, Sedgwick Kistler rook haveni (Pa.) demokrata delegátus leánya meghalt, jött el Californiába a hegyes völgyes Pennsylvániából. Amíg apja, aki a demokrata párt konvencióján vett részt, hazafelé ké szülőföldjére, a tizenkét éves lánykát, az ismerősök elvitték fürdőni a Mercedes folyóba. A leánya a vízben gőcsöket kapott s fulladozni kezdett. H. J. Pink, los anجلسi lakos segítségére, akart sietni a fulladó gyermeknek, de a partmenti sziklán megcsuszott és oly szerencsétlenül esett el, hogy koponyájára szétrepedt és szörnyet halt.

A kis Gertrude Kistler elmerrült a hullámok közt s poitástét elvitte a folyó sebes árja.

MÉG MILLIÓNYI NÉMET VAN FEGYVERBEN

A németek tizenhat hénap haladékat kérnek a lefegyverzés végrehajtására Spaban.

Nem titkolják, hogy Németország fel van fegyverkezve.

SPA, jul. 7. — Arra az utóműra, hogy vagy azonnali egyezmenek bele a lefegyverzés végrehajtásába, vagy távoznak a konferenciáról, a német delegátusok megadták a választ. A válaszban beismerik, hogy legalább is egy millió német van fegyverben s két millió puskaván a nép kezében. A lefegyverzés végrehajtására pedig 16 hónapi haladékat kívánnak.

A szövetségesek erre holnap adják meg a feleletet, miután előbb a katonai szakemberekkel folytatnak beszélgetést.

A szövetségeseket meglepte a németek őszintesége, főleg pedig annak a beismerése, hogy a belső viszony meg mindig igen veszélyes odahaza. Epen azért valószínű, hogy a két fél között valami békés meg egyezés jön létre a kérdésben. Addig, amíg a lefegyverzés kérdését el nem intézték, a konferencián nem vetnek fel más problémát. A német vezérkari főnök kijelentette, hogy kések a lefegyverzésre vonatkozó követelések eléget tenni, de nem lehet a nép kezében levő fegyvereket egyhamar bekövetelni.

és a legbiztosabb bármely részében, levonás

és a postatakaró betétkönyvet azatjuk.

és a pénzét nálunk sárolhat.

és a közlülizük.

és a konzuliizük.

és a pénzt itt önnnek.

és a címe ir:

BANK

FIGOZLET: 1597 Second Ave. corner 83rd St.

építési harangzás is éreztem, hogy élünk ám meg, címek akarni kell az élet jókedvű, boros horlat lefogató, frapant fűtőüzem, minira emlékezni tudjon!

Beppo.

NYITTI MAGYAR GYFÜRDŐ.

meleg, vagy gőzfürdő, Csusz, Könyvtársaság és ideges ál, kimerülésnél és kál meglegelő javulást

SZEKELY

átutalások.

Ave. 7 Mile Road, Mich. Highland Park

MELLETT

HASZNÁLT RUHAGÉPKET.

a világ legnagyobb TESI helyig.

OKON.

AL HOUSE

NEW YORK, N. Y.

RSZ

NEW YORK, N. Y.

HASZON

DOMENTES

önkötvényeiből

ROL ÉVRE EMEL-

óta csaknem meg-

90 dollár

dollár volt.

június és december

al az alatti címre:

ATE BANK

NEW YORK.

TUDJA-E ÖN, hogy melyik a leghatalmasabb, legbiztosabb magyar egyület Amerikában? **A VERHOVAY SEGÉLY EGYLET.**

Tagjainak száma 25 ezer kétésszék.

Tízta vagyonra meghaladja a 900 ezer dollár.

Fizet betegség esetén heti 6 dollár segélyt egészen két évig.

Fizet orvosi segély fejében 400 dollár.

Fizet a tag elhalálása esetén az örökösöknek 1000 dollár.

A Verhovay Segély Egylet nagy hadserögének tagjait magyarlája. On mindenütt az Egyesült Államok területén, bárholha menjen is. A Verhovay név ismeretes ma már mindenfelé.

A Verhovay Segély Egylet már eddig is milliókat fizetett ki haláleseti örökösök és betegségek fejében.

A Verhovay Segély Egylet tagjai tevérttel hívja Önt is tagjává sorába. Mert a Verhovay Segély Egylet segítők, akar lenni Önnök is és tizmasa családjának.

Ne késlekedjék tehát, hanem álljon be közénk, amíg nem késő. Legyen Ön is egyik hazosunk, a felkes nagy magyar tábornak. Jelenkezzen felvitelre az Ön lakáshoz legközelebbi fiókunknál, avagy kérjen felvilágosítást e címen:

SECRETARY VERHOVAY AID ASSOCIATION, HAZLETON, PA.

BUFFALO FEJLŐDÉSE.

A Dunlap gummikerek gyár új telepet épít e szépen fejlődő városban.

BUFFALO, jul. 8. — Buffalo városa soha talán nem volt annyira a fejlődés útján, mint az utóbbi esztendő alatt. A városban rohamosan nőnek ki a földből az új ipartelepek, az új gyár vállalkozások.

A város természetes fejlődésével tart lépést az ipar fejlődése. Ennek a fejlődésnek kiálló példájával szolgál — mint a Buffalo Times írja — a Dunlap gummikerek gyár.

Dunlapék a River Roadon, száznegyven akter területen hatalmas telepet építenek. Minden feltűnés, minden láрма nélkül csinálják ezt — ha ugyan el lehet titkolni az égnek meredő vasgerendákat, a szédítő iveket, amelyek a jövő nagyságra engednek következtetni.

Minden jel arra mutat, hogy a Dunlap gummikerek gyár fel akarja venni a versenyt, a legeszedőbb iramu versenyt, a többi gummi gyárral, azokkal, amelyek az Egyesült Államok iparának eddig is sarkköveit képezték.

A Buffalo Times értesülése szerint a Dunlap gummi gyár nagyban meg fogja haladni az akroni Goodyear gyárat is.

CHICAGOI MAGYAR ÖGYVÉD

Gottlieb Lajos

Mitess Ögyvéd és Jogtanácsos.

Ingen tanácsa mindennemű ügyben, vád és büntető ügyekben. Örök naponta este 8-ig. — Szerden délután 5-ig. Vassnap délután 10-ig. 1972 N. Broad St., az emeleten. — Telefon: Diversey 3154.

A. I. ZEIGER MAGYARUL BESZÉLŐ AMERIKAI GOVY-ÉJ JOGVANCSOS

Cím: 442 Fourth Avenue PITTSBURGH, PA.

Az öregedés ellen és az ifjú erő visszanyerésére nincs jobb, mint a

SATURNIN ÉLETITAL

VISSZAADJA AZ IFJUKORI ERŐT, MEGSZÜNTETI AZ IDEGESBÉRT, MAKACS FEJFÁJÁST, SZÜDLEST, S JOBBAN TUDNI, NEVEZLESEN, DOLGOZNI S AZ ÉLETET ÉLVEZNI.

Egy üveg Saturnin Életital helyben egy dollár, vidékre egy dollár és 25 cent, teljes készlet: öt üveg öt dollár. Postán is küldjük bárhová használati utasítással. Cím:

Vörös Kereszt Patika 8901 BUCKEYE ROAD, CLEVELAND, OHIO

CLEVELANDI HIREK

ELTÜNT GYERMEK

Vasárnap óta hiába keresték még repülőgépen is a piknikről eltűnt két kis leánykát. — A két nővér egyike 5, a másik meg 3 éves. — Szerdán végre megkerültek.

Vasárnap délután pikniket tartott a 2945 E. 71st Streeten lakó Titus Mausser. Kirándult a családjával és több jóbarátjával a Garfield Park közelében levő Profeth Hillre. Jól elszórakozott a család, de este felé a három szomorúsággal, kétségbeeséssel változott, mert eltűnt a piknikhelyről Mausser két kis leánya, az 5 éves Dorothy és a 3 éves Albina. Mintha csak a föld nyelte volna el őket, teljesen nyomuk veszett. Hiába tették tívértük az egész környéket, nem akadtak a kis testvérpárra sehol sem.

Hétfőn a Boy Scoutok, rendőrök, szülők, jóbarátok folytatták a nyomozást. A Dunhamton repülőtelepről repülőgépek is indultak az eltűnt gyermekek keresésére. Nem hagyták átkutatlanul a közeli mocsarakat, a patakgyökereket, erdőket sem, de hiába, a gyermekek nem kerültek meg.

A szülők azt hitték, hogy elrabolták a két kis leányt, vagy legjobb esetben valaki fölvette őket autójára, abban a hitben, hogy elveszett gyermekek.

Az a körülmény, hogy a gyermekek igen bájos csöppöcskék, megerősítette az a föltevés, hogy valaki elvitte őket. A gyermekek a piknikhelyről messzire nem kóborolhattak el, mert azt magus füvel benőtt tisztás veszi körül, amelyben még felüött ember is nagynehézzen tud előre hatolni. Olyan patak vagy mocsár nincs a környéken, amely belefutadhattak volna.

A rendőrséget kétszer felültették a gyermekekkel kapcsolatban. Hétfőn azt telefonálták, hogy a gyermekek egy bizonyos farmernél vannak a piknikhely közelében. Nyomban kiment a rendőrség, de a farmer semmit sem tudott az eltűnt gyermekekről. Kedden egy másik telefonjelentés azt közölte, hogy a Dunhamton repülőtéren éjjeli őre gondolja a telepen talált két csöppöcskét. A repülőterre kirohott a telepre, de az éjjeli őre kijelentette, hogy nem látta az eltűnt gyermekeket.

Szerdán délelőtt végre megkerültek a gyermekek. Mrs. H. F. Bieker farmján a nagy newfoundlandi kutya ugatással jelezte, hogy szokatlan dolgot lát a kocsijában. Ernest Koester, a farm 80 éves öreg alkalmazottja, kiment s két kis leánykát vett észre. Bevitte őket a farmházba, ahol nemcsak a megjelölt férfiak, hanem a környező falvak lakói is megjelentek.

A két csöppöcskét vasárnap óta éltlen-szomjan bolyongott sirdogáló a környéken, erdőn, mezőn. A nap vörösré szította arcukat. Láruk kisebesedett, ruhájuk összetepődött. Szerdán reggel bőségesen szívták a vizet ruhájuk akkor is, amikor atyjuk rájuk lélt. Anyjuk, aki már beteg volt az esetnek, boldogan ölelte keblére a két elveszettnek hitt gyermeket.

ELFOGOTT BANDITÁK

Youngstownban elfogtak három szuhancot, akik beismerték, hogy részt vettek a Smeed Box Company fizetésére szánt 2800 dollárjának elrablásában. — Közel 1500 dollár megkerült.

Végre sikerült a rendőrségnek kézre keríteni a yapproll banditákat. Elfogtak szerdán három szuhancot, akik beismerték, hogy részt vettek a Smeed Box Company telephely elkövetett rablásában, amely alkalmával tudvalevően agyonlőtték William Howe munkavezetőt, aki még akarta akadályozni a zsákmány elvívését.

A banda egyik tagját, aki a viselkedésével tette magát gyanúsá, Cress rendőr fogta el, akit a sikerért nyomban detektívnek léptették elő Smith rendőrönök.

A másik kettőt clevealandi rendőrök, youngstowniak segítségével Youngstownban szállodában fűlítették le.

A Clevealandban elfogott szuhancnál 200 dollár, a Youngstownban elfogott banditánál feleségével pedig 1190 dollár találtak. Beismerték, hogy ez a pénz a clevealandi zsákmányból való.

Mind a három bandita ismert alak a rendőrségen. Büntetést elöltek. Hogy melyik lötte agyon Howet, az majd kiderül a vallásai során. Azt hiszik, hogy a három jómadár több más rablást is követett el Clevealandban.

LABIZZADÁS ELLENI KURA

TELJES JÓTALLÁS MELLETT KÉPES GYÓGYSZERTÁRBAN 2017 W. 25th St. Cleveland, O.

NICKEL PLATE ROAD VASÁRNAPI kiránduló vonatok NYÁRI IDÉNY 1920 Oldal Áru vasúti jegyek a következő helyekre: BELLEVUE--FOSTORIA GREEN SPRINGS-JCT--MORTIMER

A jegyek érvényesek odafelé az 1. és 2. számú vonatokra. Indulás a Nickel Plate Avenue, Broadway, West 28th Street és Rocky River állomásoktól. Visszatérő a 4. és 2. számú vonatokra.

A CLEVELANDI PIAC ÁRSZABÁSAI

Julius 8.

A zöldségemlék ára csökken. A gyümölcsárak általában magasak. Az élelmiszerárak iránti kereslet lanyha. A tojás árszabása alacsony. Általában meghaladja a készletet a vásárlók szükségletét, különösen az idényszerű veteményekben.

A mezőgazdai paradicsom ára 20 cent alá szállt fontonként. A meghágyi ugorka tucatja a nagykereskedőknek 75 cent. A leveles saláta fontja 1 cent. Gyümölcsárak a grocery üzletekben: Eper 45 cent fontja, csöves kukorica \$1.25 tucatja. Káposztának fontja 15-18 cent. Zöld bab 20-25 cent fontja. Új alma kis kosárral 40 cent. Málna 80 cent fontja. Őszi barack 40-45 cent kis kosárral. Szilva 30 cent kis kosárral. Ugorka darabja 12-15 cent. Új burgonya fontja 10 és 11 cent.

A Sheriff street vásárcsarnokban ideai alma bushelje \$4.25-4.50, meggy bushelje \$7.00-8.00, a legzsebé csövesnye bushelje \$10.00 és \$11.00.

Előszörü veres eper quartja 80 cent, bushelja \$14-tól 20 dollár. Alszóbb minőségű quartja 60-65 cent, a silány 35 cent. Egy horbó új burgonya ára \$11.00 és \$11.50.

Az élő baromfi ára 34 és 35 cent fontja. A tojás ára nagyban megnőtt. A tojás ára 62 cent fontja.

A vágóhidak forgalma nyomatott. A sertésus emelkedett. Az 1. 2. 3. minőségű marhahús árak: Bordalbus 32, 25 cent fontja. Vékonya 40, 32, 25 cent, marhahús 30, 28, 22 cent, szörge 10, 8 cent. Ezt az ár fizetik örök az ismétléstől.

A Clevealandba érkezett vasúti szállítmányok: 9 vasúti kocsis állma, 14 kocsis burgonya, 12 kocsis narancs, 23 vasúti kocsis kukorica, 10 kocsis görögnyelű, 10 kocsis őszibarack és 10 kocsis paradicsom.

85 baromfi: Tyuk 34-35 cent, Kisebbsz csirke 40-50 cent, 14-2 fontos csirke 55 cent, fontja, öreg kakas 20-21 cent, tavaszi kacska 45 cent fontja.

Bananas 10-11 cent. Őszibarack \$3.50-4.00 hat kosár. Vizes dinnye 40-65 cent. Kukordinnye 45 darabos láda \$5.00, 54 darabossal \$4.00.

KIRABOLT ACÉLSZEKRENYEK

Betörők az ácsok szakszervezetének helyiségében.

A Tracy Buildingben betörők jártak a Carpenters District Council és a Carpenters Union II. számú helyi fiókjának irodájában s mindkét helyen kifosztották az acélszekrényt. Az előbbi helyen 500 dollár, az utóbbin pedig 1500 dollár zsákmányoltak.

KIRABOLT RONGYSZEDŐ

Nathan Kramer 66 éves rongyszédőt, aki az 5002 Sawtell court-on lakik, két szuhancot megállította a cranewoody versey-pályán közelében és egy pártábla csalta avval, hogy ócskavasat akarnak eladni neki.

Amikor az öreg a pártábla ért, a két szuhanc kalapáccsal fejbeszúrta az s ennek következtében elájult embertől elrabolta 12 dollár 75 cent készpénzt.

Az öreg nemcsak a magához tért és panszt tetta a rendőrségnek. A két ismeretlen szuhancot meg kerítették kézre.

Fenyegeti-e még Európát a "vörös veszedelem?"

A Szabadság levelezőjétől.

AMSTERDAM, május 30.

A minap Észak-Hollandia egyik kis városában beszédet mondottam egy gyűlésen. Este, amikor künn a pályaudvaron elbucusztam újonnan szerzett barátaitól, egy III. osztályú vasúti kocsiba szálltam be, hogy közelebb legyek az igazi néphez, melyet ismerni akarok. A kocsiban belsejében füstfelhő, a Hollandiában mindenki dohányos. Barátságos köszöntések, de egyébként csendes a társaság, a hollandusok hamar elmondja nézetét az időjárásról, a tehenekről, a hal árakról, a csökökenről, az ideit virágzókat lányságról s azután nagyokat hallgat, mint otthon a magyar paraszt, künn a tanyák világában. A nagy csendben egyszerre csak füttyörszini kezd az egyik fiatal utas, — hallkan, de jól felismerhetem, fuja az Internacionale induló-ját.

És a többi országokban? — Majd meglátjuk. A nyugat-európai országok bolsevik pártjai a múlt hónapban titkos értekezletet tartottak Konstancban. A gyűlésről ma közöl részletes tudósítást az itteni Allgemeine Handelsblad című nagyon tekintélyes napilap. Azt határozta Konstancban, hogy a bolsevik pártok mindenütt akcióbba lépnek június 15-én, a két végső eszközzel: az általános sztrájkjal és a fegyveres felkeléssel. A múlt évben ugyanazt tervezte július 21-ikére, de akkor nem sikerült a dolog. Két-szétgelen, hogy most sem fog sikerülni. A konstanci gyűlésen a hollandi, a belga és a német küldöttek be is jelentették, hogy országukban a sikerért semmi felelősséget nem vállalnak, de letörtökték őket azall, hogy most nem a felelősségről van szó, hanem arról, hogy a nemzetközi forradalmat meg kell csinálni...

Nem nehéz munka a vallás. A fiatal ember kömüves; napi kilen-tíz hollandi forintot keres, (azaz napi 4 dollár 50 cent) s ennek a felét kénytelen elkölteni, mert Hollandiában mindenki jól él. Miután a fiatal ember a keresete felét meg tudja takarítani, miért bolsevikit "Az eszméért", — mondja, — "mert ez az igazság". Magyarosom neki, hogy ez nem az igazság, ellenben ez a nyomor, ez az éhség, ez a züllés, ez a halál... A kömüves nevet, ki-mutat az ablakon, s azt mondja: "Látja ott a rétek között a csatornában azt a szép yachtot? A Van der Houten... Miért van neki yacht... É s miért nincs nekem? Erre feleljen a minjéher..." De egész szén hiába felelem neki, hogy ha elveszik is a Van der Houten ur yachtját, akkor se fogjuk elérni, hogy minden kömüves legyenek legyen yachta. — fiatal utitársam tovább fuja az Internacionale: őt éppen olyan kérvessé lehet meggyőzni a bolsevizmus veszedelméről, — mint engem ugyanannak a nagyverszeréről. A tanulság mindössze annyi, hogy itt is vannak hivat a "eszmének", ha nem is sokan. Az igazi verőfény ebben az országban egy asszony, Mrs. Roland Holst, — egy milliomos nő, aki ma is nagy szerencsés házspeculációkat folytat, hol vesz, hol elad, de mindig nyer. De nagy bolsevista és szeretné közel megvenni a fettegre nézni az egész polgári társadalmat. (Aki kíváncsi rá, bármely orvostól megkérdezheti, hogy mifajta lelki betegségben szenved ez a vérszomjas asszony.) A többi vezérek között ott van Wijukop képviselő, a volt amsterdami fővárosi fia és Ravenstein ur, a kik nem hajlandók megbojósítani, hogy a szidók valaha el voltak (sőt itt-ott még ma is el vannak) nyomva és véres boszút akarnak állni a polgári társadalmon. Ezek vezetik itt a kommunista propagandát, orosz pénzen s az orosz arisztokratáktól elvett, Lenin által ideküldött gyémántokon... (Ezt nem is mondom: a nemrég meghusult kikötőstrájk támogatásának ürügye alatt Lenin másfél millió hollandi forint (azaz százhusz millió korona) értékű ékszert küldött Amster-

damba. Azonban az agitáció eredménye igen gyarló, — legfeljebb két-három ezer ember csatlakozott ebben az országban a kommunizmushoz. A polgári osztály erre állig fölfegyverkezett, polgári őrségeket szervezett s a hági parlamentben a jövő héten már tárgyalják a forradalmárok elleni intézkedésekről szóló törvényjavaslatot. Hollandiában éppen olyan kevéssé lesz vörös uralom, mint Magyarországon, amely már átment a vérszen...

Amikor az öreg a pártábla ért, a két szuhanc kalapáccsal fejbeszúrta az s ennek következtében elájult embertől elrabolta 12 dollár 75 cent készpénzt.

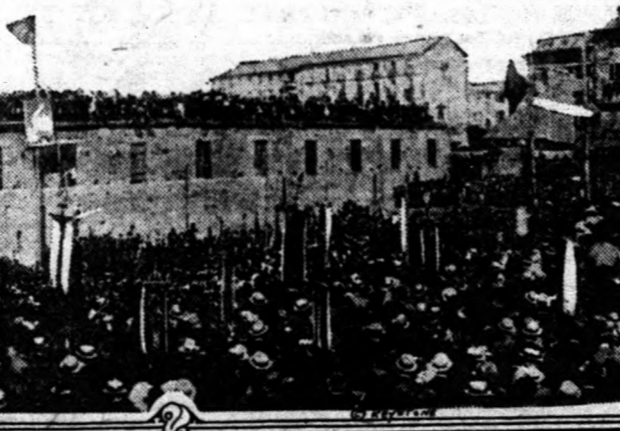
Az öreg nemcsak a magához tért és panszt tetta a rendőrségnek. A két ismeretlen szuhancot meg kerítették kézre.

Amikor az öreg a pártábla ért, a két szuhanc kalapáccsal fejbeszúrta az s ennek következtében elájult embertől elrabolta 12 dollár 75 cent készpénzt.

Az öreg nemcsak a magához tért és panszt tetta a rendőrségnek. A két ismeretlen szuhancot meg kerítették kézre.

Az öreg nemcsak a magához tért és panszt tetta a rendőrségnek. A két ismeretlen szuhancot meg kerítették kézre.

NAGYARÁNYU TUNTETÉSEK OLASZORSZÁGBAN.

Olaszországban napirenden vannak a szocialista tüntetések. A nagyarányú tüntetések nem zajlanak le mindig békésen és az utolsó hetekben sok vér folyt az olasz városok utcáin. Mindenképpen azt reméli, hogy új Giolitti kormány végre rendet teremtsen országban és munkát és kenyeret juttat a nélkülözö millióknak.

"AZ ORVOS CUKORKA ALAKBAN"

A FERTŐTELENTŐ, VÉR ÉS GYOMORTISZTÍTÓ, UGYSZINTEN HASHAJTO CUKORKA.

Mindig friss, mindig tiszta és mindig hatásos.

Öregeknek, fiataloknak, asszonyoknak, férfiaknak, gyermekeknek egyaránt legkitűnőbb egészségvédő és segítő szere.

A "PARTOLA" ára 6 dobozzal 5 dollár 50 cent, 1 nagy dobozzal 1 dollár 10 cent, mely összegben már a csomag biztosítása is befoglaltatik. Rendeljen mindjárt 6 dobozzal, mert így pénzt takarít meg, de meg egyelőre nem kell Önnek az utánrendeléssel járó irrogatással fáradoznia. Rendelését küldje erre a címre:

PARTOS PATIKA 160 SECOND AVE. NEW YORK, N. Y.

A KITARTÓ SZORGALOM EREDMÉNYE.

A Szabadság olvasói értesültek már Ács Ilona, Ioraini magyar leány pártján sikeréről, aki ernyedtlen szorgalommal elvégezte a jogi pályát és Ohio állam legelső nő jogászaként ügyvédi oklevelet nyert, melynek alapján mint ügyvéd az egész állam területén jogosult működni.

Ács Ilona már meg is kezdte ügyvédi működését s mint ügyvéd Clevealandban a Smith, Olds & Smith hírneves nagy ügyvédi céghez lépett be, hol már eddig is mint ügyvédjelölt nyolc hónap óta dolgozott.

Ennek a régi nagy ügyvédi cégnek iródi a Public Square-en a Lorainban és Elyriában induló villanyosok felszállójánál lévő Marshall Building 7-ik emeletén foglalják helyet. A cég megbízhatóságát a bizonyítottan legjobban ügyvédi oklevél közé tartoznak sokak mellett a következők: The Kundtz Company, Kundtz Tivadar, Detroit Ave. Savings and Trust Co., Grant Motor Car Co., W. W. Worth Run Foundry, Forest City Bank Co., M. and M. Co., State Savings and Trust Co., stb.

Acz Ilona magyar ügyvéd ebben a nagy ügyvédi irodában szíves kézséggel áll rendelkezésére a honfitársainak s a hozzá fordulóknak peres ügyeit és más ügyeket dolgoztatja meg. A vállalkozás a cég hatalmas összeköttetéseknek a régi tapasztalatainak felhasználásával legkíméletesebben, gyorsan és pontosan fogja elintézni. 157, 60

A munkások barátja PAIN-EXPELLER

Védjegy Reg. U. S. Pat. Off. Több mint 50 év óta világhírű szer. Vigyázzon a "Horgony" védjegyre.

HASZÁBÁNY SZEMBÁNY VAN

Edward Goldstein 216-217 LORAIN ST. BANK BLDG. LORAIN & Fulton Rd., Clevealand, O. 142-p. áll.

THE AMERICAN LIFE SOCIETY OF NEW YORK

MAGYAR EGYLETEK VISZONTBIZTOSÍTÁSAVAL RENDSZERESEN FOGLALKOZIK. Ez a társulat többek között a clevealandi 1848-as egyletet, a clevealandi ifjúsági férfi és női egyletet és Zrínyi Miklós egyletet biztosította egy évvel ezelőtt és ezek az egyletek is ajánlják más egyesületeknek, hogy tagjaikat társulatunknál viszontbiztosítsák. Ha Clevealandban lakik és kiténő biztosítást óhajt, úgy álljon be abba az egyletbe, amely tagjai az American Life Society of New York társulatnál viszontbiztosítja.

THE AMERICAN LIFE SOCIETY OF NEW YORK

230 FIFTH AVENUE, Kézponti iroda: NEW YORK CITY. Clevealandi iroda: Woodland Bank épület, Buckeye Road és E. 89-ik utca. A. ERTLEER, Manager. Levelekre magyarul válaszunk.

HONFITÁRSÁK!

Ha jól és ócsón akarnak ék-szerkezett, keressék fel, vagy írjanak a Clevealand, O. magyar negyednek legnépszerűbb magyar ékszerüzletben. Nagy raktárunk van hazai fűlvegyűjtésben, karika és köve gyűjtésben, továbbá mindenféle órákban. — Üzletünknek 15 éves múltja biztosítja a jó és rendezettségét. Hazai és amerikai órákat és ékszerket jótállás mellett javítok.

Dr. M. M. Weinberg FOGORVOS 8339 Woodland Ave., Clevealand, O. A Buckeye Road mellett. Rendelő órák: reggel 9-12-ig, délután 3-5-ig, vasárnap 9-12-ig.

ÜZLETÁTVÉTEL

Szíves tudomására hozzuk a West Sidei magyarságnak, hogy a Lorain Ave. 3408 szám alatt levő Steiner János-féle salonné üzletet átvetjük. Üzletünket a szülőségekkel teljesen felszerelve, tiszta és előkészített állapotban átadjuk a magyarság szíves pártfogását. Andrew Sándor Jimmy Kadány 158-60

MEGHÍVÓ.

A West Sidei Református Egyház július 18-án. Vasárnap, a NILES farmon (State Road) pikniket rendez, melyre a magyarságot kizárólag meghívja a rendező. Utánny: a West 25-ik St. felirató villanyos és a végülomáson át kell szállni a State Roadi villanyóra. A piknik helyi zászolóval lesz jelezve.

BETEGEK ÉS HAZAUTAZÓK

A legjobb orvosságot, szak-szerű tanácsot és teljes felszerelést kaphatok nálam! Otthon ma nincs szappan és orvosság! Egy teljes házipatika szappanokkal bőven ellátva CSAK 10 DOLLAR. Még ma szeressék be. Pontos cím: DR. VARGA JÁNOS 68. Street, Second Ave. New York.

CAPUDINE

Fejfájást meg szünteti. Kitűnő neuralgia ellen is. Nem tartalmaz a szívre káros anyagokat. Teljesen biztos. Minden patikában kapható 10, 30 és 60 centes üvegek.

THE AMERICAN LIFE SOCIETY OF NEW YORK

MAGYAR EGYLETEK VISZONTBIZTOSÍTÁSAVAL RENDSZERESEN FOGLALKOZIK. Ez a társulat többek között a clevealandi 1848-as egyletet, a clevealandi ifjúsági férfi és női egyletet és Zrínyi Miklós egyletet biztosította egy évvel ezelőtt és ezek az egyletek is ajánlják más egyesületeknek, hogy tagjaikat társulatunknál viszontbiztosítsák. Ha Clevealandban lakik és kiténő biztosítást óhajt, úgy álljon be abba az egyletbe, amely tagjai az American Life Society of New York társulatnál viszontbiztosítja.

THE AMERICAN LIFE SOCIETY OF NEW YORK

230 FIFTH AVENUE, Kézponti iroda: NEW YORK CITY. Clevealandi iroda: Woodland Bank épület, Buckeye Road és E. 89-ik utca. A. ERTLEER, Manager. Levelekre magyarul válaszunk.

A gyerekek... Ha gyermeke... A gyermekek... Kapható 50 centért szállítva a gyárból... F. AD. RICHTER & CO.

SZABADSÁG NYOMDAI MŰINTÉZETE a legmodernebbül berendezett magyar nyomda Amerikában, ahol a nyomdászpar keretében tartozó összes nyomtatványok a legrövidebb idő alatt, a leg-szebb kivitelben készülnek. Készítünk fényképekről és rajzokról metszeteket, ugy-szintén elvállalunk könyvek bekötését és díszes kivitelben. 700-702 HURON ROAD CLEVELAND, OHIO

SZABADSÁG NYOMDAI MŰINTÉZETE a legmodernebbül berendezett magyar nyomda Amerikában, ahol a nyomdászpar keretében tartozó összes nyomtatványok a legrövidebb idő alatt, a leg-szebb kivitelben készülnek. Készítünk fényképekről és rajzokról metszeteket, ugy-szintén elvállalunk könyvek bekötését és díszes kivitelben. 700-702 HURON ROAD CLEVELAND, OHIO

SZABADSÁG NYOMDAI MŰINTÉZETE a legmodernebbül berendezett magyar nyomda Amerikában, ahol a nyomdászpar keretében tartozó összes nyomtatványok a legrövidebb idő alatt, a leg-szebb kivitelben készülnek. Készítünk fényképekről és rajzokról metszeteket, ugy-szintén elvállalunk könyvek bekötését és díszes kivitelben. 700-702 HURON ROAD CLEVELAND, OHIO

Ments magy... A Szabadsághoz... A Kulpont... A gyermekek... F. AD. RICHTER & CO.

AKBAN"
CANDY FORM
W YORK, N. Y.

LETÁTVÉTEL
ujomásra hoztuk a West
szám alatt levő Steiner
szükséges kellekkel

MEGHÍVÓ.
Siedel Református Egy-
18-án, Vasárnap, a
Armon (State Road) pik-
dező, melyre a magyar-
telettel meghívja a ren-

TEGEK ÉS
ZAUTAZÓK
obb orvosságot, szaka-
názókat és teljes föl-
ést kaphattok nálam!
on ma nincs szap-
n és orvosság!
eljes házipatika szap-
kál bőven álltva

VARGA JÁNOS
street, Second Ave.
New York.

g szü ntet
neuralgia ellen is.
tartalmaz a szivre
ros anyagokat.
eljesen biztos.
n patikában kapható.
és 60 centes üvegek.

Y OF NEW YORK
IZTOSÍTÁSAVAL
KÖZIK.
ndi 1848-as egyület, a
és Zrinyi Miklós egyle-
és egyletek is ajánlják
stánknál viszontbiztosít-
tositást önként, egy áll-
American Life Society

Y CO.
CLEVELAND, O.

MAGYAROK AMERIKÁBAN.

Mentsük meg a szibériai magyar hadifoglyokat!

A Szabadsághoz befolyt adományok folytatásos - huszonegyedik - kimutatása:

- A Kulpmont, Pa. és környéki magyarok adománya Petrovits József plébános utján \$161.20
Kulpmont, Pa. \$5.00 Petrovits Vendel, Kamocsay Hugo, Azari Pál; \$3.00 Takács János; \$2.00 Novák József, Horváth Lajos, Bogrnár Péter, Föti János, Hofer Gáspár, Vadász István; \$1.00: Écsi Gyula, Écsi Gyuláné, Tóth András, Parkanczki Gézáné, Pap Gáborné, Oros Vencel, Hruskovic István-é, Spigola Ferenc, Katona Antal, Horváth György, Molnár József, özv. Komjáthy Györgyné, Szigeti Márton, Majoros István, Osbalt János, Takács György, Pap István, Bors Lajos, Horváth Ferenc, Ohsztal János, Németh Pál, Szencsák András; \$0.50: Pingor Anna, ifj. Delbo József. Összesen \$53.00.
Mount Carmel, Pa. \$5.00: Peremba József, József Ferenc, Mikásó János, Esztergályos Lajos, Csereznayás János; \$3.00: Babics Ferenc \$2.00: Tipo Kálmán, Pottogató Vince, Pinter Kálmán, \$1.00: Lengyel András, Tüdő András, Birki Mihály, Kojankoczi János, Malinko András, id. Galgóczi Lajos, özv. Buczkó Andrásné, 70c: Kutas János, 50c: Szakács Péter, 25c: Nagy István. Összesen: \$42.45.
Marion Heights, Pa. \$10: Marosy György és családja, \$5.00: Lukasz József, Pülöp György, Delbó Kálmán, \$2. Nosztubanics János, \$1.00: Kis Lajos, Kis István, id. Kerestési Ferenc, ifj. Kerestési Ferenc, Czap Sámuel, Pülöp Bertalan, özv. Gyurcsó Andrásné, ifj. Marosy György, Pülöp Menyhért, Tóth István, 50c: Orasz János. Összesen: \$37.50.
Shamokin, Pa. \$5.00: Azari János, Horváth József, \$2.00: Gothard Antal, Kürti

LORAIN ÉS KÖRNYÉKE.

Nyári magyar iskolák.
LORAIN O. — Ha esetleg máshon talán nem is, de a magyar származású gyermekek magyaros nevelésében bizonyára vezető szerepet visz a loraini nagy magyar telep. Alig nyitottak még meg a magyar nyári iskolák s máris 500 magyar gyermek részelt magyar oktatásban s valószínű, hogy ez a szám el fogja érni a hatszázat.
Első sorban a loraini magyar egyházak lelkesedése az érdem, hogy a magyar szülők az idegenben is magyaros nevelésben részesíthetik a gyermekeiket, mert ezek a lelkesek igazán szívvel-lelkekkel fáradoznak azon, hogy ezt lehetővé tegyék; de azok a szülők is elismerést érdemelnek, akik magyar lelkiük sugallatát követve, ily tömegben küldik gyermekeiket a magyar oktatásra. A lelkesek lelkesedése inspirálják, a hívek pedig megértik azt a nagy és fölbőlcsülhetetlen értéket, amit a magyar gyermekek magyaros nevelése jelent.
A román, és gör. kath. egyház-

A gyermekek legjobb barátja
Ha gyermeke ingerlés, nyugtalan, adjon neki egy kanálit lekvérsé előtt. Minden valószínűség szerint a gyermeknek székrekedése van s csak akkor lesz igazán jobban, ha ad neki az alanti szerböl:
BAMBINO
VED "MADONNA" JEJY
Reg. U. S. Pat. Off.
A gyermekek kedvelik. Mindig tisztelettel kérik belőle. Az eredeti csomagon rajta van a Bambino Baby képe. Ne fogadjon el utánsót. Kapható 50 centért üvegenként minden gyógyszerárban, vagy postán szállítva a gyárból 60 cent.
F. AD. RICHTER & CO., Bush Terminal Bldg. No. 5, BROOKLYN, N. Y.

KIHOZATAL EURÓPÁBÓL

ZARÓ C. HENRY BANKAR
Ha rég nem látott családját, rokonait vagy ismerőseit ki akarja hozatni Magyarországra bármely részéből, forduljon bizalommal hozzánk. Mi nem nyilatkozatokat iratunk, amellyel célt nem ér, hanem egyik fotiást-viselőnket
EURÓPÁBA KÜLDJÜK
aki kihatja magával az Ön hozzátartozóit és megóvja őket az uton mindenféle kellemetlenségtől.
PÉNZKÜLDÉS
Az általunk küldött pénzek törvényesen lebélyegzett koronákban, minden hiány nélkül lesznek kifizetve óhazai szereteteinek.
HAJÓJEGYEK
Záró C. Henry, bankár, az összes hajótársaságok hivatalos képviselője. Minden vonalra elad hajójegyet a társaságok eredeti árain.
UTLEVELEK
Záró C. Henry, bankár külön hivatalnokot tart azon célból, hogy honfitársainak segítséget nyújtson az utlevek megszerzésénél. E hivatalnok munkája ingyenes.

ZARÓ C. HENRY, Bankár
39 Cooper Square, Cor. 6th St. New York

napról-napra emelkedik. Ezt a gyermekeket szombatot kivéve, minden napon délelőtt és délután négy tanító oktatja. Az egyház lelkesedése, Nt. Horváth Sámuel a két felső osztályt tanítja. A többi tanítók, név szerint: Bóti János tanítófelügyelő, továbbá Kiss Margit és Tóth Etel, High Schoolt végező leányok a négy kisebb osztályt tanítják a lelkes felügyelője és irányítása mellett s bizonyos, hogy ilyen beosztással és ennyi tantervvel az iskola befejezők szép eredményt fogunk találni. Mind a két iskolában magyar nyelvet, magyar történelmet és földrajzot a egyházi és hazafias énekeket tanítanak.

Columbia MAGYAR LEMEZEK

Valódi csárdás és édes dallamok cigányszón.

- E 4611 Palotás csárdás 1. Palotás csárdás 2. Cigány hármás
E 4612 Édesanyám is volt nékem Megállók a keresztutnál Cigányzenekar
Két valódi magyar csárdás. Mennyi élet és érzés pezsdül bennük, mily vibrálóan tüzesek, azt csak a híres magyar tánc bódító érzék át. Mily pompás hang kidoborodás! Hogy dobban a szív, amikor azt a valódi cigányzenészek játsszák! Kezükben a hegedű s zok, nevet és dalol. Ez ép oly bámulatosan nagyszerű Kaposy nóta! Az emberiség leg-nagyobb égi áldása az édesanya. És édesanyunk dalában Kaposy kifejezésre juttatja nagy tehetségét. Második darabja egy szentimentális szép nóta, amit minden magyar szeret. E dalokat sohasem felejtli el és újra meg újra várják majd hallani őket. Hallgassa meg s okvetlen megveszi őket.
E 4277 Végig mentem az ormódí temetőn Jaj de bajos a szerelmet titkolni (Rózsá, hariton)
E 4107 Rákóczi korszak és Csinoson Ki tanýja ez a nyár és a Bárcsak Dandás Gyula, tárogató-szóló
E 4210 Jaj de bajos a szerelmet titkolni Betárgyogok térdig vashoz Dandás Gyula, tárogató-szóló

Tegye otthonát derültté a zenével.

Kérje a nemzetközi hangszer-lemesek új árjegységét.
Minden Columbia tizlet szivesen eljuttassa Önnek ezen lemezek bármelyikét teljesen díjtalanul. Magyar zenedarabok árjegyzékét is készséggel adja.
Ha lemezeket vásárol, kérjen Columbia lemezeket és mondja meg a számot. Vigyázzon, hogy minden lemezen rajt legyen a védjegy.
COLUMBIA GRAPHOPHONE COMPANY

Legujabb Columbia lemezek és gépek nagy választékban kaphatók
Mészáros József
legnagyobb és legmegbízhatóbb magyar Columbia Gramofon és lemez-üzletében.
Főüzlet: 8321 Woodland Ave., a Woodland és Buckeye Rd elágazásánál
Fióküzletek: 3131 Lorain Avenue, 11611 Buckeye Road, Cleveland, O.

ISMERI ÖN A VERHOVAY SEGÉLY EGYLETET?

Ismerkedjék meg vele még ma. Az ismeretség hasznára lesz Önnek és családjának. Keresse fel a helybeli fiók tisztviselőit, vagy tagjait. Ék majd részletes felvilágosítást adnak Önnek.
Ha az Ön lakóhelyén nincsen fiókja a Verhovay Segély Egyletnek, az esetben írjon felvilágosítást a biztoni titkárnak erre a címre:
Secretary
Verhovay Aid Association, Hazleton, Pa.

AZ ÚJ HONPOLGÁR.

ALPHA, N. J. — Nines ma boldogabb ember Tuskés Sámuel New Village-en, N. J. lakos hazánknál. Ugyanis ez év június hó 29-én kapta meg a belvidere-i korton az amerikai polgár levélét. Tuskés Sámuel 13 évvel ezelőtt jött Amerikába. Több helyen megfordult az Egyesült Államokban. Mindent kivétá honfitársai, de még az amerikaiak rokonszenvét, sőt tiszteletét is. Néhány évvel ezelőtt New Village-en, N. J. telepedett le családjával egyetemben. Tagja több magyar együletnek s oszlopos és lelkes tagja az Alpha és Vidéki Magyar Ref. Egyháznak mióta csak ezen a vidéken tartózkodik. New Village-en az Edison Portland Cement Company telep. az alkalmazva és pedig felelősségteljes állásban. Ugyan is a gyár vezetősége már régebb óta Tuskés Sámuelt, mint formant alkalmazta telepén. — Ezen állásban minden tekintetben megfelel hivatásának. Feltehetően határozottan meg van neki vele elégedve. Bizonyítja ezt az is, hogy a polgár levél ki-vételénél szükséges két tanu szerepét a gyár szuperintendense és pénztárnoka töltötte be. Ilyen emberek kellene sokan arra nézve, hogy becsületes törekvőkkel a magyar jó hírét s nevet emeljék az amerikaiak előtt.

HAJÓJEGYEK

az összes vonalakra, az óhazába, vagy az óhazából Amerikába a társaságok eredeti árai mellett.
UTLEVELEK
megszerzése a legrövidebb idő alatt.
PÉNZKÜLDÉS
postán vagy sürgönyileg a legkiseb napi árfolyam mellett.
KÖZJEGYZŐI
ügylek szakzszerű és pontos elintézése.
KORONA
vagy dollár checkek kiállítására bármely óhazai bankra.
A SZABADSÁG FIÓKIRODÁJA
Fodor és Buseczki
Államlag engedélyezett pénzküldő, pénzváltó broker, hajójegy és közjegy értékesítő.
430 Chapin St., Se. Bend, Ind.
Telefon: L. 8124.
Több mint 20 év óta működik becsülettel a téren.

HALÁLOZÁS.

Westboro, Wis. — Andreko-vich Józsefné, szül. Siba Magdolna alig egy heti szenvedés után meghalt, s nagy részvételt temették el a westboroi temetőbe. Fehérmegye Perkáti születésű volt a megboldogult, s férjén kívül fivére, Siba István gyógyszerész, aki farmer Canada-ban, s komája Gyuró Ignác Steger, III. osztozik a család gyászában.

AKRONI HIREK.

A MUNKA ALDOZATA.
Akron, O. — Giritz Mihály Békésem, endrői illetőségű honfitársunk, ki a Philadelphia Rubber Works telepen dolgozott, munka közben elől szerencsétlenül járt, hogy pár órai szenvedés után meghalt. Temetését a katolikus szertartás szerint július 5-én ment végbe. Az óhazában felesége és gyermekei gyászolják.

AKRONI MAGYAR ORVOS Dr. Lowen Armin

magyar orvos és sebész, az összes akroni tudósok tudora. Címe: 634 So. Main St., Akron, O. — Telefon: O. S. 4669. Bell Main 780. Lakása: 733 Grant St. Telephone: O. S. 2907. Bell-Phone, Main 780.

YOUNGSTOWN, O.

MEGHÍVÓ KERESZTELŐRE.
Aradi Janit, a köztanított youngstowni magyar útleutembert egy szép fiúcskával ajándékozta meg a felesége. Aradi Jani ezután hívja meg nagyszámú barátait és tisztelőit arra a keresztelői lakomára, a melyet most vasárnap, a hó 10-én fog tartani a 237 East Boardman streeti tiszletében. Aradi Jani nagy ismerettségét tekintve, tudjuk, hogy a nagy helyiség szűkölség meg fogja jó barátokkal és ismerőkkel.
159-60

IRODA ÁTHELYEZÉS.

Ertesztjük Akron, O.-ban és környékén lakó előfizetőinket, hogy akroni irodánkat 641 So. Main St. alá helyteltük át.
Irodavezetőnk: Farkasovszky Zoltán ur bármikor szivesen áll a magyarság rendelkezésére. Kérjük olvasóinkat, hogy teljes bizalommal forduljanak hozzá a lapot érdeklő bármilyen ügyben.
Teljes tisztelettel
A SZABADSÁG KIADÓHIVATALA

TÁRSAS UTAZÁS

Magyarországba és Magyarországból
Ft. Kováts Kálmán mckeessporti magyar plébános kísérete és személyes felügyelete mellett.

Kéedelem nélkül azonnal jelentkezék akár személyesen, akár levél útján, aki az utazásban résztvenni akar s annak előnyeit biztosítani akarja a maga számára

Minden felvilágosítást készséggel adnak meg:
Máthé és Román
Törvényes Pénzküldők és hajójegy-ügynökök.
152 PATERSON STREET, New Brunswick, N. J.
156, 58, 60

ERTESITÉS.

Ertesztjük a Pittsburgh, Pa. és környékén lakó előfizetőinket, hogy Andrejkovics Béla ur van felhatalmazva arra, hogy a Szabadság részére előfizetőket vegyen fel és azokat nyugtázza. Ajánljuk öt előfizetőink pártfogásába.
Tisztelettel
BARTEK JÁNOS,
a Szabadság pittsburghi irodájának vezetője.

HAJÓJEGYEK

az összes vonalakra, az óhazába, vagy az óhazából Amerikába a társaságok eredeti árai mellett.
UTLEVELEK
megszerzése a legrövidebb idő alatt.
PÉNZKÜLDÉS
postán vagy sürgönyileg a legkiseb napi árfolyam mellett.
KÖZJEGYZŐI
ügylek szakzszerű és pontos elintézése.
KORONA
vagy dollár checkek kiállítására bármely óhazai bankra.
A SZABADSÁG FIÓKIRODÁJA
Fodor és Buseczki
Államlag engedélyezett pénzküldő, pénzváltó broker, hajójegy és közjegy értékesítő.
430 Chapin St., Se. Bend, Ind.
Telefon: L. 8124.
Több mint 20 év óta működik becsülettel a téren.

FRENCH LINE

COMPAGNIE GENERALE TRANSLANTIQUE
MAGYARORSZÁGBA
Havren át
Gyors négyrepa és Duplacsavarú Hajók
TOURNAIE ..... Julius 13
ROCHAMBEAU ..... Julius 17
FRANCOIS ..... Julius 21
LAFAYETTE ..... Julius 25
Minden hajóindulások később lesznek jelesve.
A Csecho-Slovák kormány külön képviselője várja az utazóknak hajójuk megérkezésénél Havre-ban és azonnal utazási céljuk felé továbbítani.
A francia vonal hajóin a Csecho-Slovák katonák errel utaztak a háború alatt minden hajón.
Gyerekeikért és árakért forduljon a
Társaság Irodájához,
19 State Str. New York
vagy helyi ügynökeinkhez. h a p

PÉNZT KÜLDÜNK

gyorsan és biztosan, postán vagy sürgönyileg
DOLLAR-KORONA
vagy román Lei-ben Magyarországra, Csechoslovákia, Jugoszlávia vagy Romániába a legolcsóbb az napi árfolyam szerint.

A. J. NEBE CO.

26 WEST FORT STREET, DETROIT, MICH.
Dime Savings Bank épület földszintén.
Vessünk és eladunk Liberty Bondokat és más értékpapirokat. h a p

Magyarországon nagy hidegek vannak

gyakran már Novemberben, Novemberig már csak 4 hónap van hátra, miután kevés a teher szállító hajó és az óhazában még kevesebb a teher szállító vonat, sokszor 4 hónap is beletelik, míg a csomagot megkapják, azért küldje el csomagját hozzánk még a hónapban, hogy Karácsony előtt megkapják azt biztosan. Ezer és ezer levél jön Magyarországból Amerikába, melyben ruhát, cipőt, meleg téli kendőket kérnek, azért ha segíteni akarja hozzátartozóit, szivesen az elköldesse, hogy a borzító tél beállta előtt megkapják azt. Ha JULIUS hónapban beküldi hozzánk a csomagját, akkor még KARÁCSONY ELŐTT megkapják az óhazában. Minden csomagot BIZTOSITVA küldünk el és TELJES FELELŐSSÉGET VALLALUNK ERTE. Kérjen árjegyzékét alanti irodánk egyildőtt. Magyarul írjon hozzánk a címre:
Fiókrodák:
EUROPEAN EXPRESS 109 Wick Ave., YOUNGSTOWN, O. 159-60, 65-66
EUROPEAN EXPRESS 9347 Cottage Grove Ave., CHICAGO, ILL.

CSOMAGOKAT KÜLDÜNK AZ ÓHAZÁBA,

biztosítva, jótállás mellett. Kérjen árjegyzékét alanti irodánktól.
EUROPEAN EXPRESS & MAIL ORDER HOUSE
109 Wick Ave., Youngstown, Ohio.
9347 Cottage Grove Avenue, Chicago, Ill.

VASÁRNAP

Restoráció Sunday Magyarországon

Nyaralás, fürdőzés.

UGY VAGYUNK a napsugárral, mint az asszonyokkal. Szidjuk, ha hideg, szidjuk, ha meleg. Nem vagyunk vele megelégedve sehogyszem. De meglenni nélkül még sem tudunk.

Az idei nyár pedig valóságos asszonyi maliciával viselkedik. Hat hónapig hiába hívogattuk, édesgettük, most meg egyszerre úgy a nyakunkba szakadt, hogy már nem is bánunk, ha egy kicsit engedne tüzes hevéből.

A nagy melegtől megéri a vakáció, a nyári pihenő gondolata, amely már hónapok óta csirázik lelkünkben. Mindenki kifelé, elfelé vágyódik és szövögeti a tervek himes szövét. És ez jól van így. Csak az a kár, hogy a tervek nagy része nem válik valóra. Az egyik tervező nem mehet el hazulról, mert a foglalkozása nem engedi, a másikkal nincs meg a vakációhoz való költsége, a harmadikat pedig a gazdája vagy hivatalfőnöke nem engedi. Ezek az emberek pedig nagy jogtalanság esik meg, mert a pihenőhöz jussa van minden embernek, aki egész esztendőn át dolgozott. Milyen égető szükség volna e néhány hétre, hogy csak egy példát említsék, a női divatáru-üzletek alkalmazottainak. Statisztikailag bebizonyított tény, hogy ezen emberek hetvenöt-nyolcvan százaléka neurastheniás és mégis csak egy kis töredékük jut nyaranta a főnök urak kegyelméből egy-két heti pihenéshez. Igaz, hogy az alkalmazottak jó része eleinte maga sem tudná, hogy mihez fogjon szünidejével, mert nincs pénze az utazásra, nyaralásra. De minthogy az államnak volna kötelessége a szabadságoltatást törvényhozás útján elrendeltetni, úgy azután a szakszervezeteknek válnék elodáztatlan feladatukká társadalmi útton arról gondoskodni, hogy az a szünidőhöz jutott alkalmazott meg is találja a helyet és a körülményeket, ahol pihenésben és üdülésben van része. Amerikában már létesítettek ilyen üdülő telepeket, ahol az ember potom pénzért pompás vidéken, jó levegőn él, tiszta lakása van és vagy nem fizet érte semmit, mert a cég pénztára fedezi a költségeket a heti járulékokból, vagy valami keveset kell érte fizetni, amennyit biz otthon is elköltött volna az illető.

Akik azonban a nyaralás kérdését már közelebb érzik, mert zsebükben a fedezet, avagy tudják már, hogy honnan veszik kölcsön, azok ilyenkor erősen belemerülnek a fürdőügyi tanulmányokba. Odahaza a családi asztalnál, az ebédutáni szieszta vagy az estilap olvasásának idején beható eszmecserét folytatnak erről. A nőink többnyire önmagukkal. A férfiak tudmillsik ilyenkor még nem igen veszik maguknak a fáradságot, hogy ő nagyságát az éppen szóbanforgó fürdőhelyről lebeszéljék. Hissz jól tudják, hogy mire elutazásra kerül a sor, már a tizedik fürdő neve is elmerült a letett eszmék tengerében. De azért az urak is foglalkoznak néha balneológiai tervezetekkel. Például a klubban osztás közben, vagy hazmenet, kivált, ha már jó későre jár az idő. Csodálatos módra ilyenkor jut az eszükbe, hogy bizony annak a szegény virrasztó asszonykának is jobb volna már, ha valami fürdőhelyen hűsölhetne.

Alkalom szüli nemcsak a tolvajt, hanem a szakérteut is. Érdekes, hogy ilyenkor hány olyan emberrel találkozunk, aki bámulatos határozottsággal meg tudja mondani, hogy kinek melyik fürdőhely, forrás és szálloda való. Egy-egy ilyen alakot megfigyelve, rájöttem, hogy utasításait rendszeresen igen szűk körben mozognak. Többnyire csak egy-két helyről van szó, ahol az illetők maguk is jártak tavaly vagy tavalyelőtte. Szinte azt hihetné az ember, hogy úgy amint vannak titkos biztosítási ágensek, vannak diszkrétan honorált fürdőügynökök is.

Aki fürdőre megy, nem elégszik meg azonnal, hogy olyan gyógyforrás mellé kerüljön, amelytől egyhülést várhat, hanem még egy csomó olyan követelménnyel is lép-föl, amelyek, ha talán nincsenek is bajával közvetlen összefüggésben, de nagyon is képesek arra, hogy az üdülést befolyásolják. Az első, amit a fürdővendég megkíván, az, hogy jól érezze magát és ehhez szükséges, hogy jól bánjanak vele.

Vannak vendégek, akiknek bármit megengednek, akiket dédelgetnek s akiknek udvarolnak. Ők a lefoglalt asztal, a leggyesebb pincér, a legjobb szoba és a legfigyelmesebb szobaleány. Nekik virítanak a park virágai, nekik muzsikál a cigány, ők eldubajkodhatnak hajnalig is, mert nekik minden szabad. Ezek a mutatós vendégek.

Amerikában nem tartunk még ott, ahová a raffinált európaiak eljutottak. Az amerikai munkás, testi és szellemi munkás egyaránt, — a pihenést keresi, ha vakációzni megy, — minden szökőévből egyszer. És az amerikai munkásnak igaz joga van a pihenéshez. Az európai nyaraló, fürdőző és szórakozások és újabb izgalmak után szaladgáló urak, — nem is sejtik mi a munka, ha amerikai mértékkel mérünk.

Amerikában "mindenki dolgozik", — állítja a közsámer mondás. De ez a mondás nem helyes. A helyes az lenne talán, hogy Amerikában csaknem minden ember "nehezen" dolgozik. És ezért kedvezőtlenebb a halálzási állagszám Amerikában, mint Európában. Az amerikai kofa ifjuságától kezdve a munkának él, ezer és ezer iskolásgyermek úgy totyathatja csak tanulmányait, hogy maga keresi kenyerét és tandíját.

És amikor beköszönt a könyörtelen amerikai nyár, amit csak hírből ismernek "odaát"; boldog az az ember, aki néhány napi vakációhoz juthat tulfeszített idegeinek, izmainak pihentetésére.

Amerikát nem méltelyezte még meg az a "nyaralási láz", mely megéjtette Európa népét. Az amerikai nem óhajt olyan "nyaralást", mely naponta háromszori öltözködést, frakkos vacsorát és hajnalig tartó kártyázással egybekötött hejehuját jelent.

Az amerikai megelégszik a "farm"-mal, vagy a csendes, egyszerű "beach"-cel, ahol igazán pihenhet, ahol igazán szellemi és testi erejének fokozására használhatja ki a pihenés nagyszerűségét.

A HARRER TESTVÉREK halálos ellenségek voltak harmincöt éven keresztül. Töszomszédságban éltek, de nem vettek egymásról tudomást. Harrer Ferencnek kávéháza volt a közvetlenül mellette vezetett a hoteljét Harrer Gusztáv. Mind a két ember szelid volt és elnéző természetű, a jókedvében kacagó, sőt hahótázó, a bánatában érzelgős. De egymást gyűlölték. Olyannyira gyűlölték egymást, hogy pozsonyiak, akik szívesen mutogatják idegeneknek a város nevezetes ségeit, sajnálják elhelyezték a történetükben a két testvér ellenségeskedését is.

— Csak ezt — mondták — ezt tessék meghallgatni. A város házat tetszett látni? Ugy-e, érdekes a kapuja. Ugy-e, nagyszerű a boltozata? Olyan vastag annak a fala, hogy ágyu nem tudná felrobbantani. A Mária Terézia szobrot is méltóztatott látni, ugy-e? A király nőnek tizenhat gyereke volt, azért emeltek neki ilyen nagy szobrot. Tudta Fadruusz, hogy mit csinál. És ha nem tudta volna, voltak mások, akik tudták, hogy mit mondjanak neki. Látta a vaskutaszkai villamosot, vagy minek nevezem? Döcög, de azért megy. Még mindig kiért Vaskutaszkára. Van mit látni az ókoronagy városban, mi? A régi országgyűlési épületet s a városi plebánus udvarában Magyarországi Szent Erzsébet szobrát. Mi idegen Szent Erzsébetnek nem emelnék szobrot, ha pozsonyiak vagyunk is. Wir Pressburger haben a ungarisches Herz... Mit szól a Dunaparthoz? A Duna nélkül is szép volna a part, mi? Háromemeletes házak. Minden harmadik ház üres nyáron, mert előkelőség. Kétszázhuszonkét gróf lakik Pozsonyban és háromszáz negyvennégy grófnő, meg bárónő... Tessék elképzelni, kicsoda személyzetük van azoknak... Még egy herceg is lakik ebben a városban, aki hetvenöt éves, de azért ugy mozog, mint ha harmincöt volna... Csak hercegnők tudnak ennyire fiatalok maradni... S a főhercegi családunkról nem is beszéljek... Szeretjük őket, mert főhercegek. Mi pozsonyiak megszoktuk, hogy az előkelőségeket azerszük... De azért a legjobban mégis csak a saját városunkat szeretjük... Képzeld, mi volna a főhercegi család Pozsony nélkül... Pozsony az a gyönyörű, amellyel díszítik az életüket... Das können Sie mir glauben... Tudnék egyéb családokról is beszélni magának, de eleget, ha a Harrereket emlitem... Öreg krazelhuberek... agglégények... testvérek a már harmincöt éve nem lépték át az egymás otthonának küszöbét... Harmincöt éve... Oh, mennyit lehetne rólok beszélni.

Csakugyan sok szó esett róluk. Az ellenségeskedésük, amely végül kíméletlen ellenségeskedésre vezetett, kétféle verzió keringett a városban. Az egyik szerint nő választotta el a két testvért egymástól, aki egy harmadik férfi lett, a másik verzió szerint pedig az a körülmény, hogy egymás mellett nyitottak üzletet s az üzleti féltékenység a testvéri költeleket szétmorzsolta. Már közel jártak a hetvenedik esztendőhöz, de ennek ellenére a barátainak nem sikerült az a tervük, hogy a két testvért kibékítsék. Mennél jobban öregedtek, annál szívósabb lett az ellen-

Két árnyék

Irta: Reményi József

szenvük, annál határozottabban fejeződött ki, annál több egyenest kölcsönösen érintő kellemetlenség fajult el. Az utcán természetesen kikerülték egymást. Harrer Ferenc inkább megkerülte a Mária Terézia szobrot s átvonult az utca tulsó felére, csak hogy a Gusztáv hoteljét ne kelljen érintenie. Viszont Gusztáv, ha például a Dunaparton akart sétálgatni, nem a rövidebb utat választotta a Dunapart felé, mert akkor a Ferenc kávéháza mellett kellett volna elhaladnia, hanem kerülő utat tett. Tapintatott nem ismertek egymással szemben s a jó izlésről teljesen megelégedtek, amikor egymásról volt szó. Az egyiknek megakadt a kacsaj a torkán, mikor a másiknak csak az árnyékát látta. A másiknak elfelejtett káromkodások jutottak az eszébe, amikor a testvére jelleméről valaki jó véleményt mondott. Az egymás reputációjának igyekeztek ártani szóval, pletykával, rágalommal, de az egymás üzletének nem akartak ártani. Az egészséges ösztöneik mind ellaposodhattak bennük, de egy megmaradt: üzleti féltékenységből hidegedtünk el, de azért az ellenségeskedésünkben nem lettünk szamarak s nagyon jól tudjuk, hogy nem fizetődik ki egymásnak üzletileg ártani. A Harrer testvérek tudniillik okos emberek voltak. Tudták, ha üzletileg ártanak egymásnak, ezzel a többi hotel és kávéház tulajdonosnak tesznek szíveséget, erre pedig még sem voltak hajlandók. Tudták azt is, hogy amíg a tündetőleg megnyilvánuló harag állandóan felszínen tartja az érdeklődést irántuk, ami egyáltalában nem megy a tekintélyük rovására, addig az ingadozó üzlet megásná a sírját a tekintélyüknek is, ami talán még jobban fájt volna nekik, mint az a gondolat, hogy ne gyűlöljék egymást.

— Gusztáv gazember — mondta Ferenc a barátai körében. — Csodálkozom, hogy a levegő nem undorodik meg tőle.

— De az üzlete megy — mondta valaki inkább bosszantó célszattal.

— Megy? Persze, hogy megy. Üzleti men. A testvérem elvégre.

— Ferenc becsületéért nem adnék egy vörös garast — mondta Gusztáv a barátai körében. — Még most is érthetetlen előttem, hogy érinthetnek vele emberek társadalmi uton.

— De az üzlete megy — mondta valaki gyengén alapozott jóakarattal.

— Megy? Persze, hogy megy. Üzleti men. A testvérem elvégre.

S ilyen esetben a két testvér nem ismert ellentmondást. Az üzletük csakugyan ment, tehát lefegyvereztek mindenfajta ellenvést.

Néhanspán, amikor egyedül csak tanogattam a csöndes utcákon, éjjelen, oh, felejthetetlen éjjelen, s bele akartam látni azoknak az embertársaimnak a lelkébe, a kik körülöttem éltek, a Harrer testvérekre is gondoltam. Különös gyönyörűség elképzelni azokat al- az a tervük, hogy a két testvért kibékítsék. Mennél jobban öregedtek, annál szívósabb lett az ellen-

rene kávéházába pusztán azért, hogy őt láthassam. Majd benéztem a Harrer Gusztáv hoteljébe viszont, hogy őt láthassam. S aztán magamban összehasonlítottam a két embert. Nyári éjjelen leültem a sétater valamelyik padjára s nem zavartattam magam a kávéházi cigányzenétől s egyéb külső körülménytől. A magam módján akartam szórakozni. A vézna, le- végőhehes fák között előttem két hatalmas árnyék bontakozott ki. Két vastag árnyék. Két jóllakott árnyék. Két idegenszerű árnyék. Elveztem ezt a furcsaságot, amelyet a fantáziám látott. A két robusztus árnyék emberi alakot öltött. Előttem voltak a Harrer testvérek. Sokkal igazabban, mint a maguk valójában. Egyszerre víz szatért melléjük a két árnyék. S most már négyen voltak. Két ember s két árnyék. Furcsa. Furcsa. De az árnyékek nélkül nem is ismerhetném meg őket. Az árnyék nélkül ők civakodó testvérek, akik talán annyiban különböznek a többi embertől, hogy nyitabban, szívesebben és céltudatosabban veszeksznek. De a két árnyék mellett monstrumokká nőnek. Bejtélyesek lesznek. Minden ember testvér s az örökös harenak Harrerek a szimbolumai. Róluk még tudjuk, hogy testvérek, tehát feltűnő az ellenségeskedésük. Az emberek egymásról elfelejtették, hogy testvérek, tehát az ellenségeskedés már nem is esodálatos. Csak költőknek és álmodozóknak. S ezeknek a száma is apad... S a fantáziám akkor félelemmel nézett rájuk, riadt aggodalommal s azt hitte, ha ezt a testvérpárt ki tudná békíteni, akkor ez megszüntetne minden ellenségeskedést szerte a földön... A fantáziának... különösen eszdes nyári éjjel, amelybe csak valahonnan közelről-messziről bele- cipel a cigány hegedűje... a fan- tázának meg kell bocsátani, hogy megvalósíthatatlan álmokkal szórakozik és vigasztalódik...

Volt éjjel s főként akkor, amikor nem tértem be a Gusztáv hoteljébe vagy a Ferenc kávéházába, hogy józannul láttam a Harrer testvérek arcát és természetét. Kövér arc. Igazán nem tudnám megmondani, hogy melyiké kövérebb. Talán a Ferencé, mert többet iszik. De talán mégis a Gusztávé, mert hosszabb ideig van ébren éjszaka. Apró, hunyorgató szempár. A szemük bizonyára mindig szürke volt. Ha fiatal nőre néznek, meg- nedvesedik a szemük. Minek a jele az? Talán az idegeik már kezdik felmondani a szolgálatot! — Hogyne, hogyne, hetven esztendősek. Vajjon egyféléképen néztek-e a nő, amikor még érdemes volt nekik nőt nézni! Ez a két szempár ingyen akart élvezni. Ez a két szempár megnézte a pénzt, mielőtt elvált tőle. Milyen az arebőrük? Pufok, lefedt, de azért egészséges. Pirosos is, karminszí- feltokt helyezkednek el az arebőrben. Ha nevetnek, az arenk fel- fuvódik s olyan, mint a gyermek- lufballon, amelyre a karikatúrás ösztön szájat és szempárt pingált. A lufballon tud szállani, ők azon- ban nem. Milyen a szájuk? Kes- keny, egyenes. Mindkettőnek hi-

ányzik az egyik szemfoga, egyfő- ként épek a fogaik. Sárgák. Meg- vagyok róla győződve, hogy fog- porra sajnálták a pénzt. Mikor nincs kire mosolyogni, miért ra- gyogjanak a fogak! — És amikor még volt kire mosolyogni? Azok az idők elmúltak. A fejük kopasz, a fülk elállók, de mert az arenk széles, tehát nem szembeötöl. A nyakuk vastag, az erek kidagad- nak a nyakukon a legesekélyebb izgalom mellett. A természetük kö- zepes s aki nem ismeri őket, azt hinné, hogy fiakkertulajdonosok, akik megszedték magukat. Nehe- kesen mozognak. Tudnak viceket. Bős- ből importált humorjukat széles kacagással díszítik fel. Árvagyre- rekről szóló történeten ellenben elírják magukat. A könnyeikkel nem takarékoskodnak. Szeretnek a nyilvánosság előtt sírni. Külö- nösen a vendégeik előtt. Hadd tudják róluk, hogy szívük van.

És a mi a legesodálatosabb, va- lóban jó a szívük. Soká nem hit- tem. Soká azt hittem, hogy amiért én messze esem tőlük, annak az az oka, hogy az én szívem hiába ke- resi az ő szívüket. Végre azonban megtalálta. Harrer Gusztávnak haldokolnia kellett, hogy az én sa- vem megtalálja az övét s hogy az ő szíve találkozzék Harrer Ferenc szívével. Néha szinte azt hiszem, hogy a két testvér azért gyűlölte egymást harmincöt éven keresztül, mert nem tudták egymást annyira szeretni, mint a mennyire akar- ták volna....

Harrer Gusztáv haldoklott. Az eszénél volt, de haldoklott. S a ha- lálós ágyán rendezgetett. Nyugod- tan számolt le az életével. Vissza- emlékezett arra, hogy miként sá- firkodott s meg volt elégedve az eredményével. Orvos, ügyvéd és pap volt a szobájában. Meggyönt. Az orvosnak megköszönte, hogy igyekezett megmenteni az életét. Az ügyvéd megkérdezte, hogy a végrendeleten akar-e javítani. Harrer Gusztáv azt felelte, hogy nem. Kloroformos szagu volt a szoba. Furcsán avatkozott bele ebbe a szagba az ibolyacsokor, amelyt a gazdasszonya helyezett el reggel az asztalon. Már délután volt s az ibolyacsokor még nem unt meg illatozni. Nagyon viasko- dott a kloroformmal. Egyszerre táglulni kezdett a szeme Harrer Gusztávnak. Kissé behunyta a szemét s újra kitértette. Az orra boldogan szitta magába az ibolya- csokor illatát. A lelkét az illat szin- nekkel festette tele. Énybe szinek- kel, megbocsátást sugárzó szinek- kel. A szemén törekedtek ki a le- vegőbe.

— Ügyvéd ur — mondta — sze- retnék kezét szorítani Ferencel.

Az ügyvéd, a pap és az orvos összenéztek. Magukban dicsérték a gazdasszonyt, a miért reggel be- hosta az ibolyacsokrot.... Az ügyvéd átment Harrer Ferenchez s néhány perc múlva átjött vele. Ferenc ceremónia nélkül lépett a szobába. Odament bátyjához és kezét fogott vele.

— Gusztáv, — mondta, — hal- lottam, mielőtt a nagy utca térsz, kezét akartál velem fogni.

— Szívesen jöttél át?

— Szívesen.

— Nekünk nincs mit egymás- nak megbocsátanunk!...

(Folytatás a 14. oldalon)

Reg-
Mur-
vesz-
kájá

A
ve-
sebbi-
Ok az-
veszik
város-
termet-
helyett
előkel-
akinek
kell me-
szik, ho-
csakugy-
gen. A
annyiba
végzik
miután
legkül-
poéta re-
dálatos
nyírván-

Egy
régiben
kedves
édes-
közölni.
A Tu-
melyszá-
ben ves-
kora ha-
kötött.
s az ut-
hajóra
már ki-
vitték a
a hajór-
kedves
leány is
lehelts
Nagyon
Külk s
tűnt ez
munkás
ta, hog
megvár
észeve-
nyos el-

AH-MEI.

Regényes hangulat a tientsini rakodóparton. — Munkában a kulik. — A titokzatos idegen észreveszi Ah-Meit, aki nő ugyan, de a kulik munkáját végzi. — Ah-Mei félelme és öröme. — A hétköznapi színes öröme.

Az európaiak vagy amerikaiak, akik nem ismerik a mennyei birodalmat, azt hiszik, hogy a keserves munkák legkeservebbikét csak férfi-kulik végzik. Ők azok, akik a rakodóparton átvesszik a portékát s beszállítják a városba. Ők azok, akik kis, furcsa termetű kocson vonszolják lovak helyett az előkelő idegeneket vagy előkelő bennszülötteket. Ők azok, akiknek rendkívül alacsony bérrel kell megelégedniük s akik azt hiszik, hogy a rizsnél külön étel csakugyan nincsen a földkerekségen. A szegénység romantikájából annyiban van részük, hogy dalolva végzik a munkájukat sokszor s miután minden kínában, még a legkulturáltanabb is egy lírai poéta rejtőzik, még csak nem is csodálatos a nyomoruság ellenére megnyilvánuló dalolókédvük.

tetnek iránta. Valahányszor egy bizonyos mennyiségű terhet átszállított a hajóra, átment a rakodópart hivatalnokhoz, aki egy bambuszt nyújtott át neki. Ahány bambuszt este be tudott mutatni, annyi fizetést kapott. Egy-egy bambusz a legalacsonyabb pénznek megfelelő értékét képviselte.

Az újságíró hirtelen odafordult a kis leányhoz s megszólította:

— Hogy hívnak?
— Ah-Mei.
— Hol lakol?
— Egy kis viskóban az anyámmal, aki már nem tud dolgozni.
— Ekkor egy európai házaspár közeledett a hajóhoz, előkelő külsejűek, finom megjelenésűek.
— Milyen egyszerű dolog lehet idegennek lenni — mondta Ah-Mei.
— Finomak, előkelők és nem dolgoznak.

Egy amerikai újságíró, aki nemrégiben Tientsinben járt, rendkívül kedves esetről számol be, amelyet érdemesnek tartunk olvasóinkkal közölni.

A Tungchow nevű teher és személyszállító hajó a tientsini kikötőben vesztegelt. Ugy volt, hogy a kora hajnali órákban hagyja el a kikötőt, hogy messzi utjára térjen s az utasoknak csak este kellett a hajóra bevonulniuk. A nap folyamán kulik, férfiak, nők vegyesen vitték a podgyaszt s egyéb terheket a hajóra. A kulik sorában volt egy kedves, gyöngéd, fejletlen termetű leány is, névszerint Ah-Mei, akinek leheletszerűen finom arca volt. Nagyon szerényen viselkedett s a kulik sorában az újságírónak feltűnt ez a szokatlan finom arcu leány munkás. Figyelemmel kísérte. Látta, hogy sohasem toladik előre, megvárja, amíg rá kerül a sor, de észrevette azt is, hogy a kulik bizonyos elnézéssel és szeretettel visel-

A kulik vezetője figyelmeztette, hogy dolgozzék. Ah-Mei otthagya az újságíró s folytatta a munkáját. A dalolásával azonban felhagyott. Sajátságos vágy égett benne s ez a vágy felperzselt a daloló kedvét is. Szépet akart, amiben még nem volt része. Jót akart, amiben még nem volt része. Valami különleges akart, amiben az élet eddig még nem részesítette. De azért tovább dolgozott. Ha lassabban is, de eredményel. Már vagy öt bambusza volt, a nap elég kifizetődőnek ígérkezett, amikor hirtelen a kulik vezetője a nevére szólította.

— Ah-Mei.
— Tessék.
— Látod azt a házaspárt ott a hajón?
— Látom.
— Szeretne veled beszélni.
— Szegény Ah-Mei elpirult. Vajjon az előkelő idegenek mit akarnak tőle! De felment a hajóra, mert (Folytatás a 14. oldalon)

FIJI SZIGETEN.

Három órás tapasztalatok a Viti-Levu szigeten, amely a Fiji szigetcsoport legnagyobbika. — A bennszülöttek kíváncsisága. — Automobil a pálmaligetben. — A bennszülöttek csodálkozása. — Furcsa, ritmikus tánc egy amerikai hajón

Egy amerikai tiszt a naplójában a következőképpen számol be Fiji szigeten tett látogatásáról:

A hajónk egy novemberi délután, két óra tájban közeledett Fiji szigetekhez. Az utunk Ausztráliából vezet erre a vadregényes vidékre. A bennszülöttek Viti-Levunak nevezik a legnagyobb szigetet, a fővárost pedig Suvának hívják. Suvának a megközelítése rendkívül szenzációs öröme és gyönyörűségek kíséretében történik. Sajátságos látvány: a tenger partján ritmikus dombok vonulnak végig, az egyik alig érinti a másikat s mégis egymáshoz tartozónak látszanak. A domborozat végén terül el Suva. Magába a kikötőbe vezető ut rendkívül szűk s a tenger csodálatosan hullámszik ott. A természet és a primitív kultúra ölelkezése az a látvány, amivel itt találkozunk az ember. Szinte elűt az a néhány modern, hivatalos épület, amely a tenger partján nádfedeles viskókból kéri.

Összesen három óra állt a ren-

magassága, de meleg szemü bennszülöttek ez volt a válasza:

— Ismerjük mi ezeket a mozgó masinákat, habár nem tudjuk, hogy mi hajtja őket. A kormánytisztviselőknak van ilyen gépük. De valahányszor idegen ül rajta, mindig másnak látszik.

Sajátságos fantázia. Valahányszor más ül rajta, idegennek látszik. Valóban csodálatos fantázia. Közben, hogy a pálmaliget utjain a géppünkkel tovább hajtottunk, a nádfedeles viskókból garmadában tödultak ki a bennszülöttek, nők, férfiak, gyerekek vegyesen. Az utóbbiak a cigánygyerekekre emlékeztettek, csak tisztábbaknak és egészségesebbeknek látszóttak. Százzámra gurították maguk előtt a pineapplet, amelyet megízleltünk s amelynél külön ízűt, jobbat sohasem ettem életemben. Amikor pénzt kínáltak a bennszülötteknek, egyenesen nevettek rajtunk s mi egy pillanatig nem tudtuk, hogy mire voltunk legyünk. Azután emlékeztem azokra a tapasztalataimra, hol tükör s egyéb ártat-

delkezésünkre, amelyet a szigeten tölthetünk s ezt a három órát megfellelően akartuk kiélvezni. A tenger partján vagy hatszáz bennszülött volt, akik a rakodóparton szűkes munkát végeztek. A hivatalos közegek két automobil becsatoltak a rendelkezésünkre s feltettük magunkban, hogy ezen a két automobilon felfedezzük a magunk részére a sziget szépségeit. Amikor kiszálltunk partra, a bennszülöttek sajátságosan elnyújtott, s mégis örömet és ujjongást éreztető dalolásba fogtak. Alkalmassint így fogadják az idegeneket. Amikor a gépen beljebb vonultunk a szigetre, a bennszülöttek utánunk rohantak s természetesen előttem teljesen érthetetlen nyelven ujjongtak és kiabáltak és gyümölcseiket, valamint ott készült nádból vagy bambuszból font portékáikat kínálták eladásra. Szemmel láthatólag elesodálkoztak rajtunk s amikor megálltunk, szinte áhítatos tisztelettel közelítették meg a gépet. Egy tolmács volt a kíséretünkben, akinek a segítségével a bennszülöttekkel érintkezésbe tudtam lépni.

— Min csodálkoznak! — tettem fel a kérdést.

Egy borzas hajó, vagy hat láb

lan, értéktelen, de csillogó ékszerek megnyerték az ausztráliai bennszülöttek érdeklődését és bizalmát.

A társaság egyik tagjának eszébe jutott, hogy jó lenne a bennszülöttek közül egy párat meghívni a hajóra az egzotikus szórakozás kedvéért. Miután az ártatlan ajándékokkal megnyertük a bennszülöttek rokonszenvét, a meghívásunknak nagyon szívesen tettek eleget. Eljöttek a hajóra s ott különleges táncokat jártak a kedvünkért. A táncukban tökéletes életujjongás fejeződött ki. Nyers volt, sőt brutális, sajátságos ritmus kíséretében táncoltak, de megfogták az érdeklődésünket, különösen az enyémet. Őt tagu zenekart is hoztak magukkal, amely zenével kísérte a táncukat. Egyáltalában semmielőre melódiát nem éreztem ki a zenéből, de annyit észrevettem, hogy ami a zene kifejezés, az csakugyan összhangban van az ő lényükből.

A három óra elteltével elhagyták a hajót, mi pedig utra keltünk. A Fiji szigeten tett tapasztalataimat a vademberek sorában sohasem fogom elfelejteni. Meg akarom jegyezni, hogy egy sem akadt a bennszülöttek között, aki felfalhi akart volna bennünket. Lehet, hogy emberhussal már jóllakottak voltak,

A TÉLI FÜRDŐBEN.

Irta: Szomaházy István

A TÉLI FÜRDŐHELYEN, ahol az öreg Paloznaky Mihály a csuf időjárás ellen menedéket keresett, karácsony felé nagy szenzáció támadt: a vendégek egy reggel észrevették, hogy a bezárt Izabella-nyaraló körül egész sereg munkás dolgozik, az ablakokat surlják, a déli növényeket művészi esportosítják, s a kandelaberek alatt a hatalmas márványlépcsőket nehéz, bohós szöveggel vonják be. A kérdézőkösödésre kiderült, hogy december végén Emma veszfáli hercegnő egész kíséretével a fürdőbe jön, s körülbelül hat hetet tölt itt a gyerekeivel és az udvartartásával. Paloznaky Mihály délelőtt a térzenénél hallotta az újságot, mely úgy látszik, nagyon megdöbbenette. Tüdőve állt meg néhány pillanatig a zenekari pavillon mellett, miközben hangtalanul így szólott magában:

— Most aztán tudni kéne, hogy mit csináljon az ember!

Mit érdekelt Paloznaky Mihályt, a papodvámgyei főispánt, a veszfáli hercegnő megérkezése? Sokkal többet, mint ezek a körülötte sétáló nagyvárosiak hitték volna. A cilinderes, feltűnően szép öreg ember valamikor fiatal korában meghitt ismerőse volt a hercegnőnek, sőt talán több is valamivel, mint az ismerőse. Akkoriban történt ez, amikor a fiatal Paloznaky, az egyetemi éveit elvégezve, egy napon arra a lépésre szánta el magát, hogy híres földijét, a nagy minisztert fölkeresse, s tőle — holmi szegről-vegről yaló atyafisár révén is — protekciót kérjen. A kegyelmes ur, véletlenül jövedvében, szívesen fogadta az ifjú embert, sokáig elbeszélgetett vele, hogy a jellemét és a gondolkodását kiismerje, aztán egyszerű arecal így szólott hozzá:

— Majd megpróbálom, hátha lehetnék valamit kegyedért... A piemonti nagyherceg, aki — mint tudja — a hetvenes években egy alföldi garnizonban szolgált, magyar tanítót keres a kis leánya, Emma hercegnő öfensége mellé. Hozzánk fordult, a minisztériumba, hogy ajánljunk neki vatakit... Vagy tiz nappal később Paloznaky hivatalos levelet kapott a minisztériumból, melyben arról írták, hogy a piemonti nagyherceg őt nevezte ki tanító-nak Emma hercegnő mellé. Együttal föl hívták, hogy két héten belül jelentkezze a rahtműheleni kastélyban Severin bárónál, a nagyherceg udvarmesterénél, aki a többről majd előszóval tudósít...

— Az ötlet, hogy a nagyhirű minisztert fölkeresse, egész életére boldoggá tette a fiatal jogtűst. A kis rahtműheleni állomás nagyhercegi fogat várta, s Severin báró, akinek átöltözködése után rögtön bemutatkozott, nagyri bőkezűséggel állapította meg a jövedébebeli megilletődött arecal sétálgatott föl meg alá az ódon butorok között s a csöngetyűre pillantva, melynek drótjai a harisnyás komornyikok szobáiba vezettek, dagadó kebellet így szólott magában:

— Tavaly, mikor két hónapon át nem volt annyi pénzem, hogy

főtt vacsorát egyek, ki hitte volna, hogy nem sokára vérbeli hercegnőkkel fogok ülni ugyanegy asztal mellett.

Másnap délelőtt bemutatták a nagyhercegnőnek, egy szemüveges, jóképű tábornoknak, akiből most ugyancsak nem lehetett volna már kinézni a snájdig, cigányokkal mulató és asszonyoknak udvarló huszárt... a szalónkatónából kuszált szakállas öreg ur lett, aki azonban még mindig csillogó szemmel tudakozódott a jászmi-hályi újságok után...

Paloznakyt kissé kioktatták az udvari etikett felől, aztán — harmad- vagy negyednap — bemutatták Emma hercegnőnek, a tanítványának. Az első találkozás a vörös szalónban történt, egy nagyon sovány, de barátságos hölgy, Meerhaens grófnő, a kis princess udvarmesterénőjének jelenlétében. A magyar fiú, aki eddig jóformán a családja nótájain kívül csupán egy-két kacér kis varróleányt ismert a gyöngébb nem képviselői közül, meglehetősen tágra nyitotta a szemét, mikor bájos tanítványával először találkozott... A hercegnő édes, tizenöt- eszendős baba volt, aki csillogó egészemét kíváncsian fűggesztette a fiatalemberre... Paloznaky szertartásosan meghajolt, aztán dobogó szívvel leült, hogy az óráját megkezdje...

Két-három hónapig semmi nevezetes esemény nem történt (hasak az nem, hogy Emma hercegnő nagyszerűen haladt), de egy téli alkonyaton Paloznaky lángoló pillantással szaladt föl óra után a tornyába... Jó két óra hosszat száguldott föl s alá a szobában, aztán kimerülten, káprázó szemmel így szólott:

— A mai napon belekerültem a világtörténelembe!

Mit értett e rejtélyes fölkiáltás alatt? Maga sem tudta egészen tisztán. Csak annyit tudott, hogy valami sohasem álmított esemény történt vele: Emma hercegnő, amíg a rendhagyó igék törvényeit magyarázta neki, konokul, szünet nélkül a szemébe mosolygott... Meerhaens grófnő, aki

háttal ült hozzájuk, s valami regényt olvasott, nem látta, hogy mi történik körülötte, a kis fenség pedig szemmeláthatólag gyönyörködött a tanítója zavarában... Sőt Paloznakynek úgy tetszett, hogy amikor óra végeztével etikettesen meghajolt előtte, a hercegnő pajkosan elfintorította az orrát... Mi történt vele, hogy ilyen különösen viselkedett?... A fiatal ember égo arecal rohant ha za, s amíg a fentebb idézett konkluzióig eljutott, szinte fuldokolva a boldogságtól, ezt gondolta:

— Bizonyos, hogy tetszem neki, hogy szerelmes belém, mert másképp csak nem feledkeznek meg ennyire minden illendőségről... Nagy egek, mi fog történni, ha egyszer kijelenti, hogy hozzám akar jönni feleségül...

Másnap, harmadnap, megismétlődött a jelenet, s ettől fogva ha Meerhaens grófnő regényt olvasott, s nem figyelt az előadásra, a kis fenség gamin módra mosolygva hallgatta mindig a kiegészítőkről vagy az állapot-határozókról szóló magyarázatokat... Paloznaky irulva-irulva feszengett a széknél, néha pedig hirtelenül megakadt az előadásban... És otthon, a toronyszoba esőndjében, titokzatos, meglehetősen érthetetlen tevételeket írt id. Paloznaky Mihály urnak, a vén káptalani jószágigazgató urnak: "Kedves bátyám, — irta remegő kézzel, — mit tudhatjuk mi, gyarló emberek, hogy a gondviselésnek miféle terve vannak velünk? Ha a sors azt mérte ki ránk, hogy a világtörténelem lapjaira kerüljünk, hát akkor, ha nem is akarjuk, dolgot adunk a szép istenasszonynak, a ki a kiváló eseményeket följegyezi..."

A vörös szalon naiv kis regénye megkapó akkorddal végződött: egy ibolyaillatos tavaszi napon Emma hercegnő piruló arecal jött a rendes leckeórára s mosolygás nélkül, ünnepi eszében hallgatta azokat az érdekes intimításokat, melyeket tanítója az ugynevezett közbevetett mondatokról kezelt vele. Óra végén, mikor Paloznaky a gyakorlati füzetet átnézte, a sze-

me egy különös mondaton akadott meg; a füzet alján ugyanis, a Kölesey-vers alatt, vékonyka betűkkel ez állott: "Gondoljon rám, én is gondolni fogok önre." Emma hercegnő, mikor Paloznaky a feladatot átnézte, merően, majdnem könyvelábadó szemmel fordított a fejére a pillantását... Aztán fölkel, könnyű léptekkel visszavonult a belső termekbe, s a tanító remegő térdekkel nézett utána az összehajló portiére mögé.

Még aznap este megtudta, hogy mi történt: a rahtműheleni kastélyba tegnap este kéro érkezett: Albert, veszfáli herceg, a kis uralkodóház elsőszülöttje, egy huszonkétéves fiatal hadnagy, akit a családi politika az Emma hercegnő férjéül rendelt. Másnap Severin báró tudatta vele, hogy a magyar órákat beszélgetik és egyuttal a nagyherceg legfelsőbb megelégedését is közölte vele... És Paloznaky, zsebében meglehetősen összeg pénzzel, nyakkendőjében, pedig egy gyémántos tüvel, melyben a piemonti ház címere ragyogott, kihajtatott a rahtműheleni vasuti állomásra... A hercegnő menyasszonyságáról csak akkor tudta meg a részleteket, mikor harmadnap az újságot elolvasta.

Több mint harminc év mult el a szomorú nap óta, az egykori nevelő esinos karriert futott be, — hat évi képviselőség után főispán lett, — de a kis hercegnőjét, meg a rahtműheleni kastélyt nem felejtette el... Akárhányszor megőrtént, hogy meszerü hallucináció fogta el: úgy képzelte, hogy ugyan azt a Jensen-etűdöt hallja, amelyik délelőtti sétái közben a sárga kastélyból a park fái közé subant s néha látni vélte a hófehér sipkát is, mely a buschdorfi Kogel meredek ormán ült... És a kopaszodó ember ellágyuló szívvel sóhajtotta:

— Vajjon mi lett a kiesike hercegnőből?... Gondol-e még rám, mint ahogy én is szüntelenül ő rá gondolok? És rám ismerne-e vajvon, ha még egyszer összetalálkoznak egymással?

Amikor a téli fürdőben a veszfáli hercegnő érkezésének híre futott, az öreg Paloznaky dobogó szívvel állt meg a zenekari pavillon előtt... Oly furesén nézett maga elé, hogy az érdemrendes karmester csodálkozva rajta felejtette a pillantását...

Két nappal utóbb az Izabella-nyaralóra kitűzték a veszfáli lobogót, s a csinos vászonernyő körül, mely a verandát a tengerparti napsugártól védte, naphosszat kíváncsi fürdővendégek lebzseltek... Jó ideig nem láttak mást, mint néhány sürgölődő komornyikot, de vasárnap délelőtt mise után, végre kinyíltak az ebéldőbe vezető üveg ajtó szárnyai s egy hófehérhaju, de még mindig rózsás arcu díma foglalt helyet az egyik pirosra festett kerti széken... A veszfáli hercegnő volt, aki angol regényével a kezében nézegette az ultramarinkék öblöt és a leborított szárnyu kuttereket...

A félóra alatt, míg a hercegnő a verandán ült, a térzenét nem hallgatta más, mint a bönneok és a gyerekek, mert a fürdőközönség kíváncsi rajokban telongott az Izabella-nyaraló rácskerítés előtt. Szép lipótvárosi asszonyok, csipkés reggeli ruhájukban, babys, vörös szallagos kalappal a fejükön, elra-

(Folytatás a 14. oldalon)

Vasárnap és mindennap gondoljon arra, hogy a bankbetét a legbiztosabb.

MEGTAKARITOTT PÉNZÉT KÜLDJE BE HOZZÁNK MINT BANKBETÉTET.

Mi nemcsak megőrizzük, de kamatot is fizetünk. Anyagiilag független csak úgy lehet, ha van megtakarított pénze. Meg van védve minden eshetőség ellen és soha sem szorul másokra.

BANKUNK SZIKLASZILARD.

Alaptőke, tartalék és betétek összege \$2,857,097.76

Általunk kiállított betétkönyv mindig készpénz, mert betétjét bármikor kamatostul visszafizetjük. Pénzküldés Magyarország minden részébe a legolcsóbb napi árfolyam mellett.

NÉMETH ÁLLAMI BANK

NÉMETH JÁNOS, ELNÖK

FŐÜZLET:

A Bankpalotában

10 EAST 23rd STREET,

NEW YORK, N. Y.

FIKUZLET:

1897 Second Avenue,

Corner 83rd Street

Látogatás az új Magyarországon.

Irja: TÓTH SÁNDOR, clevelandi ref. lelkes.

I.

AZ amerikai magyarság hozzászólt az utazásokhoz. Ha arról van szó, hogy elbeszéljük egymásnak otthon tett utazásaink élményeit, tapasztalatait: sokkal többet tud

népünk mondani nekünk, mint mi ö neki. Az ő élet-körülményeik könnyebben megengedik nekik azt a boldogságot, hogy hazautazhasson, mint mi nekünk, akiknek pedig éppen vezető állásainknál fogva szintén nagy szükségünk volna arra, hogy szülőhazánkkal való összeköttetésünket minél elevebben fenntartsuk. Csakis úgy tehetjük állandókká azokat a jó hatásokokat, amelyeket különleges helyzetünk úgy a hazai, mint az amerikai magyarságra gyakorolhat, ha pontosan ismerjük egy nemzetnek, mint elszakadt ágának az életviszonyait. Mi Amerikában természetesen egészen más irányban haladunk, egészen más körülmények között élünk, mint otthon maradt véreink. De ha megszűntünk is tagjai lenni az Árpád nemzetnek: mégis kívánatos, hogy annyi összeköttetésünk mindig maradjon vele, hogy megértsük őt; megértsük ne csak a nyelvét, hanem nemzeti törekvéseit is, hiszen sohasem tudhatjuk: mikor lehetünk valamiben segítségére. És ugye, — hogy az elkoptatott, de mindig jó hasonlattal éljek én is — ugye ha szeretjük is a feleségünket: de azért nem szűnünk meg szeretni az édesanyánkat is! Az ő jóléte, egészsége örömeinkre szolgál; bánata nekünk is fáj; ha pedig nyomorba jutott vagy betegség döntötte ágyba, vagy éppen ott fekszik a haldoklási ágyon: ugye hogy nem tudjuk megállani, hogy legalább is el ne menjünk hozzá, hogy meglátogassuk és résztvevő szóval enyhíteni igyekezzünk nyomorúságát. — Ha valaha volt: most van ilyen helyzetben szülőházánk

adjak azoknak, akik között és a kiknek élek. Természetes, hogy csak örülök annak, hogy a Szabadság hasábjain még több honfitársamhoz jut el az írárom, mint templomom szószékéről; és ez

a kedvező körülmény csak fokozni fogja igyekezetemet, hogy minél több dolognak járjak pontosan utána. Ha szerény írásaim csak megközelítő fogalmat is adnak majd azokról a benyomásokról, amelyek lelkemre az otthon látottak gyakoroltak: akkor elértém célomat, a mely tulajdonképpen nem más, mint az, hogy így menjen: többen elkísérjenek utamon és azt lássák, a miket én látok, azt hallják, a mit nekem mondanak.

Lehet, hogy szerény és tökéletlen írásaim nem fogják bü képét adni annak, hogy milyen is hát most az új Magyarország; de azt bizonyosan el fogják mondani, hogy én milyennek láttam azt!

Senki ne higgye, hogy a közlekedés mai tökéletes korszakában csak úgy egyszerre Magyarországra lehet jutni. Hosszu, nagyon hosszú az út odáig és nemcsak a türelmet próbálja meg, hanem ugyancsak igénybe veszi az embernek minden erejét és kitartását is. Sőt nem lehet tagadni, hogy megvannak az utnak: még a veszedelmei is. A ki most az Egyesült Államokból Magyarországra indul: határozottan nagy utra indul; összehasonlíthatatlanul nagyobbra, mint a milyen kijövelelünk volt.

Mint hogy akkor még a magyar békét nem irták alá és minthogy én még nem vagyok polgára az Unionnak: nem volt más választásom, minthogy Olaszországon keresztül menjek. Csaknem az utolsó napokig úgy volt, hogy én is a Fabre-vonal Canada nevű hajóján megyek, a melyen annyi magyar tért vissza szülőházájába; de az indulás előtt pár nappal megváltozott ez a terv és a Canada helyett a White Star vonalnak Canopic nevű hajójára kerültem, mely egy nappal később indult, mint a Canada.

A Canopin husz éves hajója az angol társaságnak. Liverpoolban építették, a hol értékek a hajóépítéshez. Kitűnően meg is építették;

pempásan állotta a tenger hullámzását és még a viharban sem imbolygott nagyon. Igaz, hogy sebessége ellen mindenki panaszkodik, de hát ki látott már olyan utast, a ki nem türelmetlen! Azt hallom, hogy még sohasem vitt ekkora terhet, mint ezen az utján, a szél is állandóan szemközt fujt. Ennek dacára is megtett átlagosan 310 mérföldet naponként, a megállásokkal együtt New York-tól: Génáig csaknem tizenöt napot vett igénybe az útja.

A hajó tele van hazautazó vagy végképp visszavándorló olaszokkal. Tömérdek köztük a gyermek, egy nagy iskola meg egy jókora óvoda kitelne belőlük. Hangosan beszélnek, kibálnak, játszadoznak ezek a gyermekek, bizonyos, hogy mindnyájunk közül ők élvezik legjobban a tengeri utazást. Nem panaszkodnak azonban a felnőttek sem; ők is megtalálják a maguk szórakozását; társaságok alakulnak, az emberek összeszoktak és az új ismerősöknek szinte nehéz lesz majd az elválás. Esténként gyakran van rögtönzött hangverseny; az olasz szereti a dalt és sok köztük a jóhangú énekes. Kártya-társaságok is alakultak, sőt én is megtaláltam a magam sakk-társát, a marokkói arab személyében. Az osztálynak föltétlenül ez az arab volt a legérdekesebb alakja. Beszélni nem tudunk vele, mert angolul egyáltalán nem beszélt, a franciából is csak nagyon-nagyon kevés szót tudott; arabul meg mi nem tudunk. Így nem tudhattuk meg róla, hogy kiesoda, honnan jön, mit csinál, csak azt értettük meg, hogy Marokkóba megyen. Az egész ut alatt magánosan olvasgattam. Megnéztem a könyvét; esodaszépen kiállított színes írásu könyv volt; bizonyosra vettem, hogy nyomtatták és ugyancsak elálmélkodtam, a mi-maga írta azokat a finom metszé-

és eljött a válás ideje: szép szertartással köszönt el tőlünk és lement a kis hajóra, mely a parthoz vitte ki. Utánanéztünk esomagjainak, hogy megvannak-e és mikor mindent rendben látott, elő

vitt egy szép nagy fekete burnuszt, a mit az egész uton nem láttunk rajta, belebujt és utánzóhatatlan komolysággal és fenséggel leült. Látszott, hogy most már otthon érzi magát és teljes tudatában van a maga méltóságának. Szép fekete körszakállas magas férfi volt; haja már kezdett őszbe vegyülni. Elgondoltam, hogy ha nekünk nagy és nehéz a különbség, ha Amerika kegyelméből most hazamegyünk a nincsetlenségbe: hát akkor ez az arab ember mit érezhet, ha New York modern életéből visszakerül az afrikai fél-nomád életbe? És ki tudja mi viszi őt is haza? Vajon nem az az érzés-e, a mi a vándormadarral visszahajta hazájába? Milyen különös is, hogy az emberfajnak is megvannak a maga vándormadarai.

Magyarok nagyon kevesen vannak ezen a hajón. A második osztályon rajtam kívül csak egy new yorki magyar gépészernök utazik, feleségével, gyermekeivel és sógornőjével, mennek Nagybecskerekre, Jugo-Szláviába. Vigasztal gútyuk egymást, hogy nem lesz az mindig így! Velük együtt még két kedves albán fiú képezi a mi társaságunkat, a kik szüleiket mennek meglátogatni Albániában és azután egy kis körutat téve, térnek vissza egy fél év vagy egy év múlva, az Egyesült Államokba, Esténként a szép csillagos égbolt alatt mi magyar nótákat dudolgatunk, ők meg bánatos albán és vig görög dalokkal kedveskednek nekünk.

Tíz napig mentünk a nagy óceánon úgy, hogy csak vizet meg eget láttunk. Azaz, hogy eget sem látunk az első öt napig egyáltalán nem. Hideg novemberi idő járt, erős északkeleti széllel, a mi ugyancsak megátalcolta a tenger hullámsait. Volt is sok beteg. Nekem nem volt semmi bajom sem, úgy látszik, nem hiába akartam kis gyermek koromban mindig hajókapitány lenni — iródság. Később aztán megfordult a szél és ragyogó napos időben értünk el utunk első állomásához, az Azori-szigetekhez.

A szigetek közül mi ugyan csak egyet láttunk, de ez is egészen felüditett bennünket. A legnagyobb városnak, Ponta Delgadának a kikötőjében állottunk meg és bizony sokan siettünk felhasználni a jó alkalmat, hogy ha csak egy órára is: megint szárazföldön járhatassunk.

és ezért tartottam én is kötelességemnek, hogy családi és magánügyeim kivül már csak azért is felkeressem szülőházánkat, hogy annak mostani helyzetéről számot

István

n akadt
yanis, a
nyka be-
ljon rám,
re." Em-
oznaky a
n, majd-
nel fordí-
ntását...
léptekkel
mekbe, s
el nézett
ere mögé.
Ita, hogy
kastély-
zett: Al-
kis ural-
huszon-
akit a
hereg-
ap Seve-
gy a ma-
és együt-
bb meg-
le... És
eglehetős
ndőjében,
el, mely-
re ragyo-
műhlyeni
heregnő
akkor
et, mikor
olovasta.
mult el
ykori ne-
tt be, —
n főispán
őjét, meg
em felej-
megtör-
lineináció
gy ugyan
ja, ame-
a sárga
é subánt
ér sipkát
gel mere-
kopaszodó
sójajtot
sike ner-
ég rám,
nül ő rá
e-e vaj-
etalálkoz-
a veszt-
híre fu-
dobogó
ari pavil-
ézett ma-
des kar-
felejtet-
Izabella-
zfáli lo-
rnó kö-
ngerparti
sszat ki-
szeltek...
t, mint
yikot, de
án, végre
ető üveg
ehérhaju,
eu dáma
vesztfáli
regényé-
az ultra-
borított
reagnő a
nem hall-
eok és a
közönség
ngott az
éce előtt.
s, csipkés
s, vörös
rón, elra-
n)

A SZÁZEZER ÉVES LÁBNYOM.

LIGETI professzornak nagy híre van a tudós világban. A földnek, ennek a vén golyónak millió éves történetét talán jobban ismeri, mint a saját életjárást. Elsőrangú szaktekinetly ő a paleontológia terén. Arról a csontdarabról, amelyről a laikus ember azt mondta volna, hogy uraságtól eldobott fogkefe, ő kisütötte, hogy az anthracot-heriumnak tizenegyedik jobboldali bordája. Mielőtt kályhájába dobott volna egy darab szenet, el nem mulasztotta annak konstatálását, hogy a szén legalább is kétszázhuszezer esztendő, ellenben, ha a lépcsőn találkozott egy esinos leánnyal, aki kacéran rávetette szemét, meg nem tudta volna mondani, hány esztendő? Az élő lények nem érdekelték, csakis az őslények.

Tanítványainak azt szokta mondani, hogy Magyarország valóságos kincseshánya, de nem ám azért, mert tömörkedő arany és ezüst van a bányáiban, vagy mert földje acélos buzát terem és folyóvizeiben sok a hal, hanem azért, mert lépten-nyomon harmadkori kőületekre akadhatunk, mert a Balaton partján sok a kecskéköröm, mert barlangjaiban coriphodon-csontok vannak, mert a vizek medre mammutkoponyákat rejt.

Ha egy kis szabad ideje volt, elrándult az ország legtávolabbi vidékére is s egymaga járt az utvesztőkben, barlangokban. Titkos vágya az volt, hogy fölfedezze az ősember földi maradványát, ami még senkinek sem sikerült. Valahány tudós csak előállt ilyen mesével, mind füstölt. A svájci Scheuchner András ősi emberéről kitűnt, hogy az egy óriás szalamander csontváza, a konstatti híres koponyáról megállapították, hogy nem is a diluviális korból való, a neandervölgyi koponya pedig nem lehet mértékadó, mert a múlt század végén tartott kongresszuson ezerhatszáz kiváló paleontológus kimondotta, hogy a koponya szerencsétlen tulajdonosa görvélyben sínylett valaha s így a feje eltorzult.

Egy nyári délután, amikor a rekkenő hőség elől még az állat is árnyékos helyre húzódott, Ligeti professzor a bihari hegycsúcsra ment. Csurgott róla a verejték, amit végre maga is megsokalt. Elhatározta, hogy megvonul valami sziklaoduban s egy órácskát pihen. A hegyoldalon járt s egy sűrű bokorral benőtt helyfelé tartott. Nagynehezen beásta magát a bokrok közé s már éppen le akart telepedni, amikor észrevette, hogy akkora nyílás van a sziklában, amelyen egy ember befér. Megdobbant a szíve. Egy ismeretlen barlang, amelyben még senki sem járt. Hátha? Ki tudja?

Elfelejtette, hogy pihenni vágyott. Meggyújtotta villamos lámpáját és bemászott a barlangba. Óvatosan lépegetett előre. Tíz percig sziklafalak közt vitt az útja, majd kiszélesedett a barlang s egy esodásép terembe jutott. A háttérben hófehér csepekvízfolyás ereszkedett le a magasból, tündér-

ujjak munkája; jobbról alabáström-oltár, amely előtt karrarai szobrok voltak; balról hattyutollal lott garadában s éppen középtől a boltozat tetejéről megfagyott víz-esés tajtéka szikrázott a villamos fényben. A csepekvízfolyás ragyogó panorámája azonban nem érdekelte a tanár urat; ő a földön kutatva az ősember nyomát. Legott tisztában volt vele, hogy itt még nem járt sem ember, sem állat s örvényvíz óta. A barlang tehát szűz terület s lehet, hogy odébb rátalál vágyainak Mekkájára.

Egy újabb terembe jutott s itt más meglepetés várta: a sziklafalról jéghegy, tisztavízű patakocska tört elő, de mindjárt el is tűnt egy nyíláson a fal aljában. Oda-sietett, hogy szomszját eloltsa, de hirtelen gyökeret vert a lába, lélekzete elakadt s a lámpa kiesett reszkető kezéből. Percek múlva visszatért eszmélete, fölvette a lámpást, s lehajolt a nyílás szélére, ahol a víz lefolyik.

— Végre! — kiáltotta diadalmasan s a visszhang utána dörögte a győzelmi kiáltást.

Mi az, ami ennyire kihozta sodrából a tiszteletreméltó tudóst? Egy lábnyom, egy meztelen lábnyoma a nyílás szélén. Egy ősi ember lába nyoma, egy százezer éves lábnyom. Ligeti óvatosan megéskolta, nehogy egy porszem is elkallódjék róla. Azután hozzálátott a tudományos buvárlathoz. Legpontosabban lerajzolta, elülről, oldalról, hátulról, hosszszelvényben, keresztmetszetben lemérte a mélyedések nagyságát az egyes ujjak formáját. Eközben arra a meglepő fölfedezésre jutott, hogy az ősember lábán két hüvelykujj volt és pedig a második kisujj helyén.

Órák hosszáig jegyegetett, a míg végre elkészült munkájával. Azután még egyszer körüljárta a barlangot, amely ezzel a teremmel véget is ért. Több lábnyomra nem akadt, amit akképpen magyarázott meg, hogy a barlang talaja mindent sziklás, csak közvetlen a patak nyílásánál van homokos talaj. Éjszaka volt, amikor a szabadba jutott. Megvárta, amíg megvirradt, azután boldogan fűtörésze hagyta el világraszóló fölfedezésének helyét.

II.
Óriás föltűnést keltett a tudós világban Ligeti könyve, amelyet a százezer éves lábnyomról írt. Valóságos forradalom támadt a paleontológusok között e szenzáció nyomán, mert minden eddigi föltűnést megdöntött, amit az ősemberről alkottak. Sütba került az a hit, hogy az első emberek óriások voltak, mert a biharfüzesi lelet azt bizonyítja, hogy őseink is csak normális nagyságúak voltak. A két hüvelykujj még Darwin babérait is alaposan megtépázta, mert tudvalevő, hogy a majmok is csak egyhüvelyesek.

Ligeti az egyetlen lábnyomról, a melyről éles rítalkálással megállapította, hogy női lábtól, még pedig jobblábtól származik, megkonstruálta az egész ősembert. Könyvének első lapját az ősszszony színes képe díszíti, amelyről nem hiányzik a fügefalevél sem. Természetesen nemcsak a lábakon, hanem a kezeken is két-két hüvelykujj látható. Az ősszszony a rajzolat szerint rettenetesen esunya lehetett, mert testét sűrű sörte fődte, lába rövid, keze hosszú, homloka lapos, haja borzas, szeme beeső, arcsonja kiálló.

A képeslevelezőlapok milliói elterjesztették ezt a képet, s így nemesak a Kárpátoktól az Adriáig, hanem a Spitzbergaktól Patagoniáig ismerte minden ember, aki nem analfabéta. Az anyák ezzel ijesztgették gyermekeiket, ha nem akartak aludni. Természetes, hogy Ligeti népszerűsége nőttön-nőtt s hírnevét minden primadonna megirigyelte. Könyvével nemcsak anyagi függetlenségre tett szert, hanem ereklyéi közé harminckét akadémia diplomáját is elhelyezhette.

Amikor tetőponján volt dicsőségének, egy váratlan esemény megzavarta boldogságát. Egy szép napon ugyanis képeslevelezőlapot kapott az ősszszony képével, rajta a következő rejtelmes sorokkal: "Ha kíváncsi az ősszszonyra, legyen szerencsém a biharfüzesi barlangban, a második teremben, vasárnap délután három órakor. Valaki."

Nagy probléma volt ez a levélke Ligetinek. Szörnyen zavarba hozta. Végre azonban megnyugodott abban a gondolatban, hogy tréfát akarnak üzni vele. Meg is feledkezett az egész dologról, amikor a következő héten újabb képeskártyát kapott az ismeretlenről. Szólt pedig az irás ekképen: "Be fogom bizonyítani, hogy az ősszszony egy eppet sem hasonlít ehhez a képhez. Különösen ami a két hüvelykujját illeti, légből kapott koholmány. Vasárnap délután három órakor újra várom. Valaki."

— Végre járok a dolognak! — pattant föl helyéről Ligeti.

Hevesen föl s alá járkált szobájában.

— Ha rátalálok arra a valakire, összemorzsolom! — kiáltotta dühösen s elrohant hazulról.

III.

A százezer éves lábnyom hírneves szerzője a barlangban ült s áhítattal szemlélte az ősszszony lábnyomát, amelyet még érintetlen állapotban talált. Egyedül volt a boltozatos üregben, de azért türelmesen várakozott, mert a három órából még hiányzott néhány perc. Kezében tartotta az óráját.

— Három óra. — szólott.

— Itt vagyok! — hangzott a felelet s belépett a barlangba a szűk folyosóról egy — szép leány.

Ligeti mindenre inkább el volt készülve, csak erre nem. Azt hitte, hogy vagy senkinek jelenik meg a légyotthon, vagy pedig barátai fograk berontani, hogy egy kis áldomással megünnepeljék a tréfát. De íme, a Valaki egy fiatal leány, még pedig urileány. Egy kissé szorongott is a professzor, mert még csak az előbb is arra gondolt, hátha egy tudós vetélytársa a Valaki, aki argumentumokkal fölfegyverkezve jön, hogy megdöntse fölfedezését.

— Itt vagyok! — szólalt meg újra a belépő esengő hangon.

— Ön az a Valaki! — kérdezte a tudós.

— Én vagyok.

— De most már levetheti inkognitóját.

— Szívesen.

— Tehát kihez van szerencsém?

— Én vagyok az — ősszszony.

— Hogy mondta?

— Én vagyok az ősszszony.

— Bocsánat, — hebegett Ligeti, — kegyed... bár nem igen értek hozzá... kegyed... még huszesztendősinces... az ősszszony pe-

dig...
— Százezeresztendő. Ugy-e, ezt akarja mondani?

— Ezt... itt a lába nyoma.

A szép leány kacagott, azután leült Ligeti mellé, s levetette jobblábáról a topánkát. Majd ártatlan kacérsággal selyemharisnyáját is lehuzta. A tudós professzor csak ámult-bámult, de érezte, hogy szokatlan meleg támad a barlangban, amely pedig még az előbb hűvös volt.

— Meleg van... — nyögte.

— Én didergek. — felelte a leány. — Adja ide a sálját.

A százezer éves lábnyom hírneves szerzője levette nyakáról a sálát s ráborította a leány vállára. Most már meg is feledkezett a lábnyomról és csak azt a formás, hófehér lábaeskát nézte, amely kikapkodott a szoknya fodraiból.

— Meleg van, — nyögte újra.

A leány elkészült, azután odament a százezer éves lábnyomhoz. A tudós most föllezent s rémülten megragadta a leány karját.

— Az istenért... álljon meg... eltaoassa!

— Sose féljen, csinálók helyette másikat.

— Hogy érti ezt?

Nem felelt, hanem odatette lábaeskáját a százezer éves lábnyom mellé, ránehezedett, azután mosolyogva fordult a tudóshoz: — Nézzen ide, mit lát?

Ligeti odatekintett s meglátta a százezer éves lábnyom párját. Szakasztott olyan volt, mint a másik. De nem, még sem. A második hüvelykujj hiányzott.

— Hasonlít hozzá, — szólalt meg Ligeti megkönnyebbülve.

— Ugy-e, csak a második hüvelykujj hiányzik? Pedig a százezer éves lábnyom is az enyém. — Csakhogy akkor, mikor fölfedeztem ezt a barlangot...

— Kegyed már járt itt?

— Tavaly nyáron. Itt lakunk a szomszszóban, Biharfüzesen. Mondom, akkor egy éles kő megsebezte a cipőn keresztül a kisujjamat. Azért nem sirtam ám, hanem megáztattam a patakocska vizében a lábamat és szegény megsebesült kisujjamat bekötöttem a zsebkezdőből szakasztott batizttal. Ettől a kötéstől olyan nagy lett a kis ujjam, mint egy hüvelykujj. Most már érti, miért van a lábam nyomán két hüvelykujj?

Ligeti kezébe temette fejét.

— Tönkre vagyok téve, — sóhajtott s egy könnyet törült ki szeméből.

A leány megszánta.

— Ugyan, kedves tanár ur, érdemes is busulni!

— Megtudja a világ!

— Nem tudja meg, nem szólok senkinek.

— Angyal!

— Angyal! Ön másképp festett. Borzasztó esufnak. Hát olyan vagyok-e, mint a képen látható? Hát sörte földi-e a testemet? — kérdezte s egy icike-picikét föllebbentette szoknyáját.

A professzor nem felelt a szemrehányásra és megint csak ennyit mondott:

— Nagyon meleg van!

— Lapos-e a homlokom? Borzas-e a hajam? Beesett-e a szemem?

— Nem, nem, — tört ki végre Ligeti, — magácska szép, gyönyörű, elragadó, angyali teremtés.

A százezer éves lábnyom hírneves szerzője feleségül vette a Valakit. Mielőtt az új pár elhagyta volna Biharfüzest, búcsulátogatást tett a barlangban is. Ligeti nem fojthatott el egy sóhajást, amikor egy utolsó tekintetet vetett a lábnyomra.

— Vigasztaljon az a gondolat, — szólott az asszonyka, — hogy majd valamikor csakugyan százezer éves lesz ez a lábnyom. Ligeti megéskolta a lábnyomot, de nem a kéthüvelykeset.

**Dollár összeget küldök Magyarorszagba
PENZKÜLDÉS BÁRHOVÁ A VILÁGON.**
Ha családját vagy hozzátartozóit akarja kihozni az őházából, forduljon kimerítő felvilágosításért.
ÓHAZAI JOGI ÉS KÖZJEGYZŐI ÜGYEK
pontos és szakszerű elintézés.
megbízható, régi közjegyzői és pénzküldési irodája
GARTNER LAJOS
401 East 80th Street, New York, N. Y.

Rita

Az élet színjátéka

Irta:
Szikra

FORRAY MARGÓ: huszonhét éves. Egy év előtt elhalt anyjéért gyászt visel, de már csak ugynevezett esilógó gyászt, amely leginkább csipkeszövetekből és zizgő, simuló fekete pikkelyek sokaságából van összealkotva. Vöröses szőke hajának és hófehér bőre szépségének nem is lehetne diadalmasabb keretét képzelni, mint azt a szomjas virágként lankadó puha öltözéket, amely minden mozdulatnál oda tapad a kerevetre, mintha ezzel figyelemzáró akarna gazdáját: ma radj így, mert így vagy a legesábasabb. — Künn rekkenő meleg. Zivatar előtti nyomott levegő. — Bent a szobában fényűzés, kényelem, bódító virágillat, félhomály. Hely és idő: Augusztus végén egy tátraí nyaralóhely.

MARGÓ (félíg fölemelkedik fekvő helyzetéből, hogy a kandallón ketyegő rokokó órára nézzen): Vajjon ma sem fog eljönni? Ime, már harmadik napja, hogy hiába várom. Hihetetlen!... Minek is hozta ide a fergeteg azt a kis angyal arcú Erdy Ritát?... Amíg nem találakodott az utamba, olyan zavartalanul élveztem a bosszu édes gyönyörét. Hat hétig kizozhattam azt a gögös urat, úgy, ahogy megérdemli és úgy, ahogy csak Forray Margit kizozhat valakit, akit valaha viszonzatlanul szeretett... Mert szerettem. Oh, édes szép leányaim! Hét esztendeje, éppen hét, hogy azon a konzuli bálon először találkoztunk. Hogy siettem mellém, mintha titkos örök kergetnék a közelemben, a hatalmamba... S amikor már azt hittem, hogy az enyém, — egyszerre kisiklott a kezeim közül... Elment... Emlékszem, mama, — szegény jó mama! — keserű szemrehányással illettetett ügyetlenségemért, s csak akkor vizsgáztalodott meg, amikor el fogadtam Wenigstein Alfréd báró kezét... jobban mondván: a markát, mert abban szbrongatta millióit. — Persze; hiszen az a fontos... Elfogadtam és most!... Gyönyörű karriér! Örülök annak, hogy abból a milliókból egynehány százezret elpörölhettem, s hogy újra Forray Margónak hívják s nem báró Wenigsteinnének... S mindennek miért kellett így történnie? Azért, mert Halmágyi Endre megismertette velem egy fölösleges fogalom vágyát — a boldogságot... És azóta?... Tehetek róla, ha mindig azt hájzolom?... De amióta újra találkoztunk, csak nem megtaláltam, Halmágyi Endre vergődését látva... Hahá, kedves ur! fordult a kocka, — most én kizozom őnt. És jól van ez így... Vágyakozzék, epedjen... Könyörögjön!... S én! hitegetem... játszó a szívével s mulatok... igen... igen... mulatok a szenvedésén... De vajjon igazán mulatok-e?... és — van min mulatni?... Az a kis Erdi-leány... valahogyan mintha rontaná a játékomat... Három hét óta sok különös történet. Halmágyi nem egészen a rab szolgám többé, ami volt... és ez — fáj. (Dühösen gyúr a dereka alá néhány pehellyel töltött selyempárnát s idegesen fészkelődik.) — Fáj... mert mintha mégis szeretném: Mi! igaz volna ez, Margó! te, — és szeretsz?... Ejh, miért is nem jön, — hiszen ha az ember vár valakit, önkénytelenül szentimentálisává válik. Ugy hiszem, érzé-

gösség az a vatta, amibe az istenek a vágyakat csomagolják, — mielőtt hozzánk küldik... mert hiszen, reményem, hogy nálam mind ez csak érzélgősség lehet és nem érzélem... Vagy tévedek? (Szengetés.) Végre!... (Fölugrik, egy pár lépést tesz előre, de esalódotan biggyeszti fel ajkait, mert az szonyi hangok hatolnak be a folyosóról. "Erdy Gáborné és leánya!" sugja a meghitt komorna, mialatt betanult alázattal tárja föl az ajtót a belépőknek.)

ERDY GÁBORNÉ (eltévesztetten az "eladóleány mamája", tehát: korán vőnőt, elhízott, előítéletes, hizelgő, pletyka, bizalmas kodó, panasszal teli): Ime, itt hozom neked Ritát, aki már nagyon vágyott hozzád, — de nekem nem kell, majd érte jöjök.

RITA (husz éves, bájos, közvetlen, nyílt, Erősen el van határozva, hogy semmi földi hatalom sem fogja olyan emberhez kényszeríteni, akit nem szeret. Másszóval, — hogy vagy Halmágyi Endre felesége lesz, vagy senkié. Margóhoz a fiatal leányok ellenállhatlan nagy lelkesedéssel vonzódnak.)

MARGÓ (mintán ujjongó örömmel fogadta őket): Csak hogy végre-velahára látlak!... Micsoda eljárás, két nap óta felém se néz ni?

ERDYNÉ: Nem voltunk itthon. Kézsmárkon jártunk... és Podolinban...

MARGÓ: Csak nem Halmágyinál?

ERDYNÉ: De igen, mi és egy egész nagy társaság, akikkel véletlenül összetalálkoztunk a Tököl-várban.

MARGÓ (félre): És én ezalatt hiába vártam reá. (Fenn.) Nos, és?...

ERDYNÉ (bizalmasan): Ugy hiszen, nagyon jó uton vagyunk... nagyon jó uton, de majd elmondol holnap. — Pá. (Elsiet.)

RITA (utánaszól): Ugyan, mama!... (Halkan.) Margó, édes, ne higj neki. Ha mama nagyon vágyik valamire, rögtön el is hiszi, hogy már úgy is van.

MARGÓ (elfordul, hogy véresre harapott ajkait ne mutassa): És te... szintén úgy vélekedel, mint... anyád?...

RITA (Oh én?... (Zavarában Margó kezét eskolgatja, majd meg-simogatja.) Honnan érdemel-ném én meg azt, hogy egy olyan ember, mint ő... (Mondata vége egy fohással, lelkesedéssel, reményességgel teli sóhajba vesz.)

MARGÓ (szárazon, csaknem durván): Nevetséges! A legjobb férfi se érdemli meg, hogy a leges legrosszabb asszony cipője sarát hozzátörölje... Halmágyi pedig éppen nem tartozik a legjobb férfi típusához... ezt elhiheted nekem.

RITA (sértődötten): Ugy hittem, hogy te Halmágyinak jóbarátja vagy.

MARGÓ (vállat von): Vagyok is... de ösmerem őket...

RITA (hirtelen átkarolja a derekát): Oh, Margó, most valami nagyon csunyat fogok mondani, — de boessás meg! Fáj, hogy Halmágyiról így nyilatkozol és mégis jól esik, mert... örültem féltékeny voltam reád... Ugy-e, ez oszmány ság főlem? de lásd... Ha tudnád, hogy milyen nagyon, nagyon szeretem...

MARGÓ (gögösen kiegyenesedik és kihívóan viszonzza a leány eszedező tekintetét): Mióta ösmered?

RITA (elhalványodva, tágranyit szemekkel bámul reá): Három hete...

MARGÓ (nevet): Nos, kiésikém, ha éppen tudni akarod, én éppen hét esztendeje, hogy — szeretem.

RITA (Margó karját megragadja): És ő?... (Szünet.)

MARGÓ (lúktető orrcimpákkal, félíg lehuny szemekkel áll a szoba közepén s nem is éri, hogy a leány körmei a csipkeszöveten át mélyen belevágódják a karjába. Csak azt tudja, hogy neki most ha zudnia kell és büntetni irtózatosan és könyörtelenül, különben hiúsága, izgalomvágya s ami fő, az, a mit pedig be sem akar magának vallani, hogy létezik: szerelme is mind-mind elvesztik a esatát; s ez ért lassan, nesztelenül egészen közel húzódik a leányhoz, hogy szemét szemébe mélyesztve, lehelje az areába): És ő? kérdezed? — Valóban kívánsi vagy, angyalom. — Megelégzel azzal, ha bevallom, hogy három hét óta a szeretője vagyok?...

RITA (kábultan néz maga elé, s elhalványuló ajka gépiesen ismétli): Három hét óta, éppen három hét óta.

MARGÓ egy, az egerészéstől fáradt macska tunyaságával helyezkedik vissza a kerevetre, s szóltalan érdeklődéssel figyeli meg áldozatát. Kiunt a folyosón léptek zaja hangzik.)

MARGÓ (kiszól): Suzanne? (Komorna kinyitja az ajtót. "Parancsol!" Rita rémülten szedi össze keztyűjét, napernyőjét és a kerten keresztül menekül az erdő felőli kijáráthoz; de itt szemtől-szembe találja magát Halmágyival.)

HALMÁGYI (harminchétéves, feltűnően elegáns megjelenés. Fekete hajában egy-két ősz szál is kezd mutatkozni. Nevetve, gyanutlanul): Ezt nevezem aztán "jó sors"-nak. Így utamba vezetni őnt, édes Rita-kisasszony! (Kinyújtott karokkal állja el az utat.)

RITA (kétségbeesve néz reá): Oh, hagyjon engemet... és — Isten önnel. (Nehezen küzdve könyveivel, siet el.)

HALMÁGYI: Mit jelent ez? — (Utána kiált): Rita kisasszony... Rita! (A szobából Margó nevelése hangzik. Halmágyi megáll.) Hogy nevet. Pedig fogadok, hogy valamivel ő bántotta meg ezt a gyermeket. Vajjon mivel? Meg fogom tudni... kell, hogy megtudjam... Oh, az a szívtelen-asszony... csak

soha se került volna az utamba! Különben most már mit bánom! Hiszen tegnap óta tudom, hogy egyedül csak Ritát szeretem... (A leány után néz): Nini, milyen magasan jár a hegytetőn... Micsoda fiatal! Hogy tud fölfelé menni... (Egy pár lépést tesz nyomában, aztán fulladozva, boszankodva áll meg): Soha sem érem utól! De végre is, az nem lényeges. A fő, hogy még ma megkérem a kezét. Ez pedig meglesz... És miért ne! Harminchét év alatt az élet éppen elég szivárványzsinokban gyönyörködtetett már arra, hogy vágyjam egy édes, tiszta, hófehér kis lelket magamévá tenni... Különben is, mire várnék még! Talán Margó asszony elérhetően kegyeire! Nevetséges... És most már hiába is adná... hiába. Oh, te üldözöttként menekülő szép kis Rita, ott fent a virágos réten... milyen boldoggá is teszelk én nem sokára... Igen... megyek is. S mire előjössz magányos estéből, már ott foglak várni anyádnál, — igen én, — a völgyenyed... (Elgondolkozva, lassan újra Margó kertjébe lép, mert az a rövidebb útja Erdyék villájának.)

MARGÓ (az erkélyről): Halmágyi?!... (Halmágyi jobbnak látja nem szólani. Margó leszalad a lépcsőn.) Halmágyi... (kérőn) Endre!

HALMÁGYI (megáll és hideg udvariassággal köszön): Bocssáson meg, hogy a "magántulajdon" tilalmát átléptem, de...

MARGÓ (szembé néz, halkan): És ha nem bánom?...

HALMÁGYI (ujra megemeli a lapját s menni akar).

MARGÓ: Olyan nagyon siet! De hisz Erdyéknel senki sincs otthon.

HALMÁGYI (zavartan, boszankodva): Miért hiszi, hogy oda...

MARGÓ (vállat von, lemondón): Ha nem oda menne, — itt maradna nálam.

HALMÁGYI (félre): Ha úgy sincsenek otthon, egy félperc nem tesz különbséget. (Fenn): Ha megengedi... (A ház felé tart Margóval, Szünet.) Az imént láttam Erdy Ritát innen eltávozni. — Ha nem csalódom...

MARGÓ: Ki voltak sirva a szemem... Meglehet.

HALMÁGYI: Miért mondja ezt ilyen kárörvendőn?

MARGÓ (megáll, hosszan, némán a szemébe néz, aztán bünbőn, mintegy gyónva): Megmondtam neki az igazat... (Kitoró szénvedéllyel): Hát tehetek én róla, hogy — hogy nem bírok nélkülüdni!

HALMÁGYI (teljesen megrésze gülvé az asszony szépségétől, valamásától): Margó, igaz ez?

MARGÓ (csak némán, mintegy legyőzve igent int, s mivel fejké felett nagy cseppekben kezd esni az eső, sietve menekülnek a rájuk szakadó zivatar elől a házba).

MOSKITŐVESZÉDELEM
PÁRISBAN.

Sohasem tapasztaltak oly veszedelmes szunyogjárat Párisban, mint most. Az orvosok szerint egy szunyogcsipés valósággal kigyomarára emlékeztet. A csipések veszedelmesen mérgesek. Különösen vékonyharsnyás nők közt szedik áldozataikat a szunyogok.

Csintalan Peti Kalandjai

NEFÉLTEN!
NEM HARAPHA
EN VAGYOK
VALE.

SÁRANÉNENEM
VAN EGY MACSKÁJA, UGY
HIVJÁK, HOGY TOPSY.
HA AZT MÓNDJÁK
NEKI: PSSZ, PSSZ, MIND-
JÁRT, RÁDURRIKI!

MI
A KERESZT-
NEVEZ?

NINCS TÖBB
NENE, CSAK TOPSY,
HAMEGKERDEZED TŐLE
A KARE E BÉDET, AZT
FELEL CSAK: MIOU,
MIAU...

BANGOGAN,
VAGY HALLGAT
MONDTA?

A MÚLT HÉTEN
BEDUGTA A FEJÉT A
KAKAS DOBOZBA ÉS
ALIG TUDTA KIHÚZNI.
MAJD MEGFULLADT!

GEE
WHIZ!

ÉZSEMMI!
ÉZD MEG A MI MACS-
KÁNKAT, A TOMMIET.
A MÚLT HÉTEN NAGY
BULLDOGOT FALT FEL
ÉS IS TÖLE MINDEN
KUTYA!!

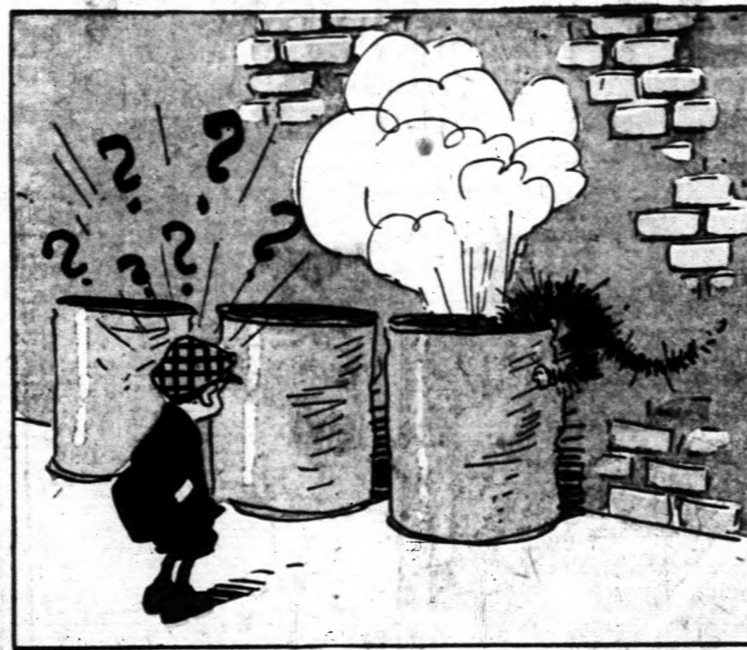
UGY LÁTSZIK
NEM ÖSMERITEK AZ EN
MACSKÁM, A TIGRIST
KÉPZELJÉTEK MINDEN
RENDŐR UGY FÜT ELŐLE
MINTHA MEGBOLDNULT
VOLNA!

AZ EN NAGY-
BÁTYANNAK, A FALUN,
VAN EGY MACSKÁJA ÉS
AZ MEDVEKRE, ELEFANTOKRA
ÉS KROKODILUSOKRA VADÁS
NEM FÉL AZ SENKITŐL,
CSAK GEORGE-TÓL A
NAGYBÁTYANTÓL!

GRE, DE
SZERETNÉM,
HA NEKEM IS
LENNÉ EGY ILYEN
MACSKÁM, DE
NEKEM, SOHA
SINCS SENNIM.

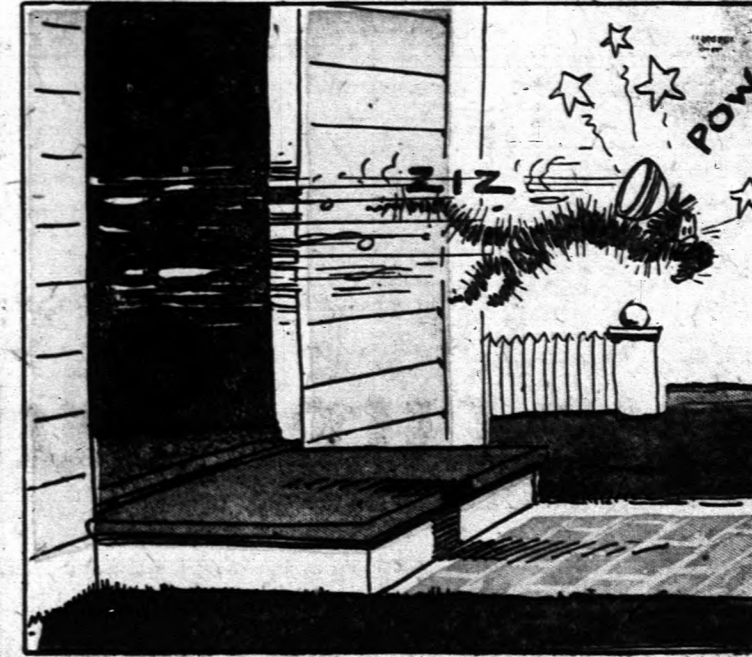
MI A
NEVED?
FOGADNI NEREM,
MEG CSAK NEVED,
SINCS?

NA, MEGIS HI-
ZAVISZLEK. ADOK
ANNYI TEJET NEKED,
HOGY AGYONZÁDÁLHATÓ
MAGAD. AZUTÁN ERŐS
LUDNI ÉS, HAFELKÉRE
= VÍZISZLEK ODA,
AHOS SOK EGÉRET
TÁLLHATSZ!

NEM NAGY-
SÜRENCSEBÉZ
NANÁZ - EGY VASÁT
SEN KELLETT ADNI
ERTE. - UGY TALÁLTAM
A SZENETES KANNÁBAN
NAPOLEON LESZ A
NEVE ÉS MEGTANÍTOM
MEDVEKRE ÉS
VÍZILÓVAKRA
VADÁSNI!!

Az ifjuság, a szerelem...

Kis verseskönyv fekszik kinyitva
A vén kritikus asztalán.
Poétája valahol messze
Sorsát remegve várja tán...
S a kritikus olvasni kezdi
Szemüvegén át csöndesen —
Címét unottan elmormolva:
"Az ifjuság, a szerelem."

...Nem nagy tehetség, aki írta,
De szerelmes, de fiatal
És a szívéből álmodozva,
Rajongva, forrón száll a dal,
Az égen csak a napfényt látja
És csak a rózsát idelel —
És úgy lángol minden sorában
Az ifjuság, a szerelem...

S a kritikus szívét megejtí
Tündés, méla hangulat —
Bennét, fénytelen szemében
Valami tűz csak felgyulad...
Napfény oson be a szobába
És rózsákkal, hirtelen...
S valahol mintha zene szólna:
Ó ifjuság, ó szerelem...

...Eszébe jut a régi nóta —
Egy édes, aranyhajú lány,
És a tűz és az a mámor
Első szerelme hajnalán...
Mikor rimekbe sirta ő is
Lelkét sok lázas éjjelen —
Mikor még lángolt a szívében
Az ifjuság, a szerelem.

Mikor még a babérért üzték
Illuziót, álmot,
S rajongva, sóvárogva indult
A hírnév szárnyán szállani...
S a pályának kijózanító
Robotját nem ismerte, nem —
Mennyi ábránd is elszáll véled
Ó ifjuság, ó szerelem!...

S a vén kritikus két kezére
Sohajtván hajtja a fejét
És eltűnődve nézi-nézi
A könyv virágos fedelét...
Szívében csöndesen siratja
Elilliant multját a jelen —
S két könyvsepp hull a verseskönyvre:
— Az ifjuság... a szerelem...

Szép Ernő

Pannika álmodott

Irta:
Zsoldos László

BERTÓK PÉTER tartalékos közhonvéd mostanában érkezett meg orosz fogságból a rokkantak vonatján. És mivel volt valami kis fekvősege, ami biztosíthatta a megélhetését, hát hamarosan hazabocsátották falujába a családjához. Maga az asszony járt érte öklömyi két gyermekével, s úgy vitte haza szomorú diadallal az urát kocsin, még vasuton, meg újra kocsin, akárcsak valami menyasszonyt.

A gyerekek közül csak Panni, a nagyobbik emlékezett az apjára, mert Petike, a kisebb, még csupán két hetes volt, mikor a családfőt elszállította a kis fészekből a kötelesség. Hanem ez a nagyobbik (maga sem több még hat évesnél) annál többet tudott beszélni aztán öccsikéjének a "régit" apáról. Hihetetlen dolgokat mesélt neki róla; csudákat.

— Tudod, Petike, — magyarázta tudakosán a kis Panni — mikor én még kicsi voltam, akkor édesapámnak volt ám még térgye is. Nem fából, mint mostan, hiszen ez már nem is térgy, hanem igazi térgye. Osztán én fölmásztam rája, a térgyre, és osztán édesapám ott lovagoltatott engem a térgyén. Az igazi térgyén, mert ezen a falábon már nem is lehet sem ülni, sem lovagolni, hogy: gyi te, gyi! — mert ezt a falábat édesapám mindig kinyújtja maga elé, vagy az asztal alá, ha leül. Mind a kettőt. Az ám, Petike.

A két esztendő Bertók-csemeté bizony még alig tudott gagyogni, de azért már úgy értett mindent, akár valami nagy. Hát azt is megértette s egyet gondolt, kettő lett belőle, nagy bátran odatipegett apjához (aki a ház előtt pipálgatott a falócán, peekesen kinyújtva maga elé a két falábat) s picit földes kezével elkezdte paskolni az odatámasztott mankó mellett lötyögő gatyaszárát a merev fa-csont-főlött, hogy:

— Édappu! Lő! — miközben égszínkék gyermekszeméből pajkos mosolygás sugárzott a csonka vitézre. — Lő! Gyi lő!

Bertók Péter nem volt éppenséggel vajszívű ember, hát ahelyett, hogy elérékenyült volna, praktikus magyar eszével toldta meg hirtelenében a csonkaságát: hónaljra kapta a esiklandós fogástól máris hangosan kacagó kis pufókat, rácsapta izmos vállára (mint a nagy Kristóf a kis Kristótot) s azou-lovagoltatta meg, nagyokat zököggtetve rajta, hogy:

— Lő, Petike! Lő! Gyi-gyi!...

A csöppnyi parasztyerek szemében ezzel már el is intéződött az apja levágott lábának a dolga. Nem hiányzott biz az, ahogy Pannika el akarta hitetni vele, hiszen térgye (ezt inkább csak érezte, semmiút meg el tudta volna gondolni) lám, ott nőtt ki a vállán. Kinövesztette a szeretet.

Pannikával azonban már nem lehetett ilyen könnyűszerrel elbánni. A lányka ugyan is öcsese után szintén fölkeredkedett édesapja vállára, csak hogy a meglehetősen súlyos, hat esztendő gyermekek a rokkant katonára már alig bírta vállra emelni, anélkül, hogy ne veszélyeztesse a két falábra is támaszkodó egyensúlyát.

— Nem bírlak, gyermekem, — állította vissza hámar a padra a leánykát, akinek ez a váratlan visszautasítás egyszerűen oly nagyon belemarkolt az érzékeny kis szívébe, hogy szeppeve mászott le apja mellől a lócáról, és mielőtt Bertók visszaédesgethette volna magához, keserves sírással futott be az anyjához a konyhára.

— Nem szeret már engem édesapám! Jaj, édesanyám, édesanyám!

Bertókné aztán megmagyarázta neki a dolgot, hogy:

— Te már nehéz vagy apádnak, Pannika, téged már nem kapkodhat olyan könnyen a vállára, mint azt a picikét. 'Sz nincs neki lába szegénynek, tudod, hogy falába van neki, hát azt akarnád, te kis bugris, hogy lecsuszszék szegény a lócáról, amiért téged emelget?

Pannika lassan bár és nehezen, de megvigasztalódott. Okos kisleányka volt, hát szepegett még egy darabig az anyja szoknyája korecába fogódzva, aztán egyszer csak meglődült a szőszke fejcsokjára ott a nagy melegen, a tüzhely mellett, s Bertókné ölébe kapta az alvó gyermeket és lefektette a faragott hátú padra a szobába. Odabent jó hűs volt; a tenyérnyi ablakon alig fért ott a valami világosság, s a legyek nem igen vágyódtak be Pannika lehunyt szempillájára a konyhából. Ott benn nyugodtan lehetett aludni.

És álmodni. Színes, drága, kis gyermek-álmodt. A falu határában az utkeresztelésnél, amerre a vasuti sorompó is lustálkodik, hol összeszorítva a száját, hol meg hatalmasat ásítva, hogy egy egész sor parasztszekér is keresztüldöccenthet rajta, hát ott, a keresztelésnél van a poros út szélén egy vaskrisztus. Egy jókorá nagy vasfeszület, és rajta, mintha rá volna szögezve, a mi urunk Jézus.

Sokszor látta ezt már a kis Panni, óh, de hányszor letépedt előtte az út porába, vagy a korhadó faszámlon édesanyjával, ókor egyedül magában is, hogy összetéve maszatos kacsoját, messze révedező szemmel imádkozzék a jóságos Idvezítőhöz az apjéért, aki él-e, hal-e, vagy talán valahol Szibériában sanylődik keserves muzsika fogságban. Hát álmában most Pannika elcsatagolt a mezőn, ahol két buzavirág, piros pipacs és sárga kutyatej ringatózott, ki hosszabb, ki rövidebb zöld szá-

ron a lanyha nyugati szellőben. Aztán a sárga kutyatej egyszer csak azt mondta jó hangosan egy fehér lepke, amelyik éppen arra szállott:

— Fehér pillangó! Szállj ide a térgyemre, hadd ringassalak!

Alig telt bele egy peré, már a kék buzavirág is megszólalt:

— Petike, gyere ide a térgyemre, hadd lovagoltassalak!

A kis Pannika ijedten kapta föl a fejét:

— Petike! Petike lovagolni fog a buzavirág térgyén! — s már lelkendezve futott oda a piros pipaeshoz:

— Szép piros pipaesh! Lovagoltass meg engem is a térgyeden, mint Petikét a buzavirág! En vagyok Pannika, Petikének a nénje!

De a piros pipaesh most még vörösebb lett, akár a mérges pulyka taraja, s hosszú zöld száráról dölyfösen tekintett le Pannikára:

— En ugyan föl nem veszek, Pannika! En ugyan föl nem veszek a térgyemre!

Szegény kis Pannika sirva fakadt:

— Idesanyám, nem szeret már engemet a pipaesh!

És ahogy így sirt-sirdogált, egyszer csak megérintette vállacsakját valaki. Föltekint, hát Uramfia, a szép nagy vaskrisztus állodogált mellette. Onnan, az utkeresztelésről. De a feszület nélkül. Csak egy magában.

— Mi atyánk, ki vagy a mennyekben! — vetett hirtelen keresztet magára a leányka és ájtatosan tédre borult a Megváltó vasalakja előtt. És akkor látta, hogy a vaskrisztus a levegőben lebeg a mezei virágok között, mert csak derékgig van meg a tés és mind a két lába hiányzik.

A vaskrisztus pedig újra szeliden megérintette a gyermek vállát:

— Kelj föl, leányom! Menj haza és lovagolj az édesapád térgyén! Mert bizony mondom néked, elosztottam a lábamat a falábnak között, hogy testemből testük, lábamból lábuk lenne nékiek, valamint elosztom karjaimat is a csonkák közt, hogy karjuk lenne nékiek. — Mert írva vagyon...

Hogy azonban a vagyon megírva, Pannika azt már nem hallotta a magamaga örömsírásától, amelyre fölébredt a hűs szobában, a faragott hátú padon.

Felült, körülnézett, tele volt a szeme könnyel. Aztán, mint aki tilosban jár, hamar lemaszott a padról és szaporán kinyitott a konyhába.

Eppen most készült el az ebéd. Legyek zümmögtek a rotyogó lábas fölött és a tornác téglakockáin Bertók két nehéz mankója s két falába kopogott. Petike tipegett türelmetlenül a nyomában:

— Édappu! Lő! Gyi!

Pannika megdörögte kis öklével a szemét. De a könnyek csak nem akartak elmúlni belőle. Kint az udvar végéből haragosan piroslott feléje, mint a pulyka taraja, egy dölyfös pipaesh.

A MOR isten...
nyilakkal...
je sok or...
utóbbi id...
családok rész...
ládok fiai külön...
arról, hogy Amor...
magát.

Itt van például...
görögök uralkod...
Meglátni és meg...
Konstantina kis...
nat műve volt. Az...
uralkodás nagy f...
zepette még arra...
varoljon a szépsé...

nak, amely udvar...
lád és Venizelos...
nem a legjobb sze...
Sándor királyly...
lehetett beszélni...
tanyát szívében...
előtte a nyilat...
nak vége volt.

Hiába izent rea...
őreg Konstantin...
sereg nyugtalan...
nált a dolog sem...
Sándor király...
mes uralkodója...
fogta magát és s...
vette feleségül.

Persze, lett na...
ezzel a szerelem...
már nem sokat t...

El Pa

Elszaladtak Pa...
mü, édes és örö...
éltek heteken ke...
és szerelmüknek...
sek voltak egym...
látták a veszed...
löttük tornyos...
lem az őreg Ven...
fenyegedett.

Venizelos ugy...
ember, aki külö...
évtizedek óta tar...
futása alatt, hog...
fáncoljon, ahog...
los feltüzeltte a...
király ellen.

Trón, va

Megmagyarázta...
hogy a dinasztia...
hadserég érdeke...
ország érdekeit s...
nem a rangjához...
hanem alacsony...
A katonák be...
rökának.

Mért tette ezt...
arra számított, h...
att, a hadserég...
Sándor király m...
ról, vagy, ha nem...
önként, akkor le...
Ha pedig ő m...
lyén, akkor az...
akarják majd v...

Korona és szerelem

AMOR istenke, a szerelem éles nyilakkal lövöldöző istenkéje sok örömben részesült az utóbbi időkben a felséges családok részéről. A felséges családok fiai különösen gondoskodtak arról, hogy Amor istenke jól érezze magát.

Itt van például Sándor király, a görögök uralkodója.

Meglátni és megszeretni Manos Konstantina kisasszonyt egy pillanat műve volt. Az ifju uralkodó az uralkodás nagy fáradalmainak közepette még arra is ráért, hogy udvaroljon a szépséges polgárlány-

nek, amely udvarlást a királyi család és Venizelos, a miniszterelnök nem a legjobb szemmel látta.

Sándor királyal azonban nem lehetett beszélni. A szerelem ütött tanyát szívében, Amor istenke belelőtte a nyilat és a fiatal királynak vége volt.

Hiába izent reája a papája, az öreg Konstantin. Hiába volt a hadsereg nyugtalanodása, nem használta a dolog semmit.

Sándor király, a hellenek szerelmes uralkodója egy szép napon fogta magát és szerelmesét és elvette feleségül.

Persze, lett nagy felfordulás, de ezzel a szerelem lázában égő ifju már nem sokat törődött.

El Párisba.

Elszaladtak Párisba, a könnyelmű, édes és örökifju városba. Itt éltek heteken keresztül maguknak és szerelmüknek. Annyira szerelmesek voltak egymásba, hogy nem látták a veszedelmet, amely körülöttük tornyosodott. Ez a veszedelem az öreg Venizelos személyében fenyegetett.

Venizelosz ugyanis nagyravágó ember, aki különben is megszokta évtizedek óta tartó politikai pályafutása alatt, hogy mindenki úgy táncoljon, ahogy ő füttyöl. Venizelos feltűzte a hadsereget az ifju király ellen.

Trón, vagy feleség

Megmagyarázta a katonáknak, hogy a dinasztia érdekeit sérti, a hadsereg érdekeit sérti, az egész ország érdekeit sérti, hogy a király nem a rangjához méltó nőt vett el, hanem alacsony származásút.

A katonák be is ugrottak az öreg főnöknek.

Mért tette ezt Venizelos? Mert arra számított, hogy a zavarok miatt, a hadsereg ellenszenvé miatt Sándor király majd lemond a trónról, vagy, ha nem akar lemondani önként, akkor le fogják mondani.

Ha pedig ő már nem lesz a helyén, akkor az öreg Konstantint akarják majd vissza, azt pedig böl-

esen tudta Venizelos, hogy Konstantin a trónt nem fogadja el. Erre nem marad más hátra, csak ő, ő, Venizelos. És legyen Görögországból köztársaság. És ennek a köztársaságnak legyen ő az elnöke.

Feltették tehát Sándor királynak a kérdést, hogy válasszon, a trón kell-e neki, vagy a feleség?

Választott a király.

Nem lehetetlen, hogy mikor Venizelosék izenetét Sándor király megkapta Párisban, boldogságának a kellős közepén, talán gondolkodóba esett és talán az is megfordult fejében, hogy egy férfi egy nőért sokszor mi mindent kockáztat.

Vannak férfiak, akik bátrak lesznek egy nőért, vannak, akik a becselenség fertőjéből a becsület helleni magaslátára tudnak emelkedni egy nőért, vannak, akik egy nőért sikkasztanak, lopnak, csalnak, gyilkolnak, sőt még olyanok is, akik a trónjukat is ott hagyják egy szép szempár miatt.

És ekkor talán ránézett ifju feleségére, aki a régi görögök istennohéi volt hasonló a szemében.

És választott. A feleségét választotta.

A hadsereg álláspontja.

A hirt, amely egyszerű volt, rövid és nagyon határozott, megvittek Athénbe. És a hírről a hadsereg tudomást vett. Az a hadsereg, a melyről Venizelos meg volt győződve, hogy okvetlenül a király ellen fog fordulni erre a hirre.

De van még ravasszág a világon. Nem lehetetlen, hogy a ravasz ideát, ami miatt a hadsereg mégis csak megbocsájtott a királynak, szépséges ifju felesége sugta egy szerelmes éjszakán a fülebe.

A király ugyanis titokban megízente a vezérkarnak, hogy szívesen lemenne az anatóliai frontra, a hol tudvalegőleg a török és a görög-

rög-hadsereg ádáz harcokat viv egymás ellen.

És ezzel a királynak sikerült Venizelos fölé kerekedni.

A hadsereg, a tiszték, közemberek, mindazok, akik a magasabb politikába nem voltak beavatva, azok, akik mindent készpénznek vesznek, azok, akik lelkesednek, a kik naiv rajongással imádják a nemzeti bálványokat, roppant meg tisztelve érezték magukat, mikor hire jött a frontra, hogy az ifju király meg fogja látogatni. Manos Konstantina ezt nagyon jól tudta. És tudta jól Venizelos is. Tudta az öreg Venizelos, hogy politikát kell változtatnia.

És erre Párisban nemrégiben beszélgetést folytatott egy újságíróval, aki előtt kijelentette, hogy a görög népek, vagy a hadseregnek soha esze ágában se volt elejteni az ifju királyt, akit imádnak. Köztársaság lesz-e? Ugyan kérem, ki beszél itt köztársaságról? Görögország királyság, királya Sándor és a királyné a gyönyörű Manos Konstantina...

Mit szólnak a királyi szülők?

A legtitkosabb az egész szerelmi ügyben azonban Konstantin királynak és általában a királyi családnak a szereplése... Ők voltak azok, akik az egész hallgatóság botrány alatt egyetlen egy szóval sem emlékeztek meg a dologról.

Mikor annak idején az öreg királynak el kellett hagynia a trónját — amiben Venizelosnak szintén nagy szerepe volt — ő maga volt az, aki kijelentette, hogy legjobban szeretné, ha Sándor fia azonnal követné őt.

Igy is történt.

Az öreg Konstantin és Sándor között mindig nagyon jó viszony volt, olyan jó viszony, ami király és trónörökös között rendszeren nem szokott lenni.

Konstantin ezenkívül mindig szerette az úgynevezett sneidig embereket, azokat, akik fessen, huzárosan viselkednek és inkább hallgatnak a szívükre, az érzelmeikre, mint az eszükre, vagy a körülmények parancsoló szavára.

Konstantin nagyon szerette épen ezért a franciákat, világiakat, a kik szintén hasonló modornak.

Mindezekből — mondják egyes diplomaták — arra lehetne következtetni, hogy Konstantin nem látta épen rossz szemmel fiának a szerelmes és mégis határozott viselkedését. De, mint már mondtuk, nem nyilatkozott.

Konstantin álláspontja.

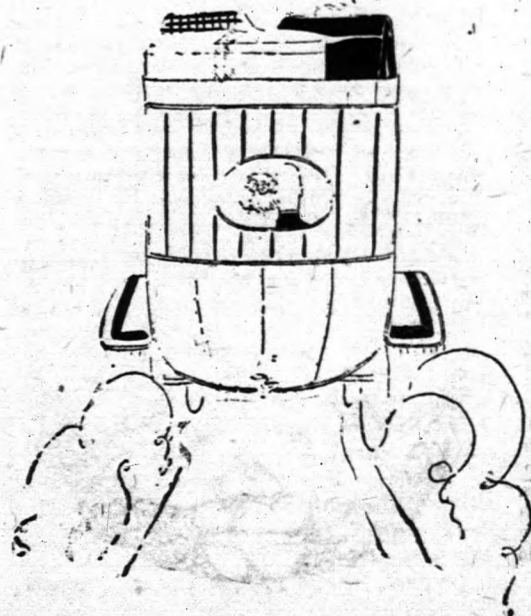
Persze, mint minden ügyből, amire királyi személynek van köze, habár az a királyi személy trónját vesztett uralkodó is, a diplomaták igyekeznek nagy dolgot csinálni. Felfújták tehát Konstantin hallgatását is.

Arra magyarázták, hogy ő tulajdonképpen nem csak ezért örül a fia lépésének, mert a fess és határozott embert látja benne, hanem azért is, mert reméli, hogy a fia ezzel a lépéssel eljárszotta népének a kegyeit. És ekkor esetleg ismét felragyoghat az ő csillaga. Az a csillag, amelyet Venizelos annyira igyekezett kioltani.

Persze, ezt a híresztelést nem lehetett meggátolni és a híresztelés alapját, hogy mennyire aszilván, mind mostanig nem lehetett pontosan megállapítani.

Egy magánlevelezésből az derül ki, hogy Venizelos követet küldött az öreg királynak a francia Rivierára, ahol annyira szeretett tartózkodni és lépéseket tettek arra vonatkozólag, hogy Konstantin álláspontját kipuhatolja, mely abban az esetben, ha biztos lehetett afelől, hogy Konstantin nem pályázik a trónra, akkor, mint fentebb már említettük, ő szívesen megcsinálta volna a görög köztársaságot, aminek ő lett volna az elnöke. Mondják, nem lehet biztosan tudni Konstantin szándékát, mert mély hallgatásba burkolózott.

Akármi lett is legyen az, anynyi bizonyos, hogy az összes számításokat Sándor, az ifju uralkodó épen olyan sneidigen huzta keresztül, mint ahogy a házasságát megcsinálta.

A LÉGYOTT.

A nagy vagyonnal és sok jó barátal bíró gentleman, sir Richard Tracy, bár már ötvenhat éves volt, még mindig nem gondolt házasságra. Ezért ugyan senkinek sem jutott eszébe, hogy őt aglegénynek nevezze, legkevésbé pedig öccsének és általános örökösének, Guy Tracy kapitánynak, már csak azért sem, nehogy őt arra figyelmeztesse. Tetteinek, idejének és tárcájának független ura volt. Kortársainak csinos lányával szemben atyailag viselkedett és a neki rokonszenves családoknál, elfogadta a házi barát és tanácsadó szerepét. A Victoria streeten fényes lakást tartott és bizonyos órában naponta átsétált a St. James parkon, hogy a szinte igen előkelő, fényes klubjába menjen.

Egy májusi délután érdekes kalandja akadt sir Richardnak, mely pár órára megzavarta pontosan beosztott idejét. Midőn hat óra tájban keresztül ment a parkon, szemébe tűnt egy magas, nyulánk, lady-like fiatal leány, ki közel állt a Bird-cage-Walkhoz nyíló korláthoz. Ugy látszott, hogy valakire várt — őh boldog halandó. — mert midőn észrevette sir Richard bámuló tekintetét, elpirult és fejét elfordította.

Sir Richard aznap egyik barátjához volt hivatalos ebédre, fél nyolc órára, hogy utána együtt mehessenek a színházba. Megszokott gondolat átvilláskodva, s mert kellemes májusi est volt — ismét gyalog ment keresztül a parkon. A fiatal leányról már teljesen megfeledkezett, tehát nem kevéssé esodálkozott, midőn őt még mindig ugyanazon a helyen, könnyekkel teli, szép, nagy, szürke szeműt a park fáira melesztve találta.

Sir Richardnak jó szíve és megnyerő atyai modora volt. Megállt és kalapját megemelve, mondá:

— Tartok tőle, hogy a hosszas állástól már fáradt. Lehetek valamiben segítségére? Talán kocsit hozzak?

A leány szelíden rázta a fejét és azután sir Richard nagy rémületére, keserves zokogásban tört ki.

— Kérem, jöjjön! — mondá félig parancsoló hangon, miután a járókelők és a közelben álló rendőr is figyelni kezdtek rájuk. — Jöjjön, erre! — s gyorsan egy félreeső padhoz vezette a leányt — most mondjon el nekem mindent!

Az gyermekes alázatossággal követte őt. Leült melléje a zöld padra és zokogott... zokogott... zokogott...

— Így nem megyünk semmire, gyermekem! — mondá sir Richard türelmetlenül. Beszéljen el nekem mindent... Régen van már itt?

— Hat óra óta! Ma reggel érkeztem Irlandból.

— Igen! És Gustonból egyenesen ide jött?

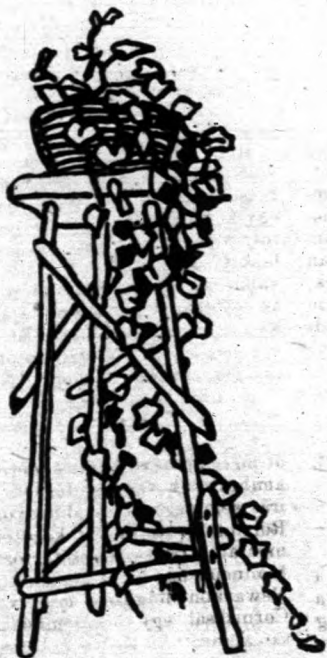
— Igen! Anyira féltem, hogy elkésem a...

— A légyottról. Látom, hogy barátja felültette!

— Oh, sir, — és haja tövéig elpirult, — nem hölgyre vártam.

— N... e... m? — kérdé jól tettetett meglepetéssel. Akkor atyját, vagy egy más férfirokonát várta?

— Azt sem. Egy idegent, az az — hangja reszketett és majdnem suttogott — egy reájuk néző idegent.

— Ez szokatlan dolog. Vannak Londonban barátai?

— Egy sines. Kivüle senkit sem ismerek.

— Csak az idegent?

— Igen, és én... Oh, sir! — és keserves, könnytel arcát feléje fordította — tudom, hogy ön szíves és jó, tehát elmondom önnek az igazat. Megszöktem otthonról, s egész vagyonomat hat penceből áll. Utolsó fél koronát annak a kocsiának adtam, ki ide hozott.

— Mondja csak tovább, gyermekem, ön biztonságban van!

— Oh! — és arcát kezeibe rejtette — halálosan szegénylen magamat. Kérem, ne nézzen reám, akkor talán elmondhatok önnek mindent... Mi Irland nyugoti részén lakunk s Dublinba azért jöttem, hogy ott zongora-leckéket vegyek. Nagyanyámnál lakom, ki öreg és félig vak. Felolvasónője és házvezetőnője, miss Tooke a garde de dame-om, ki elkísér a zene-leckékre, a fogorvoshoz, boltokba, hangversenyekre... és természetesen — a színházi matinéekre is.

— Itt halálos esend állt be.

— Igen... és a színházi matinéekre is! — ismételte sir Richard.

— Én... én... ott látam egy színészt. Neki volt a legnagyobb bszerepe. Ő volt a hős! Gyönyörű ember és... és hős volt. Elvesztettem a fejemet — beeszeríttem...

— A képzelt hősbé!

— Miss Tooke éppen úgy meg volt boldulva, mint én. Minden matinéen ott voltunk, míg nagyanyám azt hitte, hogy a fogorvosnál vagyuk. Végre ő is észrevett és a szinpadról reám mosolygott. Azután miss Tooke irt neki és kérte arcképet. Később megismerkedtem vele... ah! mily boldog és büszke voltam!

— Igen!

— Feltaláltam benne mindazt, amiről álmodoztam vagy olvastam — sőt még többet. Együtt sétáltunk, teáztunk. Természetesen, ezt nagyanyámnak nem mertem megmondani. Midőn szerződése lejárt és elment, úgy rémlett előttem, mintha életem boldogságának is vége lenne. Azután gyakran irt nekem gyönyörű szép leveleket. Az egyikben, melyet pénteken kaptam meg, arra kért, könyörgött, hogy jöjjek Londonba... s hogy itt találkozzunk. Ő képes engem mindenre rávenni. Ha azt kívánta volna, hogy öngyilkos legyek, azt is megtettem volna. Dublinba ma reggel hagytam el. Miss Tooke azt mondta nagyanyámnak, hogy fogfájásom miatt, az ágyban fekszem. Egyáltalában a jó lélek oly kitűnően elrendezett mindent számomra, hogy elhatároztam, miszerint, ha megesküszünk, végleg hozzánk jön lakni.

— Szabad kérdeznem a szinész nevét?

— Szükséges, hogy megmondjam?

— Azt hiszem, édesem, hogy jobb lesz!

— Rupert Woflerstan-nak hívják... Oh! ismeri őt? — kérdé élénk hévvel.

— Igen, mint London egyik legvonzóbb férfiat, elkényeztetett kegyencét — ismerem. Felesége egy jólelkű, álmos, kis asszony...

— Mit mondott? — és hirtelen felugrott.

— Hogy házas és felesége egy édes kis asszony, kinek sok pénze, de pokoli élete van, s ki mindezek dacára, imádja férjét.

— Házas? Nem... az lehetetlen! Az nem igaz!

— De igen! Hiszen mindenki tudja.

— És én azt hittem, hogy engem szeret! — mondá hosszas hallgatás után. — Ah, szívem megtört! Istenem, mit tegyek! — és keservesen, fájdalmasan sirni kezdett.

— Nem, nem, a maga édes kis szíve még túl fiatal arra, hogysem megértené, mit jelent a "megtört" szó. Mondja csak, hány éves?

— Egy hónap mulva tizenhét leszek.

— S most megmondjam, hogy mit tegyen, maga rajongó, szenvedélyes, kis ir gyermek?

— Oh! azt hiszem, hogy meghalok szegye-nemben, — siránkozott kétségbeesetten.

— Az Isten szerelmére! ne sirjon. Hiszen a rendőr rögtön ide jön, hogy megnézze, vajjon nem bántalmazom-e! Azonnal kocsiba fog ülni, s még az éjjeli vonattal hazautazik, Dublinba. Bár azt hiszem, fogfájása még nagyon éles, de holnap reggel már bemehet nagyanyjához és megnyugtathatja, hogy jobban van.

— Igen, eskis haza vágyom, hogy örökre eltemetkezzem!

— Ne gondoljon többé arra a gazemberre. Milyen lelkeltenség volt tőle, hogy őt, a tudatlan gyermeket, kinek se barátja, se pénze nincs, ide csábította.

— Igaz, pénzem nincs, de van ez, — mondá

— De igen! Hiszen mindenki tudja.

— És én azt hittem, hogy engem szeret! — mondá hosszas hallgatás után. — Ah, szívem megtört! Istenem, mit tegyek! — és keservesen, fájdalmasan sirni kezdett.

— Nem, nem, a maga édes kis szíve még túl fiatal arra, hogysem megértené, mit jelent a "megtört" szó. Mondja csak, hány éves?

— Egy hónap mulva tizenhét leszek.

— S most megmondjam, hogy mit tegyen, maga rajongó, szenvedélyes, kis ir gyermek?

— Oh! azt hiszem, hogy meghalok szegye-nemben, — siránkozott kétségbeesetten.

— Az Isten szerelmére! ne sirjon. Hiszen a rendőr rögtön ide jön, hogy megnézze, vajjon nem bántalmazom-e! Azonnal kocsiba fog ülni, s még az éjjeli vonattal hazautazik, Dublinba. Bár azt hiszem, fogfájása még nagyon éles, de holnap reggel már bemehet nagyanyjához és megnyugtathatja, hogy jobban van.

— Igen, eskis haza vágyom, hogy örökre eltemetkezzem!

— Ne gondoljon többé arra a gazemberre. Milyen lelkeltenség volt tőle, hogy őt, a tudatlan gyermeket, kinek se barátja, se pénze nincs, ide csábította.

— Igaz, pénzem nincs, de van ez, — mondá

— De igen! Hiszen mindenki tudja.

— És én azt hittem, hogy engem szeret! — mondá hosszas hallgatás után. — Ah, szívem megtört! Istenem, mit tegyek! — és keservesen, fájdalmasan sirni kezdett.

— Nem, nem, a maga édes kis szíve még túl fiatal arra, hogysem megértené, mit jelent a "megtört" szó. Mondja csak, hány éves?

— Egy hónap mulva tizenhét leszek.

— S most megmondjam, hogy mit tegyen, maga rajongó, szenvedélyes, kis ir gyermek?

— Oh! azt hiszem, hogy meghalok szegye-nemben, — siránkozott kétségbeesetten.

— Az Isten szerelmére! ne sirjon. Hiszen a rendőr rögtön ide jön, hogy megnézze, vajjon nem bántalmazom-e! Azonnal kocsiba fog ülni, s még az éjjeli vonattal hazautazik, Dublinba. Bár azt hiszem, fogfájása még nagyon éles, de holnap reggel már bemehet nagyanyjához és megnyugtathatja, hogy jobban van.

— Igen, eskis haza vágyom, hogy örökre eltemetkezzem!

— Ne gondoljon többé arra a gazemberre. Milyen lelkeltenség volt tőle, hogy őt, a tudatlan gyermeket, kinek se barátja, se pénze nincs, ide csábította.

— Igaz, pénzem nincs, de van ez, — mondá

IRTA: B. M. CROKER

egy kis aranyórát mutatva, — ezzel kifizethetem a jegyemet.

— Nem, nem! Az utiköltségre szükséges pénzt én adom kölcsön. Átadom önnek névjegyemet, s alkalmilag ki fogja azt egyeníteni. De jobban meggondolva a dolgot, inkább ismeretlen maradok. Lakcímem: Saxe-Coburg Mansion 19: szám. Ön lesz a névtelen fiatal hölgy, s én a névtelen ismeretlen.

— Mennyire jó ön, édes, jó öreg uram! Mint ha az életemet mentette volna meg! Ugy félttem, úgy rétettem, mert azt hittem, mindenki leolvassa arcómról, hogy rosszat követtem el.

— Most azonban sissen, a 8 óra 30 perckor induló vonathoz még elérhet. Éppen három órát töltött Londonban. Reményem, hogy soha többé nem bízza magát miss Tooke-ra, kit elevenen kellene megnyuzni!

Kocsijok alig indult el, egy cab állt meg a korlát előtt, melyből egy nyulánk, előkelő kinézésű, szép ember, Rupert Woflerstan ugrott ki. De egyedül találva magát a korlátnál, dühös arccal kezdett káromkodni.

Azóta öt év telt el. Sir Richard öccse, ki Írországban állomásozott, elérte végzetét miss Kathleen O'Hara — egy szeretetreméltó, vonzó szép leányka személyében, ki egyetlen leány és gazdag örökös nő volt.

A boldog vőlegény, Guy Tracy kapitány, büszkélkedni óhajtván megnyert kincsével, menyaszonyját Londonban akarta bemutatni családjának.

Richard bácsi a családi ebédén találkozott először a lady-vel. Abban a percben, midőn szemek találkoztak, megismerték egymást. Ő volt a parkbeli öreg gentleman, a lady pedig a szép ismeretlen, ki oka volt, hogy Greville-ék azon a szép májusi estén hiába várták ebédre sir Richard-ot.

A fiatal leány bámulatosan megtartotta önuralmát, bár keze jéghideg volt, midőn sir Richardot üdvözölte.

Mint családfe, ő vezette ki jövendőbeli hűgát az ebédhez, kinek vékony ujjaskái érezhetően reszkettek.

— Megtudták-e esnytevését? — kérdé susogó hangon, atyai jóindulattal.

— Soha! — sugta vissza Kathleen.

— Nagyon érzékeny volt a fogfájása?

— Igen, de én, én... oly... rossz... voltam!...

— És most már kinőtt a bölcsességfoga?

— Reményem, hogy igen, — felelte halk hangon.

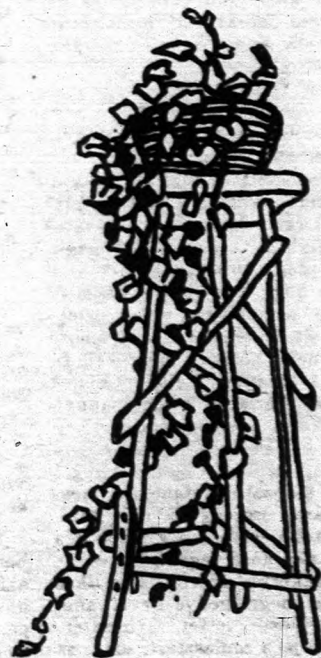
— Így kalandjáról senki más nem tud, mint ön és én?

— És mis Tooke... és Guy és anyám.

— Tehát megmondta Guy-nek is! Ez nagyon helyes volt öntől, édesem. A többiek mind azt hiszik, hogy ma van először Londonban, és soha sem fognak tudni arról a kis futólagos kirándulásról.

— Nekem rettentől álomként tűnik fel az! Néha csakugyan azt hiszem, hogy csak rossz álom volt. Oh! oly boldog vagyok, hogy ön nagybátyám lesz. Alig mult el nap, hogy ne gondoltam volna önré! Mivel bizonyítsam be hálámat?

— Erre a kérdésre igen könnyen megfelelehetek. Jöjjön el holnap reggel a St. James parkba, hogy együtt sétáljunk!

AGYILKOS
örizni titka
nekvés a
mint az öngyilkosság megr
ismerésének.

Ez a kijelentés a hirneves amerikai ügyvéd tette vala zációs-gyilkosság alkalmával.

Amióta Joseph hirneves író, a meggyilkolásnak igyekszik megoldani tektívekkel, a dög ügyesség, sokáig ternek erre a híres nek is igazságában.

De a new york igazolják-e, hogy lelkiismeretével önként jelentkezéssel árulja el a büntető igazság-vallomást!

Igen sok olyan New Yorkban, a nyelit, tettesük ké sohasem kiderítet cára híres detektív azt tartják, hogy pitása általában Arthur Griffith egyik "bűnügyi" vonatkozásán igy munkájában:

"A gonoszított nem minden eset lanságukkal, és viselkedésükkel. Majdnem mindig mondas, hogy a rémtette szinthe vonzza őt, emne detektívnek hogy gyelni a bűnt színhelyét. Páris ra elfogadott ig gári ruhás rend gyilkosság szinthe vagy az áldozat bámulására, és mert legtöbb es kíváncsi nép kö. Más szakértő soha sincs mege gyan elleplezte hogy pótolja a elleplezés közbe kor olyan ügye hogy nem kell

Titokzatos bűntények

Ha a rendőrség nem tudja kideríteni a kilétét, aligha jön elő a titokzatos homályából a gyilkos. — Számos new yorki bűntény cáfolja azt a véleményt, hogy elárulja magát a gyilkos, ha mással nem, öngyilkossággal

AGYILKOS nem tudja megörizni titkát. Nincs más menekvés a tette bevallásától, mint az öngyilkosság és az öngyilkosság megfelel a tette beismerésének.

Ezt a kijelentést Daniel Webster, a hírneves amerikai államférfi és ügyvéd tette valamikor egy szenzációs gyilkossági ügy tárgyalása alkalmával.

Amióta Joseph Bowne Elwell, a hírneves író, urlóvas és kártyás meggyilkolásának rejtélyét hiába igyekszik megoldani a legjobb detektívekkel dolgozó new yorki ügyész, sokan gondolták Websternek erre a híres mondására s hisznek is igazságában.

De a new yorki nagy bűntények igazolják-e, hogy a tettes nem tud lelkiismeretével megküzdeni s vagy önként jelentkezik, vagy viselkedésével árulja el a bűnösöt, vagy pedig öngyilkosság elkövetésével tesz vallomást?

Igen sok olyan gyilkosság történt New Yorkban amiknek körülményeit, tettesük kilétét nem sikerült sohasem kideríteni. Mindennek dacára híres detektívek és jogászok azt tartják, hogy Webster megállapítása általában helyes.

Arthur Griffiths, Angliának egyik bűnügyi szakértője, erre vonatkozóan így nyilatkozott egyik munkájában:

"A gonoszettek elkövetői majdnem minden esetben a saját gondatlanságukkal, ostoba, nem óvatos viselkedésükkel árulják el magukat. Majdnem mindig beválik az a mondás, hogy a gyilkos visszatér rémtette színhelyére, amely szinte vonzza őt, ennél fogva a nyomozó detektívek hosszú ideig kell figyelni a bűntény elkövetésének színhelyét. Párisban például annyira elfogadott igazság, hogy a pölgári ruhás rendőrököt küldenek a gyilkosság színhelye köré sereglő vagy az áldozatok tetemének megbámulására összegyűlő nép közé, mert legtöbb esetben a gyilkos is a kíváncsi nép közé vegyül."

Más szakértő szerint a gyilkos soha sincs meglepődve avval, ahogyan elleplezte tettét, visszatér, hogy pótolja a mulasztást, amit az elleplezés közben elkövetett. Ilyenkor olyan ügyetlenül végzi dolgát, hogy nem kell nagy detektívizmat

a bűnösségére való következtetéshez.

Nathan kereskedő tragédiája

Öreg new yorkiak emlékeznek még a Nathan-féle gyilkosságra, amely 1870. júliusában történt. Háza a Broadway és 23rd St. sarkán volt. Egy alkalommal bejött nyaralójából New Yorkba, hogy istentiszteleten vegyen részt. Istentisztelet után nem tért vissza falusi birtokára, hanem a new yorki otthonában maradt, ahol két fia lakott s rajtuk kívül csak a gazdaszöny volt a házban. Nathan lefeküdt és elaludt. Amikor a fia késő este hazajöttek, látták, hogy békésen alszik az öreg.

Reggel Nathant a padlón meggyilkolva találták. A pénzeszekrénye üres volt, zsebét is kifosztották. Nyilvánvalóan rablógyilkosságnak esett áldozatul az öreg. A gyilkos elfeledte elvinni a hajóácsok által használt baltát, amelyvel az öreg fejét széttroncsolta. A balta véres volt s Nathan ősz hajszálai tapadtak hozzá.

A rendőrség eleinte Washington Nathant, az áldozat fiát, majd a gazdaszönyt gyanúsította, de mind egyik hamarosan igazolta ártatlanságát. A rendőrséggel együtt az újságok és a közönség is találgatta, hogy ki lehetett a gyilkos, de a tettes nyomára nem tudtak ráakadni sohasem. A gyilkos nem árulta el magát mai napig sem.

Az első new yorki gyilkossági rejtély.

New York megoldatlan gyilkossági rejtélye, amely ép úgy felrázta a város nyugalmát, mint az Elwell gyilkosság, 1799-ben történt. Akkor egyetlen kut, a Manhattan well, látta el a várost vízzel. Ehez a kuthoz jöttek a szomjasok, hogy a tölgyfavederből igyanak s ebből vitték kanna számra a vizet az asszonyok házi használatra.

Egy szép napon eltűnt a városban egy szép fiatal Quaker leány, aki menyasszony volt s esküvőjét boldogan várta az egész város népe. Pár nap múlva az eltűnése után megtalálták holttestét a Manhattan wellben. Eleinte azt hitték, hogy öngyilkossági szándékkal beleugrott a kutba, de a kut mellett kü-

delem nyomait fedezték fel. A közepben megtalálták ruhájának foszlányait is.

A gyilkossággal a válogényt vádolták s őt is állították bíróság elé, mivel azonban nem volt közvetlen bizonyíték ellene, felmentették. Evvel örökre megoldatlan maradt a szép Quaker leány halálának rejtélye.

Pár évtized múlva, 1830-ban, kegyetlenül megölték Sarah M. Carnell tanítónőt, miután erkölestelen merényletet követtek el ellene. A gyilkossággal egy methodista lelkész gyanúsították, aki azonban igazolta ártatlanságát. A gyilkost sohasem fogták el.

Később, 1836-ban két megoldatlan gyilkossági rejtély színhelye volt New York. Helen Jewett, egy előkelő család fiatal leánytagja és Annie Downey, virágárusleány juttattak a fentebb említett tanítónőnek sorsára. Állatias merénylők sohasem kerültek kézre.

A Rogers leány esete.

Nagy szenzációt keltett 1840-ben Mary Cecilia Rogersnek, egy bájos kis szivaráros leánynak a meggyilkolása. A leány, akire sokan szeretet vetettek, de eredménytelenül, egy szombat este elutazott Weehawken, N. J. helységbe, hogy a vasárnapot ottan töltsse. Vasárnap a faluban látták egy fiatal emberrel, de azután sohasem került emberek közé élve. A holttestet Hobokenben, a Hudson folyó partján, az ugynevezett Sybil barlangban találták meg. Mindent elkövettek, hogy a gyilkosát kinyomozzák, de hiába. A Rogers leány esetéből Edgar Allan Poe, az amerikai költő "The Mystery of Mary Roget" című regényt csinált, amelyben gyilkosként egy tengerészt szerepeltet, aki rémtette után hajóra szállt s midőn tengeri utjáról visszatért, halálal lakolt tetteért.

A Bond streeti gyilkosság.

Vannak, akik emlékeznek még a híres Bond streeti gyilkosságra, a minek 1857-ben dr. Burdell gazdag fogorvos esett áldozatul. Dr. Burdell rendelője a saját házában volt. Egyik lakóját Mrs. Cunninghamnak hívták, akiről azt beszélték,

hogy a fogorvos titokban feleségül vette, vagy legalább is eljegyezte. Mások, akiknek Burdell házában volt az irodájuk, tudták, hogy a fogorvos és Mrs. Cunningham gyakran összejöttek. Egy ilyen összejövés után a fogorvos kizavarta az özvegyet a házából. Mrs. Cunningham megfenyegette az orvost, amikor eltávozott. Néhány nap múlva Dr. Burdell tizenöt szurt sebbel holtan találták.

A vizsgálat során megállapították, hogy a gyilkos balkezes egyén volt. Rámutattak arra, hogy Mrs. Cunningham is balkezes volt. Letartóztatták az özvegyet és bíróság elé állították. Az özvegy azonban bebizonyította, hogy nem is volt New Yorkban a gyilkosság napján. Ennek alapján a bíróság felmentette. Hogy ki ölte meg dr. Burdell, azóta sem derítette ki senki.

A Molineux eset.

A Burdell és Nathan misztérium rövid ideig foglalkoztatta a közvéleményt ahoz az esethez képest, a mely Molineux eset néven ismeretes a new yorki bűnkronikában. Ez az ügy 1898. december 26-ától 1902 november 11-ig okozott gondot a hatóságoknak, a mikor Roland B. Molineux, Mrs. Katherine J. Adams állítólagos gyilkosát felmentették.

Mrs. Adams középkori asszony volt, aki a West Sideon lakott. Karácsonytájában erős fejfájása volt s egyik burdosa bromo seltzerrel itatott vele. A burdost, aki évek óta lakott Mrs. Adams otthonában, valótóra fogták. Elmondotta, hogy az orvosát karácsonyi ajándékként kapta ezüst tartóban ismeretlen ajándékozótól. Megállapították a csomag címzéséről, hogy Newark, N. J. városában adták fel. A küldésével egy vegyész gyanúsították, mivel a bromo seltzerben cyanide of mercuri nevű halálos mérég volt, amihez csak vegyész férhet. A kézírás segítségével tovább nyomozva Roland B. Molineuxt kezdték gyanúsítani, akit le is tartóztattak. Molineux bár New Yorkban lakott, Newarkon dolgozott mint vegyész. Cornishal egy alkalommal összejött a Knickerbocker Athletic Club helyiségében, a mely klubnak mindketten tagjai voltak.

(Folytatás a 14. oldalon)

AH-MEI.

(Folytatás a 3. oldalról)

... tudta, hogy kötelessége az előkelő idegen követelésének eleget tenni. Az beszélni akar vele s neki el kell mennie hozzá.

— Ah-Mei — mondta az idegen — a kulik vezetőjétől megtudtam a nevedet. Neked olyan kedves és barátságos a neved, mint amilyen te magad vagy. Mert észrevettem, hogy mert megkedveltelek, fogadd el ezt ajándékba.

S egy huszonöt cent értékének megfelelő pénzarabot nyújtott át neki. Ah-Mei lerohant a hajóról. Öröm, öröm, különös öröm. Ennyi pénz, ennyi pénz. Soha egyszerre, egy időben ennyi pénzzel nem rendelkezett. Három napig kellene dolgoznia, hogy ennyi vagyonnal rendelkezne. Amikor lerohant a hajóról, az újságíró megállította:

— Pénzt kaptál, Ah-Mei, ugy-e?

— Azt.

Boldogan kacagott.

— S ma már nem fogok dolgozni — mondta — ma már nem fogok dolgozni.

Elrohant. Még a bambuszairól is megfeledkezett.

Másnap a rakodóparton megint talákozott vele az újságíró.

— Mit csináltál a pénzzel? — kérdezte Ah-Meitől.

— Virágot vettem az anyámnak, aki az éjjel meghalt.

De azért nem sírt.

A lábak ápolásáról, a tyukszemek irtásáról

Nines kellemetlenebb, mint az izzadó és büzös lábak, mert először igen visszataszító a büzös lábú ember, másodsor rettenetes sok fájdalomnak és égető nyilalásoknak az okozója az izzadás, büzös láb. Különösen nyáron a meleg napokban és télen a meleg beburkolt lábbelkben. De könnyen megszabadulhat ezen kellemetlenségtől, ha gondot fordít a lábára. Használja a mi-kitűnő lábmentő szereinket és soha nem fog lábfej és büzös lábbal szenvedni. Megszűnik az izzadás, a büz és égető nyilalás, valamint a kellemetlen fájás.

A tyukszemek is rontják az ember lábát. Ha kivágjuk, újra kinő és sok veszedelmet okozhatunk a vágásokkal. Sokan vérmérgezést kaptak már a tyukszem vágásánál, éppen azért irtsa ki tyukszemait modern vegyszertel szerűnkkel, mely lehetővé teszi, hogy mindez vágás nélkül, egyszeri használat után gyökerestül a körmével kivetheti a tyukszemet és lehámlethassa a keményedett bőrt.

Próbálja ki tehát az alábbi dolgokat és áldani fogja azokat az európaiakat, akik sok fáradság után sikerrel összeállították ezeket az áldásos szereket.

PIREY TURIST FOOT POWDER PIREY TURISTA LÁBMENTŐ POR.

Ezen turista lábmentő por a világ legjobb és legkísérletelt lábpor, mely megszünteti a láb-izzadást, büz és fájdalmakat. — Megszünteti az égető nyilalásokat és a járást könnyűvé teszi, azért használják a turisták és a sokat járó emberek. Kellemes hatása az első használat után érezhető és eredményes jó gyógyító, hűsítő szer, mely minden lábnak nyugalmat szerez. Ara utasítással dobozonként 50 cent. 3 dobozzal 1 dollár.

PIREY CORN REMOVER. PIREY TYUKSZEMIRTŐ SZER.

Ha ezen szerrel a tyukszemeket egy éjjelre bekenjük, már reggelre úgy megpuhul, hogy kézzel kivethetjük gyökerestől. Tehát teljesen kiirthatjuk vágás és fájdalom és minden veszély nélkül. Ara utasításokkal üvegenként 50 cent.

Industrial Research Co.
5614 Second Avenue,
BROOKLYN, N. Y.

AKAR DÖRZSÖLÉS NÉLKÜL MOSNI?

Ha azt akarja, hogy egy heti ruhája ki legyen mosva gy enért hóféhérre minden dörzsölés nélkül, akkor használja a Mitchell Magic Mosóport. Ne mártalmas a ruhára, sem a kézre. Megpuhítja a legkeményebb vizet is. Kiveszi a zsír pecsétet, vért, stb. s nincs benne mérég, amely tönkre teszi a ruhát a harmadik mosásnál. Megér-e a felesleges egészségé egy centet? Hozassa meg, mi adunk egy dollárért annyit, mint más társaságok háromért. Póstköltség 10 cent. Egy csomag 6 hónapra elegendő. Irjon magyarul, mert magyarok vagyunk. Mail Order House, Glenfield, N. Y. Ügynökök kerestetnek.

A téli fürdőben.

(Folytatás a 4. oldalról)

... gadtatva suttogják az udvarlói-knak:

— Milyen bájos még, pedig a legidősebb leány nyolc évvel ez előtt ment férjhez a hercegnő herceghez... Erről ugyan senki sem tudott el, hogy többszörösen nagy-mama...

Almodozó bakfislányok az izgalomtól elhalványodva nézték, mikor két komornyit a hercegnő elé állította a kis ezüstveretű asztalt, s egy nagy tablettán fölcsorgálta a villásreggelit: két szelet rózsaszínű sonkát, egy lágy tojást és egy pohárka aranyként csillogó tokaji bort...

Egy kékszemű kisasszoná, egyébként félmilliónyi hozomány birtokosnője, szinte megindulva szólott az angol nőjéhez:

— Nézzé, milyen édes, amikor eszik... Jé, csak annyit horgint a borból, akár egy kanári madárka.

Paloznaky, aki félrevonulva cigarettázott a pálmák alatt, sokáig nem tudta, hogy mit tegyen? Vajjon illő volna, hogy ő is a sokaság közé vegyüljön? Mit fog szólni a kis tanítványa, ha meglátja? Néhány pereig óvatosan a villa felé kénytelenül, miközben álmodozva így szólott magában:

— Istenem, ha ezek tudnák, hogy mi történt köztünk valaha? És vajjon mit szólna a fehérhajú fenséges asszony, ha azt a régi gyakorlati füzetet a szeme elé tartanám?

Az öreg ember sokáig töpreng, habozik, amíg végre elszánja magát, hogy a tettek mezejére fog lépni... A zsebtükréből gondosan megvizsgálja a bajuszát, a szürke cilinder kissé lejjebb húzza a homlokán, aztán merev, katonás léptekkel indul neki az Izabella-nyaraló felé... A szíve dobog, a szeme előtt fénycsíkok reszketnek, s úgy rémlik neki, mintha a tengeren égő, aranyos szikrák táncolnának... De Paloznaky kihuzza magát és tovább megy... Már ott

halad a rácskerítés mellett, egészen közel a verandához, oly közel, hogy szinte a többi közönség aggódva néz rá... Paloznaky azonban se nem lát, se nem hall... Egyszerre csak a fülébe hangzik magint a régi Jensen-étűd s a fák közül kibukkanak a rahtmüheni kastély sárga falai...

Az öreg ember úgy érzi, hogy egyszerre fiatallá lesz újra, hogy ott ül, mint régen, a vörös szalomban, miközben egy bájos leány gamin módra reája mosolyog... De a mosoly eltűnik az arcáról, a szeme könybe lábad, s elérzékenyült pillantással sugja neki: Gondoljon rám... Paloznaky behunyja szemét, s mire fölnyitja, megint ott áll öt lépésnyire a hercegnőtől, aki aranyvilláscsúzával még mindig a sonkaszelettel bibelődik...

Paloznaky nagyot lélegzik, aztán a nyaraló felé fordul... És mint a katoná, aki uralkodójával szemben áll, mereven kiegyenesíti a derekát... Egy percig mozdulatlanul áll, aztán ép úgy meghajol, mint valaha régen, a rothmüheni kastély vörös termében s gyöngyszínű cilindert lassan félkörben emeli meg a bámoló hercegnő előtt...

A hercegnő láthatólag megijed, annyira megijed, hogy a villát is leejti a kezéből. Aztán sug valamit az udvarbölgyének, aki viszont a szoborként álló komornyiknak int... A komornyik eltűnik a szárnyasajtó mögött.

Az öreg ember mindebből semmit sem lát, mert ő mereven, katonás léptekkel tovább siet... Ugy képzele, hogy a hercegnő kipirult, amikor meglátta, hogy a sokaság bámulva néz itt össze...

— Hé, uram, álljon csak meg...

— Kérem, uram...

— Mi tetszik? — szól a főispán megbotránkozva.

— Bocsanat, én Türk, bécsi detektív vagyok...

— És mit kíván tőlem?
— Arra kérem, hogy a jövőben ne méltóztassék oly közel jönni a nyaralóhoz, mikor a fenséges asszony a verandán ül... Ő fensége nem zárkózik el a közönségtől, de kellemetlen neki, ha feltűnően zavarják...

A detektív köszön és visszafelé indul. Paloznaky lassu léptekkel tovább megy. Ugy rémlik neki, hogy egy gyönyörű, harminc esztendő állomból egyszerre fölébredt a valóságra...

Két árnyék.

(Folytatás a 2. oldalról)

— Nines, mert magunk ellen vétettünk.

— Testvérek vagyunk, a kik sohasem tettünk egymásnak szíveséget... Mindegy... Köszönöm, hogy átjöttél Ferenc... Érdekel a végrendeletem?

— Hogyne érdekelne, Gusztáv...

— Ügyvéd ur, olvassa fel a végrendeletet — mondta Gusztáv.

Az ügyvéd felolvasta a végrendeletet. A vége így szólt:

— Vagyonomból pedig százezer koronát szülővárosomra, Pozsony-ra, hagyok azzal a kikötéssel, hogy ez az összeg nevelési célokra és várost szépítő célokra fordíttassék. Most, hogy a Mindenható előtt tisztáztam a lelkiismeretemet, azon reményemnek adok kifejezést, hogy Ferenc öcsém a végrendeletében hasonlóképpen fog megemlékezni szülővárosáról, mert a lelkiismeretét csak is így tudja tisztázni a Mindenható előtt.

— Gusztáv — mondta Ferenc reszkető hangon s a szeme ép úgy fénylett, mint a haldokló bátyjé — a végrendeletben én is meg fogok emlékezni a szülővárosunkra: megfelelően...

A halál már uton volt. Már valahol a ligetben járt. De utközben megállította a poézis és arra kérte, engedje meg Herrer Gusztávnak, hogy legalább még öt percig élvezze az ibolyacsokrot. A halál kegyes volt s Herrer Gusztávnak szokatlan szíveséggel adomá nyozott öt percet.

TITOKZATOS BÜNTÉNYEK.

(Folytatás a 13-ik oldalról.)

Az ezüst tartót, mint megállapították, egy newarki cég adta el, a melynek elárúsítója bizonyos állította, hogy nem Molineux volt a vásárló.

De a vegyész ellen erős volt a bizonyíték, ennél fogva a bíróság elé került s az esküdtszék elsőfoku gyilkosság elkövetésében bűnösnek is találta. Halálra ítélt a Sing-Singbe került Molineux, de kivégzésre nem került a sor, amennyiben új tárgyalást eszközöltek ki a részére, amelyen egy év múlva fel is mentették.

Molineux ezután színműiróvá fejlődött. Egyik színművét, amelynek címe "The man inside" volt a címe, elő is adta David Belasco 1903-ban, három évvel ezelőtt meghalt az örültek házában.

Elwell esete igen hasonlít a Molineux esetéhez. Mindegyikben valamely féltékeny szerelmes vagy üzlettárs boszujából eredőnek lehet mondani a gyilkosságot. Elwell hirtelen nősült és kártyás volt. Mind két körülmény olyan, amely könnyen vihett gyilkosságra.

New York mai detektívjei és bűnügyi szakértői azt vallják, hogy Elwell valamelyik szeretője ölte meg. Eleinte azt hitték, hogy valamelyik elesébitott leányt az apja vagy anyja áhott boszút az urlovason. De kétségbevonják, hogy nő volt a gyilkos. Olyan nagy katonai revolvert, mint a mielőtt Elwell megölték, női kéz nem tud úgy elsütni, hogy a golyó olyan pontosan az áll dozat homlokába hatoljon. A kézi-erőnyében el se fér egy ilyen nehéz revolver.

Lehet, hogy Elwell meggyilkolása is a megoldatlan rejtélyek közé kerül New York bűnkrónikájában.

PROFESSOR METCHNIKOV

aki az egész világon híre, megállapította, hogyan lehet száz éves kort elérni, jó egészségben maradni és fiatalosan érezni mindvégig.

Intézetünk több ismert európai orvos vezetése alatt áll. Azon célból lett megalapítva, hogy a magyarok szenvedéseit segítsen.

Alapos vizsgálat alá vettük mindama betegségeket, melyben honfitársaink szenvednek. Több évi tanulmányozás és munka után megalapítottuk ezt az INTÉZETET a patent orvosságok előállítására, hogy sikerrel megküzdhesünk a betegségekkel.

Feltaláltuk a megfelelő gyógyszereket testvéreink gyógyítására minden betegségeknél, bármennyire elhanyagoltak is. Eme gyógyszerek értékét elismerik kiváló SPECIALISTÁK is. Össze lettek gyűjtve eme orvosságok alkotórészei az egész föld kerékéről. Egy része Magyarországról, más része Németországból, Olaszországból, Afrikából és Dél-Amerikából és irásbeli JÓTÁLLAST adunk, hogy megfeleljek az Egyesült Államok törvényeinek.

NE LEGYEN ELKEDVETLENITVE

ha az orvosok fel is adták a reményt Önt kigyógyítani. — Ha bármikor szüksége van az alatt felsorolt gyógyszerekre, vagy ha ki ezt a hirdetőt, tegyen keresztet a kívánt gyógyszer neve után, írja alá nevét és címét és küldje be nekünk. Mindenkor INGYEN állunk szolgálatára és ószinte tanácsot adunk Önnek.

A gyógyszerek nevei:

1. Férfi betegségek:	----- Bármely korban és állapotban.
2. Köszvény:	----- Izom- és csuklófájdalmak ellen a test bármely részében.
3. Vérmérgezés:	----- Kilitások és bőrbetegségek.
4. Gyengeség:	----- Nyakori balálopések.
5. Tüdőbajok:	----- Köhögés, Asthma, Bronchitis és Meghűlés.
6. Gyomor:	----- A belék és a gyomor rendbehozására.
7. Vese bajok:	----- Gyenge vese és vizelet bajok.
8. Bőrbetegségek:	----- Eczema, nyílt sebek és var.
9. Erősítő szer:	----- Gyenge szervezet, vérszegénység és étvágytalanság.
10. Női betegségek:	----- Havi rendeltenségek, tisztulások és vérzések.

Minden levelezés titoktartás mellett történik.

THE ROMAN MEDICINE COMPANY

STATION 3, PHILADELPHIA, PA.

Panin

JÖTEKONY... összegeket... vált a gy... lyei számára... pok, kik... ez... igazgatták, nagy... bittatva, eljöttek... kérjék: Képpen... tanácsukba, Desva... haragudott s azt... tréfálnak-e vele... zokhoz a rajkók... egyéb gondja is... szen ugyanis csak... kívánjanak hát... Valósággal pedig zavartnak érezte... kekel szemben: s... neki, hogy szokot... lani érzi, erőszakos... ga ellen. De lény... talmas és ismeretl... meg, s nem volt... óra, midőn bánat... előtört s kiözönl... elé.

Saviniént, unoka szerette, s egész gy... régi szomszéd... tartogatta. Szat... Neuve-Comquenard... nem tudott vagy... hanem most is es... ámulgatót a negé... nak. Delarue any... töcséjét neveztek... radt házassága első... Pierre, a pékség... ség vagyonának... nőtt fel. Vasárnap... egy-egy pogácsát... nyörködött gyerme... ban. Mikor elköltö... utcába, akkor sem... elől a gyermek... iskolába kezdett... tehetsége és kivé... által csakhamar az... került. A fia, a v... ból nyert teli ersz... az elemi iskolát s... iskolába. Ez a mu... pen azon az uton... tegye magát ember... jébe sem került es... kívül megtetszett... asszonynak. Mély... ságot talált e fára... természet és a sa... közt.

Terveket szőtt a... neve. Láta már... be a polytechnika... belőle, mint a lege... ifjú válaszatlan a... hid-és utépítész... tan könt. Habozik... asszony" eléje áll... neki, hogy lépjén... érdektszának. De... csinál neki. S a fi... kívüli tehetsége... mar új lendület... Tökéletesítéseket... körül s diadálmas... hogy bátran szem... versennyel...

Boldog álom vo... Pierre valóságos... óv lett. Egészen... gának. De egyszer... vonult el boldogs... ja fölött. Vajjon... gény szatcsón, ki... kifosztatná-e mag... tól! Oh, ha Pierre... egy anyától csak... fiát... S Desva... tá képződését, m... sen szárnyal az... Gondosan kísérte... erret, de megti... hogy a gyermek... zék. Nem az övé... S a harmincöt... egész fiatalágába... munka, keserves... dett szívében, m... nul iparkodott, u... pedig férje előtt...

ITT A NAGYSZERŰ ALKALOM ARRA, HOGY ÖN PÉNZT CSINÁLJON!

Itt a nagyszerű alkalom arra, hogy ön egy igen szép fő vagy mellék-keresetre tegyen szert, egyúttal pedig kiváló szolgálatot tehet barátainak, ismerőseinek, szomszédainak, egyszóval mindenkinek, melyért egész életükön át hálásak lesznek önnek.

Azt akarjuk, hogy Ön minden családdal megismertesse a világhírnévre örvendő "PARTOLÁT", a fertőtlenítő, vér- és gyomortisztító, valamint hashajtó cukorkát. — Azt a "PARTOLÁT", melynek kitűnő tulajdonságainál fogva népszerű elnevezése: "AZ ORVOS CUKORKA ALAKBAN". — Azt akarjuk, hogy az Ön révén minél többen ismerjék meg a találmányok egyik legkiválóbbját: a "PARTOLÁT", mely bámulatosan gyors és kellemes hatásánál fogva az egész világon a jó egészség legigazabb barátjának van elismerve, mert megbecsülhetetlen védelmezője és segítője az emberiségnek.

Írjon nekünk azonnal részletes és teljes felvilágosításért és mi meg fogjuk Önnek magyarázni, egyszerű, de hasznos ajánlatunkat, melynek elfogadása esetén Ön minden rendelkezésére álló idejét pénzé teheti.

Egy millió új barátot óhajtunk toborozni a

PARTOLA
"AZ ORVOS CUKORKA ALAKBAN"

űdítően kellemes és hatásos hashajtó cukorka számára. — Egy millió új barátot azon milliók táborába, akik egyhangulag elismerik, hogy a "PARTOLA" nélkülözhetetlen egészségvédő és segítő szere minden családnak és annak minden egyes tagjának.

PARTOLA HASZNÁL

az emésztési zavarok leküzdésében, meggátolja a komolyabb gyomorbajt és az azal rendszerint együtt járó egyéb betegségeket, tisztítja a vért, eltávolítja a szervezetben esetleg lerakódott ártalmas anyagokat, tisztátlanságokat, vagy bacillusokat, melyek a szervezetbe a táplálékokkal, de meg belétegzéssel is behatolhatnak az orron vagy szájon át.

Az ujjkor egyik legnagyobb találmánya a "PARTOLA", "Az Orvos Cukorka Alakban".
Édes mint a méz, íze olyan, mint a promincli cukorkáé. — Öregek, fiatalok, asszonyok, férfiak és gyermekek egyformán szeretik.

Legyen ön képviselője a Partolának

Ragadja meg az alkalmat és lépjen Ön is azok sorába, akik e kitűnő fertőtlenítő, vér és gyomor tisztító, valamint hashajtó cukorkát ismertetik, terjesztik. — Ne késlekedjék. — Vágja ki az alanti szelvényt és küldje be hozzánk.

Nem kerül egy centjébe sem,

de alkalmat nyújt Önnek egy nagyon szép fő vagy mellék keresetre szert tenni.

Az ajánlat, melyet itten önnek teszünk, nem kerül egy centjébe sem. — Ne küldjön ön be pénzt, csak közölje nevét és pontos címét és mi részletesen meg fogjuk önnek írni, hogy mily könnyű szerrel tekintélyes jövedelemre, fő vagy mellékkeresetre tehet szert.

Ne mulassza el MÉG MA postára adni ezt a szelvényt.

PARTOS PATIKA.
100 SECOND AVE.,
NEW YORK, N. Y.

Minden kötelesség nélkül kérem, sziveskedjenek velem részletesen közölni, hogy a hirdetés szerint hogyan szereshetek én nagy pénzt "AZ ORVOS CUKORKA ALAKBAN" elnevezés alatt ismeretes "PARTOLÁNAK" ismertetésével és terjesztésével.

Név: _____
Utca, házzám vagy box: _____
Város: _____
Allam: _____

Tisztán és világosan töltendő ki.

Ha Önnek barátai vannak, úgy azok számát rövid idő alatt szaporítani fogja, ha ugyanis bemutatja "AZ ORVOST CUKORKA ALAKBAN" szomszédainak és összes ismerőseinek. Ők örülni fognak, hogy a "PARTOLÁT" az Ön révén megismerték, Önre pedig mint jótévedőjükre fognak nagybecsüléssel tekinteni.

Ne késlekedjék egyetlen egy perccel sem! — Írjon azonnal, még ma! — Töltse ki az itt látható szelvényt, azután vágja ki és küldje be hozzánk, hogy mielőbb megismertessük Önt érdekes és hasznos ajánlatunkkal.

Ne mulassza el még ma postára adni ezt a szelvényt!

REG. U. S. PAT. OFF.